

Załącznik Nr.....
do Uchwały nr .....
Rady Gminy Susiec
z dnia ..... r.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030

(PROJEKT)

Susiec, styczeń 2024 r.

ZLECENIODAWCA

Gmina Susiec
ul. Tomaszowska 2
22-672 Susiec
tel. 84 665-48-93
fax. 84 665-48-68
e-mail: gmina@susiec.pl
www.susiec.pl

WYKONAWCA

Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.
ul. Prymasa S. Wyszyńskiego 4
22-400 Zamość
tel. 84 627 37 05, 512 138 998
e-mail: kontakt@doradztwoireklama.pl
www.doradztwoireklama.pl

Spis treści

1. WPROWADZENIE	5
1.1.Gminny Program Rewitalizacji a Lokalny Program Rewitalizacji	6
1.2.Struktura Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030.....	11
1.3.Podstawa prawna	15
1.4.Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji - podsumowanie	18
1.5. Obszar geograficzny.....	23
1.5.1. Obszar Gminy Susiec.....	23
1.5.2. Obszar objęty rewitalizacją	26
2. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA	31
2.1.Analiza zjawisk negatywnych – analiza wskaźnikowa	31
2.2.Analiza zjawisk negatywnych – analiza jakościowa.....	76
2.3.Analiza zjawisk negatywnych – podsumowanie.....	91
2.4.Analiza lokalnych potencjałów	93
3. POWĄŻANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY	95
3.1.Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Zielone Serce Roztocza 2021 – 2030	96
3.2.Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Susiec na lata 2021-2026	100
4. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	103
5. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ	104
6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	114
6.1.Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	117

6.2.Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	151
7. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	161
7.1.Mechanizmy integracji	161
7.2.Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych	164
7.2.1. Komplementarność przestrzenna	164
7.2.2. Komplementarność problemowa	166
7.2.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	169
7.2.4. Komplementarność międzyokresowa	171
7.2.5. Komplementarność źródeł finansowania	175
8. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	176
9. STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	180
10.MECHANIZM WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI W TYM W RAMACH KOMITETU REWITALIZACJI.....	186
11.SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GPR.....	194
11.1. Monitoring Programu	194
11.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych	197
11.3. System wprowadzania modyfikacji do Programu	203
12. ZMIANY W UCHWAŁACH DOTYCZĄCYCH ZASOBU MIESZKANIOWEGO GMINY I ZASAD WYNAJMOWANYCH LOKALI W TYM ZASOBIE	204
13. ZMIANY W UCHWALE W SPRAWIE WYZNACZANIA SKŁADU ORAZ ZASAD DZIAŁANIA KOMITETU REWITALIZACJI	204
14. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI.....	205

15. SPOSÓB REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	205
16. PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO- PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI	207
SPIS TABEL.....	208
SPIS WYKRESÓW	209
SPIS MAP I RYSUNKÓW	212
ZAŁĄCZNIKI.....	212

1. WPROWADZENIE

Gminny program rewitalizacji (GPR) jest wieloletnim programem działań prowadzonym na terenie Gminy, w określonych strefach - społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Realizacja GPR ma spowodować wyprowadzenie wyznaczonych obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego i stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju. Przygotowanie, koordynacja i tworzenie warunków do rewitalizacji jest zadaniem własnym, ale nieobowiązkowym Gminy. Aby realizować to fakultatywne zadanie własne, należy opracować GPR – dokument, który pokazuje, jak w założonej perspektywie kilku lat rozwiązać problemy obszaru i społeczności lokalnej lub chociaż jak wydatnie zmniejszyć ich natężenie. Władze Gminy decydują o przystąpieniu do tego procesu, jeśli dojdą do wniosku, że na niektórych obszarach Gminy nie jest możliwe rozwiązanie problemów przy użyciu standardowych, sektorowych działań.

Kwestie związane z rewitalizacją terenów miejskich i wiejskich reguluje Ustawa o rewitalizacji, z 9 października 2015 roku. Ustawa określa obowiązkowe elementy GPR i zwraca szczególną uwagę na partycypacyjny charakter prac. Gminny program rewitalizacji w myśl ustawy jest programem rozwiązującym przede wszystkim problemy społeczne. Zgodnie z art. 2.1.: „Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.”

Rewitalizacja daje możliwość połączenia sił wielu instytucji i podmiotów, które wspólnie mogą rozwiązać złożone problemy. Zgodnie z ustawą zaplanowanie tego procesu następuje niejako w dwóch etapach. Pierwszym jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Następuje ono w drodze uchwały rady Gminy, tzw. uchwały delimitacyjnej. Drugim etapem jest opracowanie i uchwalenie dokumentu, na podstawie którego

rewitalizacja będzie prowadzona – gminnego programu rewitalizacji, który jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej (w zależności od zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych). Jego realizacja ma spowodować wprowadzenie wyznaczonych obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju.

1.1. Gminny Program Rewitalizacji a Lokalny Program Rewitalizacji

Tworzenie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 poprzedziły działania rewitalizacyjne realizowane w oparciu o Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) Gminy Susiec na lata 2017-2023. Zgodnie z zasadą ciągłości w planowaniu przed przystąpieniem do tworzenia GPR analizie poddano doświadczenia z realizacji LPR. Opracowanie gminnego programu rewitalizacji dla Gminy Susiec jest związane z przejściem z pozaustawowego programu rewitalizacji na gminny program rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2017-2023 był pierwszym dokumentem, w którym wyznaczono obszar rewitalizacji i wytyczono plan działania w zakresie rewitalizacji.

LPR opracowany był według tzw. procedury pozaustawowej zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz Zasadami programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim. Przejściowe przepisy o rewitalizacji dopuściły obowiązywanie programów rewitalizacji opracowanych wg tej procedury do końca roku 2023. Lokalny Program Rewitalizacji został wpisany do wykazu prowadzonego przez Marszałka Województwa Lubelskiego, co było jednoznaczne z pozytywną weryfikacją i umożliwieniem przedsięwzięciom zawartym w tym dokumencie o ubieganie się o współfinansowanie ze środków UE na rewitalizację.

Gmina Susiec zgodnie z rozdziałem XI LPR, prowadzi monitoring realizacji założeń LPR, którego celem jest prawidłowa i efektywna realizacja założeń LPR, dostarczenie informacji na temat rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów rewitalizacyjnych oraz ocenę tego procesu, a także określenie występujących trudności lub niezgodności. Monitoring realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji prowadzony jest przez powołany w tym celu Zespół do spraw rewitalizacji, odpowiedzialny za przygotowanie corocznych sprawozdań z realizacji dokumentu.

Poniższa tabela przedstawia projekty wpisane do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2017-2023 wraz z opisem stanu realizacji.

Tabela 1. Lista projektów wpisanych do Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2017-2023

Lp.	Tytuł projektu	Wnioskodawca	Stan realizacji	Finansowanie	Wartość projektu
1	Przebudowa budynku szkoły w Ciotuszy Starej na mieszkanie chronione	Gmina Susiec	Projekt zrealizowany	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego	Wartość projektu: 3 239 850,90 zł Dofinansowanie z UE: 2 230 427,36 zł
2	Przebudowa budynku szkoły w Grabowicy na mieszkania treningowe i warsztaty terapii zajęciowej	Gmina Susiec	Projekt nie jest realizowany z powodu braku środków finansowych		
3	Razem pełnosprawni	Gmina Susiec, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suścu	Projekt nie jest realizowany z powodu braku środków finansowych		
4	Seniorzy na start	Gmina Susiec, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suścu	Projekt nie jest realizowany z powodu braku środków finansowych		
5	Akcja integracja	Gmina Susiec, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Projekt zrealizowany częściowo	Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	

		w Suścu		
6	Wsparcie osób bezrobotnych i aktywizacja zawodowa	Gmina Susiec, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suścu	Projekt nie jest realizowany z powodu braku środków finansowych	
7	Podnoszenie umiejętności społecznych drogą do sukcesu	Gmina Susiec, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suścu, Gminny Ośrodek Kultury Suścu	Projekt zrealizowany częściowo	Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
8	Spotkania z kulturą	Gmina Susiec, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suścu	Projekt nie jest realizowany z powodu braku środków finansowych	

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. – opracowanie na podstawie Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2017-2023

Gmina Susiec uzyskała dofinansowanie dla projektu pn. „Przebudowa budynku szkoły w Ciotuszy Starej na mieszkanie chronione”, w ramach Osi Priorytetowej 13, Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, nabór nr RPLU.13.04.00-IZ.00-06-001/17. Głównym celem projektu było przeprowadzenie szeregu działań, które spowodują wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej, poprzez przebudowę budynku szkoły w Ciotuszy Starej na mieszkanie chronione. Zakres przedsięwzięcia objął poprawę stanu technicznego budynku użyteczności publicznej (wysoki standard pomieszczeń, komfort, dobre warunki bytowe) poprzez przebudowę istniejącej infrastruktury i zagospodarowanie terenu wokół budynku. Grupę docelową projektu, która odniosła bezpośrednie korzyści z realizacji projektu na poziomie jego realizacji stanowią mieszkańcy obszaru zdegradowanego, a przede wszystkim osoby starsze.

Realizacja projektu przyczyniła się do wzrostu aktywności osób starszych poprzez tworzenie grup samopomocowych, wspierających się wzajemnie,

wykorzystujących posiadane zasoby ludzkie. Umożliwia to rozwijanie zainteresowań; wzrost integracji osób starszych (nawiązywanie kontaktów z innymi osobami zamieszkującymi mieszkanie, wymianę doświadczeń, podejmowanie wspólnych inicjatyw, organizację spotkań integracyjnych z klubem seniora). Realizacja projektu wpłynęła na powstanie nowych miejsc pracy - personel.

Realizacja projektu przyczyniła się do poprawy jakości powietrza, została zredukowana emisja zanieczyszczeń do powietrza poprzez montaż instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii (panele fotowoltaiczne oraz kolektor słoneczny) oraz zastosowanie oświetlenia LED. Realizacja projektu pozwoliła na osiągnięcie wskaźników rezultatu zapisanych w Szczegółowym Opisie Osi priorytetowych adekwatnych do konkursu 13.4:

- Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/ turystycznej będącej przedmiotem projektu - 21 osób,
- Powierzchnia użytkowa budynków przygotowana pod działalność gospodarczą, 8,7 m²,
- Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1 szt.
- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją 1,04 ha.

Ponadto Gmina Susiec otrzymała dofinansowanie, w ramach konkursu grantowego ogłoszonego przez Fundację "OIC Poland" w Lublinie. Projekt: „modeLOWE Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji dla obszarów zdegradowanych i defaworyzowanych”, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś Priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie: 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt nie był ujęty w LPR ale swoim zakresem obejmuje zadania przewidziane do realizacji w LPR w ramach przedsięwzięcia nr 5

„Akcja integracja”, i nr 7 „Podnoszenie umiejętności społecznych drogą do sukcesu”.

Wskaźniki założone w LPR w odniesieniu do obszaru „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez odnowienie i przebudowę zdegradowanych budynków użyteczności publicznej oraz nadanie im funkcji społecznych” w ramach którego realizowany był projekt pn. „Przebudowa budynku szkoły w Ciotuszy Starej na mieszkania chronione”, zostały osiągnięte w momencie zakończenia realizacji projektu, w ilości założonej we wniosku o dofinansowanie.

Gmina Susiec podejmowała będzie kolejne starania, celem pozyskania funduszy na realizację założeń LPR.

Działania rewitalizacyjne przeprowadzone w Gminie Susiec są stale monitorowane poprzez gromadzenie dokumentacji finansowej oraz raportowanie efektów rzeczowych przedsięwzięć. Monitoring finansowy polegał będzie na należytych zbieraniu i przechowywaniu dokumentacji finansowej realizowanych projektów, co umożliwi kontrolę nad wydatkami i ich odpowiednie wykorzystanie, natomiast monitoring rzeczowy będzie miał za zadanie przedstawienie efektów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, gromadzenie informacji na temat postępu realizowanych projektów, co pozwoli na kontrolę zgodności podejmowanych i realizowanych przedsięwzięć z założeniami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2017-2023.

W związku z nową perspektywą i możliwością aplikowania o kolejne środki w ramach rewitalizacji, Gmina podjęła już pierwsze kroki celem opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji¹.

---

¹ RAPORT Z REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY SUSIEC NA LATA 2017-2023

Rysunek 1. Budynek po rewitalizacji w ramach projektu pn. „Przebudowa budynku szkoły w Ciotuszy Starej na mieszkanie chronione”

Źródło: Zasoby Gminy Susiec

1.2. Struktura Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030

Niniejszy **Gminny Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030** (zwany dalej GPR) został sporządzony w zgodzie z przepisami ustawy o rewitalizacji zwanej dalej Ustawą, i obejmuje swym zakresem całość zamierzeń rewitalizacyjnych w Gminie Susiec na lata 2024-2030. Ustawa w art. 15 ust. 1 wskazuje wymagany zakres zawartości gminnego programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji zawiera w szczególności:

1. szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru,
2. opis sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych gminy, w tym strategii rozwoju gminy lub strategii

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030
opracowany przez Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

- rozwoju ponadlokalnego, oraz strategii rozwiązywania problemów społecznych,
3. opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
  4. cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1,
  5. opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
    - a) listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania,
    - b) charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, o których mowa w pkt 4,
  6. mechanizmy integrowania działań, o których mowa w pkt 4, oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
  7. szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
  8. opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu,
  - 8a) opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji,
  9. system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji,

10. określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611 oraz z 2021 r. poz. 11),
11. określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3;
12. wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;
13. wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
  - a) wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy,
  - b) wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
  - c) w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
14. załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Niniejszy dokument zachowuje w pełni strukturę wskazaną w Ustawie, jako zalecaną.

Etapy prac nad opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji

Etap I:

Diagnoza sytuacji Gminy: zbieranie danych w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Etap II:

Konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały Rady Gminy Susiec w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susiec

Etap III:

Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Susiec.

Uchwała Nr XXIX/270/2023 Rady Gminy Susiec z dnia 31 marca 2023 r w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Susiec.

Etap IV:

Podjęcie uchwały o przystąpieniu do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Uchwała nr XXX/286/2023 Rady Gminy Susiec z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia gminnego programu rewitalizacji.

Etap V:

Konsultacje społeczne dotyczące określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Etap VI:

Podjęcie uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Susiec

Uchwała nr XXXIV/213/2023 Rady Gminy Susiec z dnia 29 grudnia 2023 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Susiec.

Etap VII:

Wyznaczenie składu Komitetu Rewitalizacji.

Etap VIII:

Opracowanie projektu GPR.

Etap IX:

Skierowanie projektu GPR do konsultacji społecznych i zaopiniowania przez instytucje zewnętrzne.

Etap X:

Uchwalenie GPR przez Radę Gminy Susiec.

1.3. Podstawa prawna

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 został opracowany na podstawie Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28, 1688).

Dokument stanowi wieloletni program działań Gminy w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, zmierzający do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do jego zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji, przed przystąpieniem do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Gmina musi przejść procedurę identyfikacji i wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

Procedura ta jest opisana w Ustawie i polega na zidentyfikowaniu obszaru Gminy znajdującego się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, który może zostać uznany za zdegradowany, gdy dodatkowo występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

OBSZAR ZDEGRADOWANY

Zgodnie z art. 9.ust.1. Ustawy o rewitalizacji, obszar zdegradowany jest to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu **koncentracji negatywnych zjawisk społecznych**, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim **ponadto co najmniej jednego** z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno- funkcjonalnych, technicznych.

Po spełnieniu przez dany obszar przesłanek uznania go za zdegradowany, jego całość lub część może zostać uznana za obszar rewitalizacji. Istotnym warunkiem do wyznaczenia obszaru rewitalizacji jest fakt, iż obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców Gminy.

OBSZAR REWITALIZACJI

zgodnie z art. 10.ust.1. Ustawy o rewitalizacji, jest to obszar obejmujący **całość lub część obszaru zdegradowanego**, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji **nie może być większy niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców Gminy**. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar rewitalizacji cechują się tym, iż stanowią pewne całości, o wytyczonych granicach. Możliwa jest łatwa identyfikacja terenów zawierających się w obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji, jak również poza nimi.

Ponadto, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji muszą obejmować miejsca koncentracji zabudowy i zamieszkania ludności, gdyż tylko w takich jednostkach objawiają się problemy społeczne, które stanowią główny wyznacznik obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W przypadku, gdy obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji składają się z podobszarów, podobszary te posiadają te same cechy.

Gmina Susiec przystąpiła do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W tym celu dokonano delimitacji poszczególnych obszarów i poddano je diagnozie, by możliwe było zidentyfikowanie tych części Gminy, w których negatywne zjawiska społeczne cechują się dużą koncentracją.

Przyjęta w niniejszym opracowaniu procedura delimitacji spełnia wymogi ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28,1688). Procedura ta składa się z kilku następujących po sobie etapów:

- Etap I polegał na wyznaczeniu tzw. jednostek urbanistycznych (zamieszkałych), jako najmniejsze, niepodzielne na kolejnych etapach postępowania obszary Gminy dla których możliwe jest pozyskanie danych dotyczących w szczególności zjawisk społecznych (art. 9 ustawy), a także gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Podział na jednostki urbanistyczne opiera się na szeregu zdefiniowanych czynników, został on skonsultowany i zatwierdzony przez władze Gminy.
- W kolejnym etapie pozyskano niezbędne dane statystyczne oraz przeprowadzono analizę wskaźnikową wyznaczonych uprzednio jednostek urbanistycznych. Analiza dotyczyła przede wszystkim sfery społecznej, jednak zgodnie z zapisami ustawy zebrano również informacje dotyczące negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.
- Ostatnim etapem było wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Za obszar zdegradowany uznano te jednostki urbanistyczne, w których w wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej zdiagnozowano kryzys z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz zidentyfikowano problemy w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Spośród zdegradowanych jednostek urbanistycznych wybrano obszar rewitalizacji:

- **OBSZAR 4: Susiec I, Susiec II,**
- **OBSZAR 7: Kunki,**
- **OBSZAR 11: Wólka Łosiniecka,**
- **OBSZAR 12: Nowiny.**

Pełna analiza jednostek urbanistycznych wyznaczonych na terenie Gminy Susiec wraz z metodologią przeprowadzenia badania i wykorzystanymi danymi znajduje się w dokumencie „Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji”.

Po przeprowadzonej procedurze wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Rada Gminy Susiec drogą uchwały przyjęła zidentyfikowany obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, dzięki czemu możliwe jest objęcie wyznaczonego obszaru procesem rewitalizacji.

1.4. Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji - podsumowanie

W wyniku przeprowadzonej analizy wyznaczono jednostki, które spełniają warunki ustawowe i mogą być uznane za obszar zdegradowany. Są to jednostki:

- OBSZAR 1: Huta Szumy, Paary,
- OBSZAR 4: Susiec I, Susiec II,
- OBSZAR 5: Majdan Sopocki I, Majdan Sopocki II,
- OBSZAR 7: Kunki,
- OBSZAR 11: Wólka Łosiniecka,
- OBSZAR 12: Nowiny,
- OBSZAR 13: Grabowica,

➤ OBSZAR 14: Ciotusza Nowa, Ciotusza Stara.

Tabela 2. Wynik przeprowadzonej delimitacji i diagnozy obszaru zdegradowanego

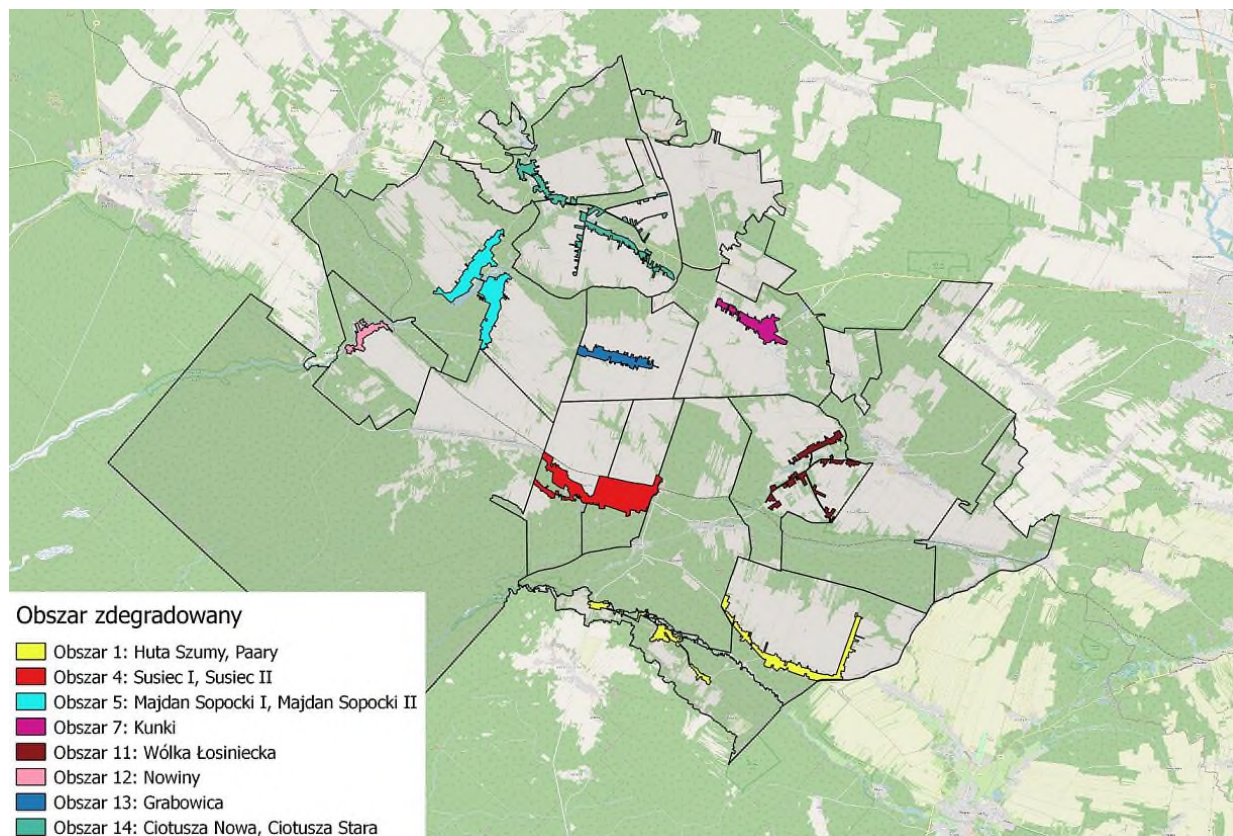
Nazwa obszaru	Sfera społeczna	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcyjna	OBSZAR ZDEGRADOWANY
Obszar 1: Huta Szumy, Paary	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
Obszar 2: Rybnica	NIE	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE
Obszar 3: Łuszczacz, Róża	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE
Obszar 4: Susiec I, Susiec II	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK
Obszar 5: Majdan Sopocki I, Majdan Sopocki II	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK
Obszar 6: Łasochy	NIE	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE
Obszar 7: Kunki	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
Obszar 8: Łosiniec I, Łosiniec II, Zawadki	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE
Obszar 9: Mazily	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE
Obszar 10: Oseredek	NIE	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
Obszar 11: Wólka Łosiniecka	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Obszar 12: Nowiny	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK
Obszar 13: Grabowica	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
Obszar 14: Ciotusza Nowa, Ciotusza Stara	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. – opracowanie własne

Na pozostałych obszarach, pomimo występowania degradacji w sferach technicznej lub gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcyjnej, nie występuje degradacja w sferze społecznej.

W ośmiu jednostkach zidentyfikowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, gdzie w każdej z nich także wystąpiło co najmniej jedno negatywne zjawisko z pozostałych sfer.

Mapa 2. Obszary zdegradowane w Gminie Susiec

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie podkładu mapowego udostępnionego przez Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim

Wyznaczone w wyniku przeprowadzonej diagnozy i analizy obszary zdegradowane przekraczają ograniczenia ustawowe, zgodnie z którymi obszar rewitalizacji nie może przekraczać 20% powierzchni Gminy i obejmować więcej niż 30% mieszkańców. W związku z powyższym konieczne było zawężenie obszaru zdegradowanego. W tym celu posłużono się przede wszystkim wyznaczeniem obszarów, które posiadają potencjał do realizacji działań służących przeciwdziałaniu występującym problemom a przede wszystkim dają możliwości przywrócenia do życia zdegradowanej części Gminy i uzupełnienie jej o nowe funkcje. Dla precyzyjnego wyboru obszaru

rewitalizacji, kluczowe było wskazanie dokładnych miejsc występowania tych problemów - miejsc o szczególnym ogniskowaniu się problemów, gdzie działania realizowane na tych obszarach będą miały pozytywny wpływ na mieszkańców z całej Gminy Susiec.

Ponadto, celem rewitalizacji jest „ożywienie” zdegradowanej przestrzeni. Obejmuje ona aspekt: ekonomiczny, społeczny i przestrzenny. Uspołecznienie procesu rewitalizacji jest wymogiem ogólnym, a jego ważnym zadaniem jest propagowanie aktywnych postaw wśród mieszkańców tak, aby uruchomić potencjał ludzi i miejsca. Propagowanie aktywnych postaw umożliwiają organizacje, związki, stowarzyszenia a ścisła współpraca umożliwi Gminie prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze przy włączeniu w aktywizację, lokalną społeczność.

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji Gminy Susiec wyznaczony został w oparciu o wnioski wynikające z:

- diagnozy zjawisk kryzysowych w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej,
- wywiadów z pracownikami Urzędu Gminy, w trakcie których zidentyfikowano miejsca i obiekty, które ze względu na swój potencjał rozwojowy zasługują na objęcie działaniami rewitalizacyjnymi,
- wywiadów pogłębionych z przedstawicielami lokalnych instytucji,
- analizy aktualnych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych, w zakresie komplementarności rozstrzygnięć w nich zawartych z możliwymi do podjęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

W ten sposób uzyskano 4 obszary rewitalizacji. Przeprowadzone badania wskazały nagromadzenie negatywnych zjawisk w wspomnianych obszarach. Skala występujących na tych obszarach problemów potwierdzona została zarówno diagnozą wskaźnikową, jak również serią wywiadów pogłębionych z przedstawicielami Urzędu Gminy w Suścu czy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej odnoszących się bezpośrednio do możliwości jakie posiada Gmina Susiec aby przywrócić do życia zdegradowane części Gminy i uzupełnić je o nowe funkcje. Realizacja przyszłych projektów rewitalizacyjnych - infrastrukturalnych na wybranych obszarach doprowadzi

do ożywienia, poprawy funkcjonalności, estetyki i wygody użytkowania obiektów. Ponadto realizacja projektów aktywizujących na wspomnianych obszarach poprawi jakość życia mieszkańców.

Za obszar rewitalizacji uznane zostały całe powierzchnie zurbanizowane danego obszaru. Uznano bowiem, że tylko taka formuła przyczyni się do wprowadzenia kompleksowych działań w zakresie zrównoważonego rozwoju społecznego, połączonego z rozwojem gospodarczym oraz infrastrukturalno-przestrzennym, przy aktywnym udziale wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

OBSZAR REWITALIZACJI:

- POWIERZCHNIA: : 2,58 km² – co stanowi 1,36% powierzchni całej Gminy Susiec,
- LICZBA MIESZKAŃCÓW: 2 231 osób – co stanowi 29,73% wszystkich mieszkańców Gminy Susiec.

Obszar rewitalizacji:

- OBSZAR 4: Susiec I, Susiec II,
- OBSZAR 7: Kunki,
- OBSZAR 11: Wólka Łosiniecka,
- OBSZAR 12: Nowiny.

Tabela 3. Powierzchnia i liczba ludności obszaru rewitalizacji

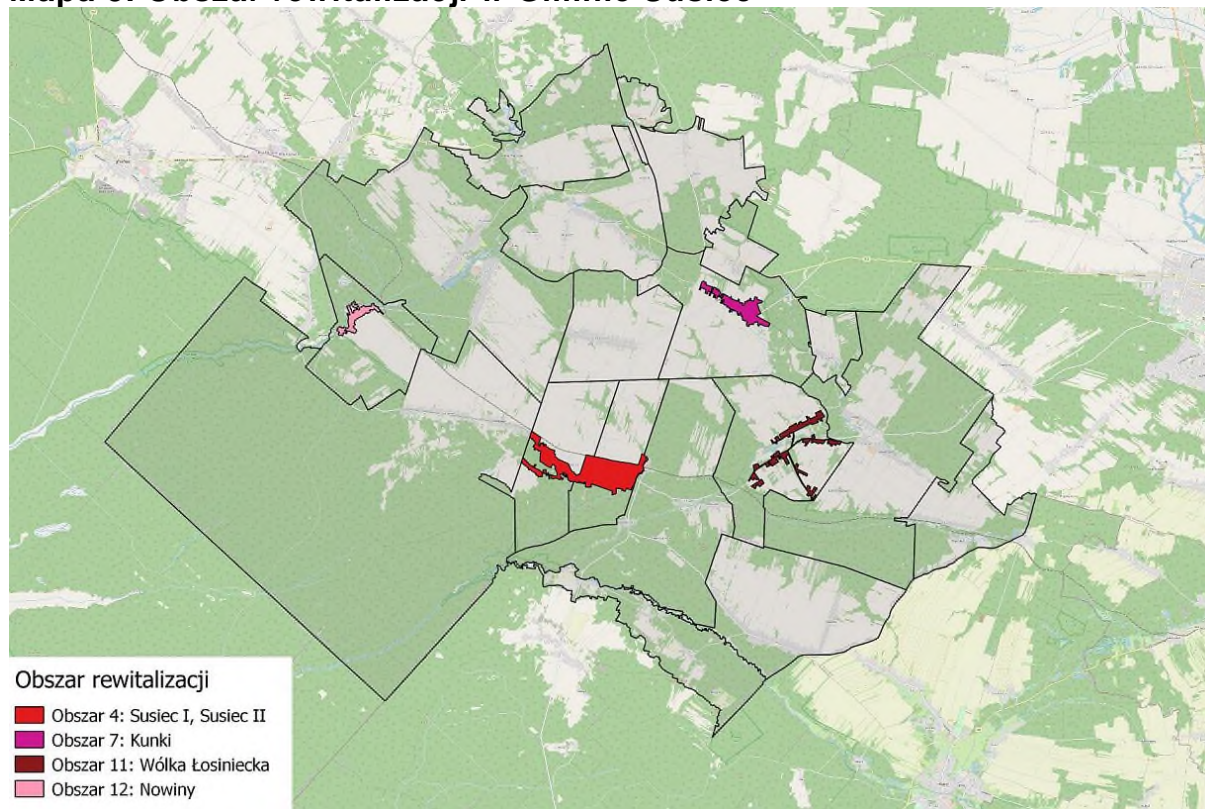
Lp.	Nazwa obszaru	Liczba ludności	% całości ludności Gminy	Powierzchnia w km ²	% powierzchni Gminy
1.	Obszar 4: Susiec I, Susiec II	1 230	16,39	1,39	0,73
2.	Obszar 7: Kunki	394	5,25	0,45	0,24
3.	Obszar 11: Wólka Łosiniecka	358	4,77	0,51	0,27
4.	Obszar 12: Nowiny	249	3,32	0,23	0,12
RAZEM OBSZAR REWITALIZACJI		2 231	29,73	2,58	1,36

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. – opracowanie własne

Poniższa mapa przedstawia obszar zdegradowany objęty rewitalizacją.

Mapa 3. Obszar rewitalizacji w Gminie Susiec

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie podkładu mapowego udostępnionego przez Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim

1.5. Obszar geograficzny

1.5.1. Obszar Gminy Susiec

Gmina Susiec położona jest w obrębie Roztocza Środkowe i Wschodniego, Równiny Biłgorajskiej i Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, w odległości około 120 km na południowy-wschód od Lublina. Jest to niezwykle malowniczy obszar z łańcuchami zalesionych wzgórz o stromych zboczach i płaskich wierzchołkach. Pomiędzy nimi meandruje Tanew oraz kilka innych, równie interesujących cieków wodnych, takich jak Sopot, Potok Łosiniecki, Jeleń, Olszanka i Krynica.

Gmina Susiec leży w południowej części województwa lubelskiego. Pod względem administracyjnym należy do powiatu tomaszowskiego. Graniczy z gminami:

- Józefów,
- Krasnobród,
- Łukowa,
- Narol,
- Obsza,
- Tomaszów Lubelski.

Powierzchnia całej Gminy wynosi 190,59 km². Powierzchnia lasów i gruntów leśnych ogółem wynosi 102,88 km², co stanowi 53% ogólnej powierzchni całej Gminy. Powierzchnia użytków rolnych ogółem wynosi 78,11 km², stanowią one 41% ogólnej powierzchni Gminy. Pozostałe grunty i nieużytki ogółem wynoszą 9,53 km², czyli 5% ogólnej powierzchni Gminy.

Na podstawie analizy powyższych czynników wyznaczono 14 jednostek urbanistycznych:

Tabela 4. Podział Gminy Susiec na jednostki urbanistyczne

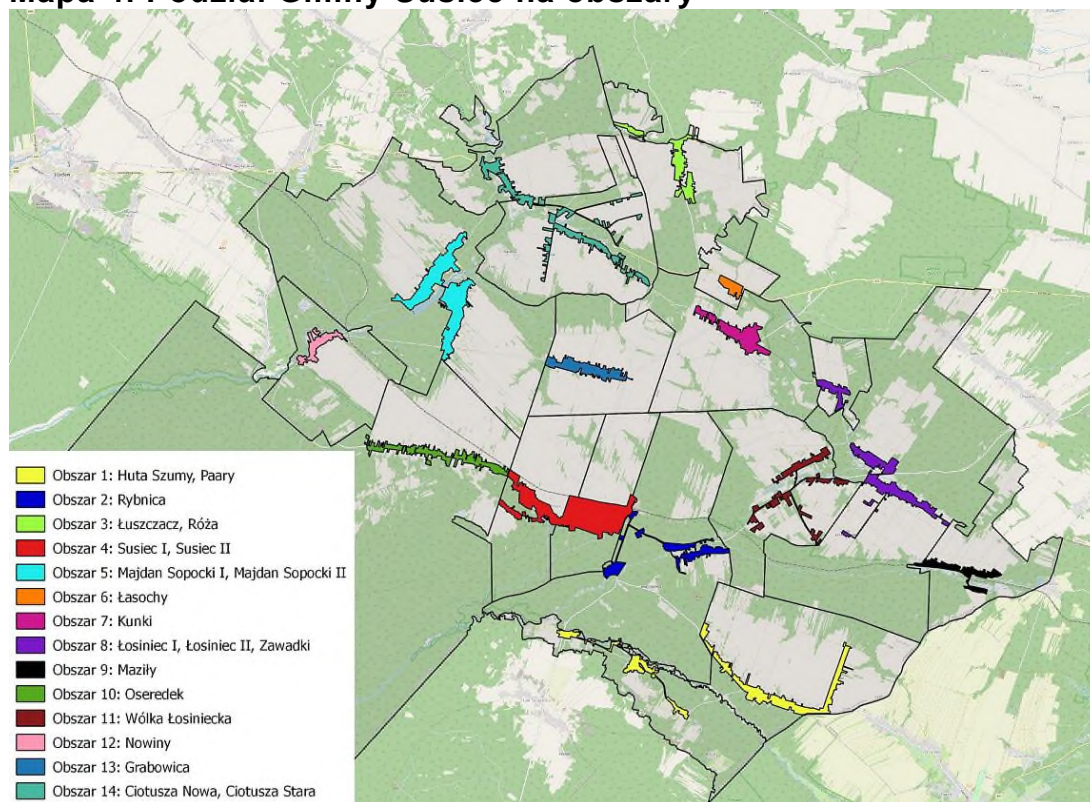
Lp.	Nazwa obszaru	Liczba ludności w 2021 r.	% całości ludności Gminy	Powierzchnia w km ²	% powierzchni Gminy
1.	Obszar 1: Huta Szumy, Paary	662	8,82	0,34	0,18
2.	Obszar 2: Rybnica	247	3,29	0,47	0,25
3.	Obszar 3: Łuszczacz, Róża	561	7,48	0,36	0,19
4.	Obszar 4: Susiec I, Susiec II	1230	16,39	1,39	0,73
5.	Obszar 5: Majdan Sopocki I, Majdan Sopocki II	1062	14,15	1,14	0,60
6.	Obszar 6: Łasochy	88	1,17	0,13	0,07
7.	Obszar 7: Kunki	394	5,25	0,45	0,24

8.	Obszar 8: Łosiniec I, Łosiniec II, Zawadki	663	8,84	0,16	0,08
9.	Obszar 9: Maziły	216	2,88	0,29	0,15
10.	Obszar 10: Oseredek	501	6,68	0,50	0,26
11.	Obszar 11: Wólka Łosiniecka	358	4,77	0,51	0,27
12.	Obszar 12: Nowiny	249	3,32	0,23	0,12
13.	Obszar 13: Grabowica	472	6,29	0,38	0,20
14.	Obszar 14: Ciotusza Nowa, Ciotusza Stara	800	10,66	0,91	0,48
RAZEM		7503	100,00	7,26	3,82

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

Jednostką urbanistyczną największą pod względem liczby ludności jest obszar 4. Największy pod względem powierzchni jest także obszar 4. Najmniejszą powierzchniowo jednostką jest obszar 6, najmniejszą jednostką pod względem liczby ludności jest także obszar 6.

Mapa 4. Podział Gminy Susiec na obszary

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie podkładu mapowego udostępnionego przez Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim

1.5.2. Obszar objęty rewitalizacją

Obszar objęty rewitalizacją składa się z czterech podobszarów, uznanych za zdegradowane i wybranych do rewitalizacji w procesie przeprowadzania diagnozy i delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:

OBSZAR 4: Susiec I, Susiec II

Na obszar 4 składają się zabudowane części miejscowości Susiec. Susiec jest administracyjnym, gospodarczym i społecznym centrum Gminy, skupiającym funkcje pozamieszkaniowe na rzecz całej jej społeczności, a także oddziałującym na skalę ponadgminną (głównie jako ośrodek turystyczny na Roztoczu). Na jego terenie funkcjonują gminne instytucje publiczne: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkół Publicznych. W miejscowości działa posterunek Policji, ośrodek zdrowia, apteka. Susiec posiada również dostęp do komunikacji kolejowej – w jego obrębie znajduje się stacja kolejowa na trasie Rzeszów – Zamość. W sezonie letnim zatrzymują się na niej szynobusy, które pokonują popularną wśród turystów trasę, łączącą Susiec z Zamościem, Zwierzyńcem i innymi miejscowościami Roztocza.

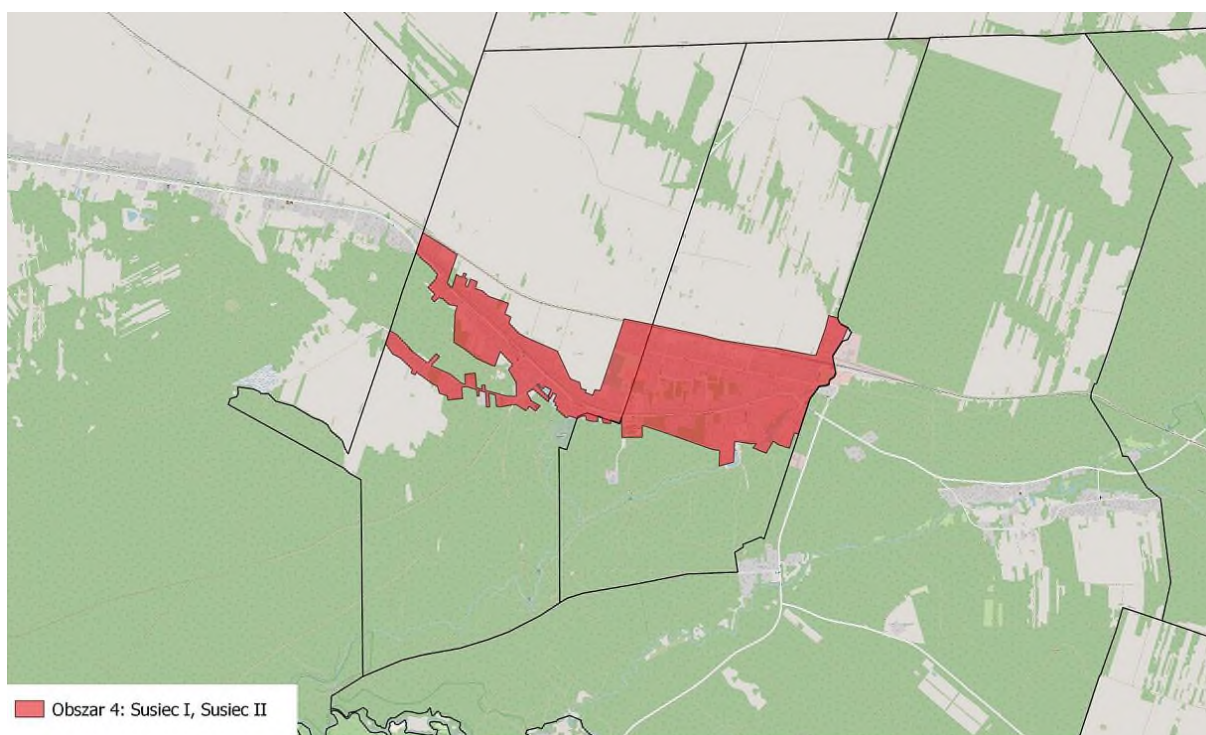
Na terenie Suśca wykształciła się zabudowa wieloulicowa, skoncentrowana głównie pomiędzy linią kolejową a drogą powiatową nr 2952L Długi Kąt - Hamernia - Oseredek – Susiec. Centralną część obszaru, w której skupione są pozamieszkaniowe funkcje, stanowi ulica Tomaszowska. Na terenie obszaru 4 funkcjonuje:

- kościół,
- cmentarz,
- apteki,
- ośrodek zdrowia,
- poczta,
- klub seniora,
- związek kombatantów,

- zespół śpiewaczy „SZUMY”,
- place zabaw,
- budynek GOK w Suścu,
- biblioteka,
- informacja turystyczna,
- Stowarzyszenie „ALTERNATYWA”,
- Roztoczańskie Stowarzyszenie Agroturystyczne w Suścu,
- Stowarzyszenie „NASZA GMINA SUSIEC”,
- Spółdzielnia Socjalna „ARKA”,
- budynek remizo–świetlicy,
- OSP w Suścu,
- KGW w Suścu,
- budynek GOSiR w Suścu,
- Ludowy Klub Sportowy „LKS SZUMY” w Suścu.

Mapa 5. Obszar 4: Susiec I, Susiec II

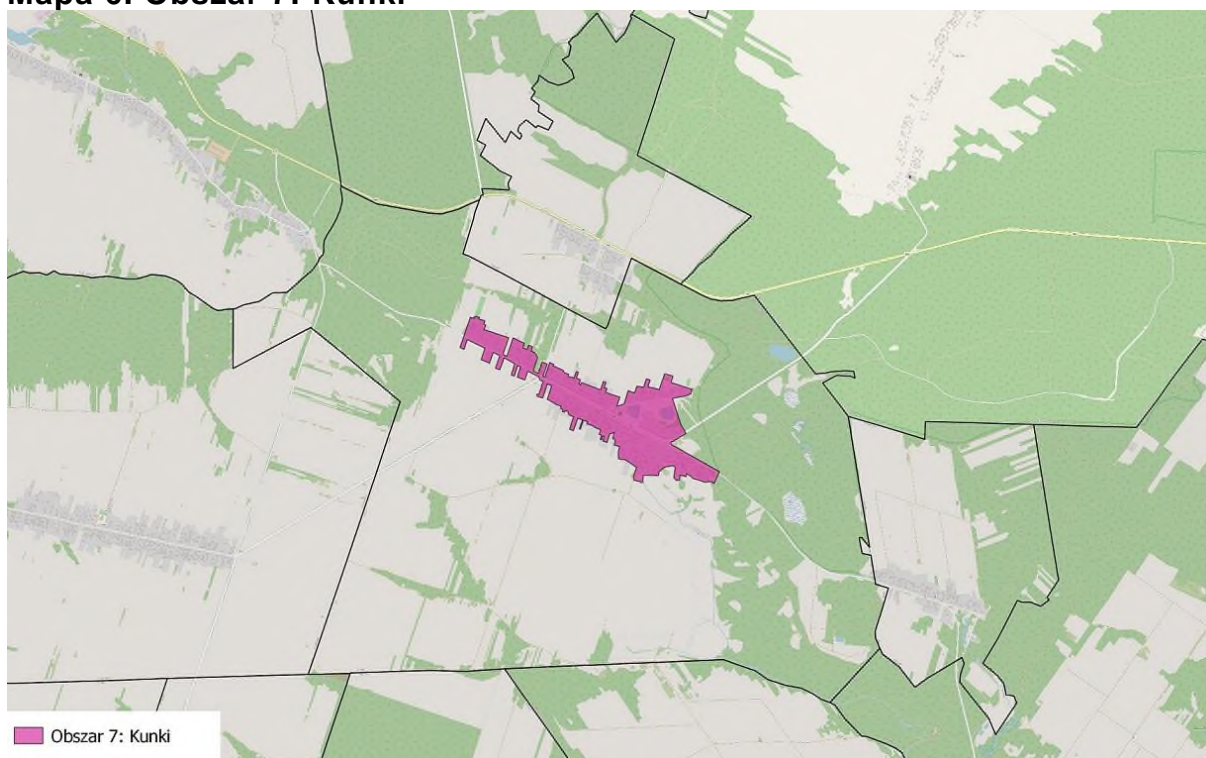

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie podkładu mapowego udostępnionego przez Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim

OBSZAR 7: Kunki

W obrębie obszaru ujęto zabudowaną część miejscowości Kunki. Kunki położone są przy skrzyżowaniu dróg powiatowych nr relacji 3548L Kunki - Łosiniec – Mazily oraz nr 3549L, droga wojewódzka 853 - Kunki - Grabowica – Nowiny, dzięki czemu są dobrze skomunikowane z pozostałymi częściami Gminy. Poza funkcją mieszkaniową i rolniczą, w obrębie obszaru rozwija się funkcja gospodarcza – w Kunkach działalność prowadzi zakład przetwórstwa spożywczego. Bezpośrednio z miejscowością sąsiaduje kompleks leśny. Zabudowa koncentruje się głównie wzdłuż drogi powiatowej nr 3549L. W Kunkach funkcjonuje jednostka OSP oraz KGW w Kunkach. Na terenie obszaru znajduje się: plac zabaw, zbiornik wodny, budynek remizo–światlicy oraz budynek po zamkniętej szkole podstawowej.

Mapa 6. Obszar 7: Kunki

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie podkładu mapowego udostępnionego przez Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim

OBSZAR 11: Wólka Łosiniecka

Obszar składa się z zabudowanej części miejscowości Wólka Łosiniecka. Wólka Łosiniecka położona jest przy drodze powiatowej nr 3546L relacji Tomaszów Lubelski (ul. H. Sienkiewicza) - Łosiniec - Susiec – granica województwa, jednak największe skupisko zabudowy wykształciło się przy równoległej do niej drodze gminnej, gdzie jest również najwięcej gospodarstw zabudowanych w sposób zagrodowy. Obszar graniczy z lasem oraz przylega do dużego kompleksu pól uprawnych po obu jego stronach. Przez obszar przepływa Potok Łosiniecki. Główne funkcje miejscowości to mieszkalna i rolnicza. Funkcjonuje w niej OSP, KGW Wólka Łosiniecka, zespół wokalny „OLSZANKA”, Orkiestra Dęta oraz Stowarzyszenie Aktywności Społecznej „NAD OLSZANKĄ”. Na terenie obszaru znajdują się: plac zabaw, wiata rowerowa oraz budynek remizo-światlicy.

Mapa 7. Obszar 11: Wólka Łosiniecka

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie podkładu mapowego udostępnionego przez Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim

OBSZAR 12: Nowiny

W skład obszaru wchodzi część zabudowana miejscowości Nowiny. Nowiny położone są w zachodniej części Gminy, przy drodze powiatowej nr 3549L i drodze wojewódzkiej nr 853 relacji Kunki - Grabowica – Nowiny. Zabudowa miejscowości rozwija się głównie w stronę wschodnią, tam gdzie obszar sąsiaduje z polami uprawnymi. Jest to w dużej części zabudowa zagrodowa. Obszar pełni funkcję mieszkalną i rolniczą. Przez Nowiny przepływa rzeka Sopot. Położenie przy kompleksie leśnym oraz w niedalekim sąsiedztwie Majdanu Sopotkiego sprawia, iż w Nowinach rozwija się funkcja turystyczna. W obrębie obszaru znajduje się stacja kolejowa, na której w sezonie letnim zatrzymują się szynobusy jeżdżące na trasie Rzeszów – Zamość, plac zabaw, wiatą rowerowa, Kamieniołom Nowiny, rezerwat torfowiskowy „NOWINY” oraz budynek remizo-świetlicy. Na terenie obszaru funkcjonuje OSP Nowiny oraz KGW Nowiny.

Mapa 8. Obszar 12: Nowiny

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie podkładu mapowego udostępnionego przez Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim

2. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA

2.1. Analiza zjawisk negatywnych – analiza wskaźnikowa

SFERA SPOŁECZNA

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, obszar może zostać uznany za zdegradowany jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. W trakcie opracowania diagnozy i delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji do zbadania negatywnych zjawisk o charakterze społecznym w poszczególnych jednostkach Gminy Susiec wykorzystano niżej zaprezentowane wskaźniki. Zostały one ujęte w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, żeby ich wartości były porównywalne dla poszczególnych obszarów. Poniższe zestawienie przedstawia wynik analizy ilościowej dla każdego z badanych obszarów na tle średniej gminnej oraz porównanie łącznego wskaźnika dla obszaru rewitalizacji do uśrednionej wartości dla całej Gminy.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym

Zjawisko starzenia się społeczeństw, jest jednym z najbardziej charakterystycznych trendów demograficznych cechującym kraje wysoko rozwinięte, w tym kraje należące do Unii Europejskiej. Jego efektem jest wzrost liczby i udziału osób starszych w liczbie ludności ogółem, co niesie za sobą określone konsekwencje, takie jak wzrost zapotrzebowania na usługi zdrowotne, socjalne i opiekuńcze, wzrost popytu na ofertę kulturalną i społeczną adresowanych do seniorów.

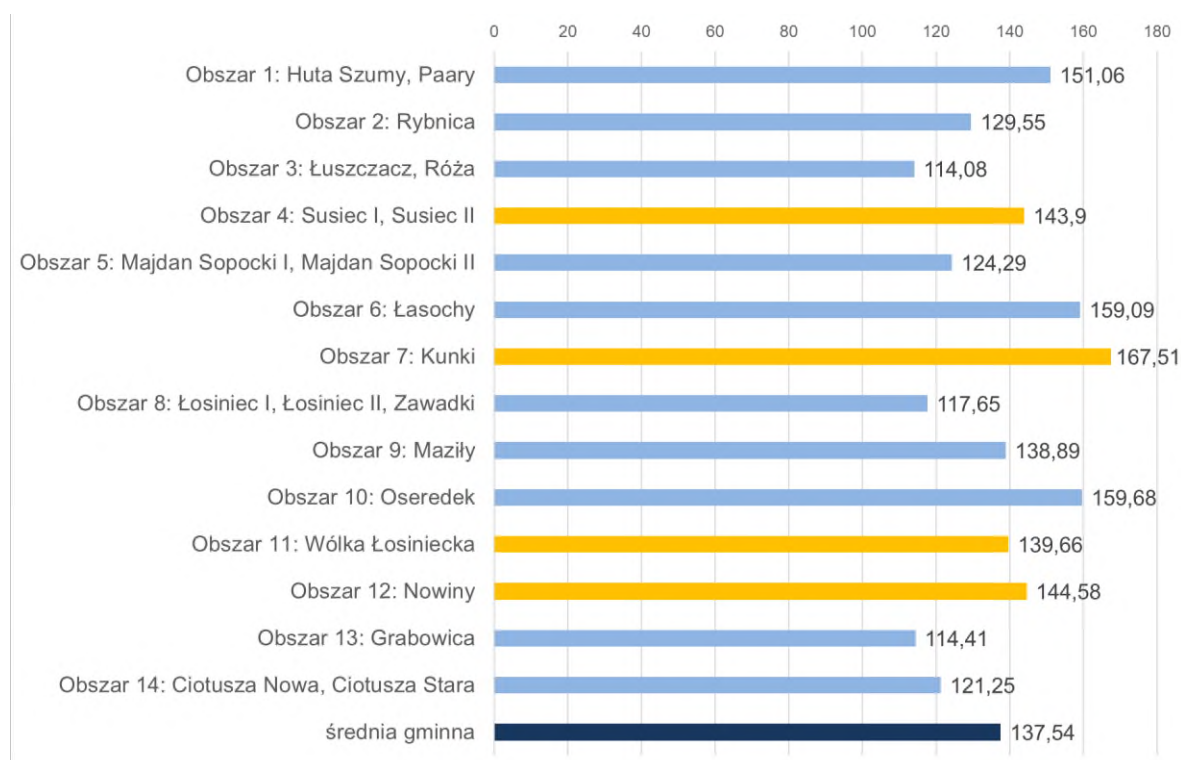
Do pogłębionego zbadania zjawiska koncentracji liczby osób w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach Gminy Susiec zastosowano dwa wskaźniki, ujęte w przeliczeniu na 1000 mieszkańców:

- Liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku,
- Liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku.

Kobiety w wieku poprodukcyjnym

Wszystkie podobszary obszaru rewitalizacji cechowały się większą liczbą kobiet w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców od średniej gminnej, przy czym podobszar 7 był jednocześnie obszarem, który cechował się najwyższą wartością tego wskaźnika spośród wszystkich badanych jednostek.

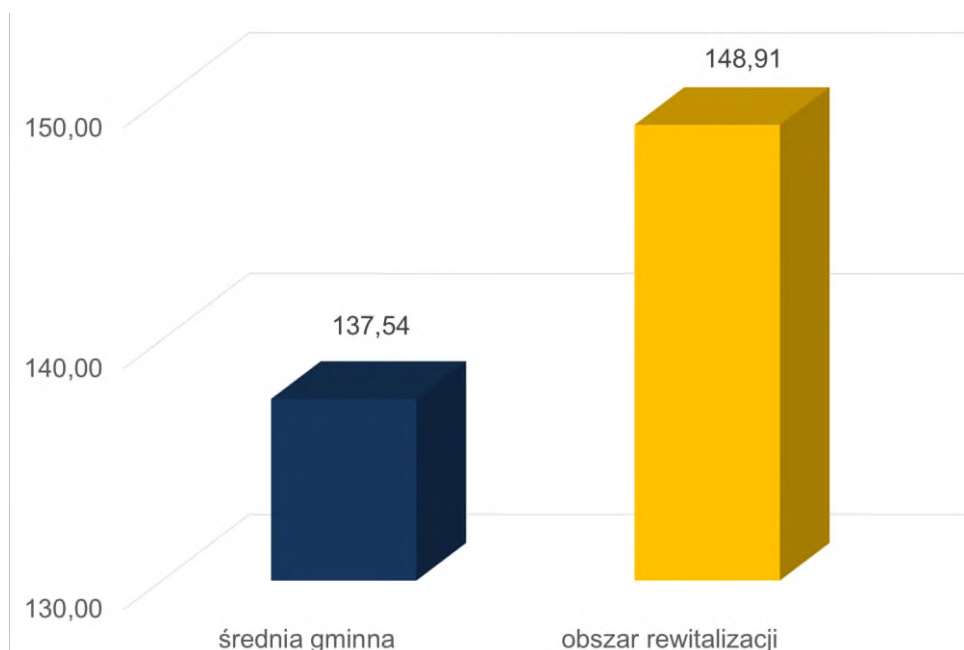
Wykres 1. Liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy Susiec

Łączna średnia wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji była również wyższa od średniej gminnej.

Wykres 2. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

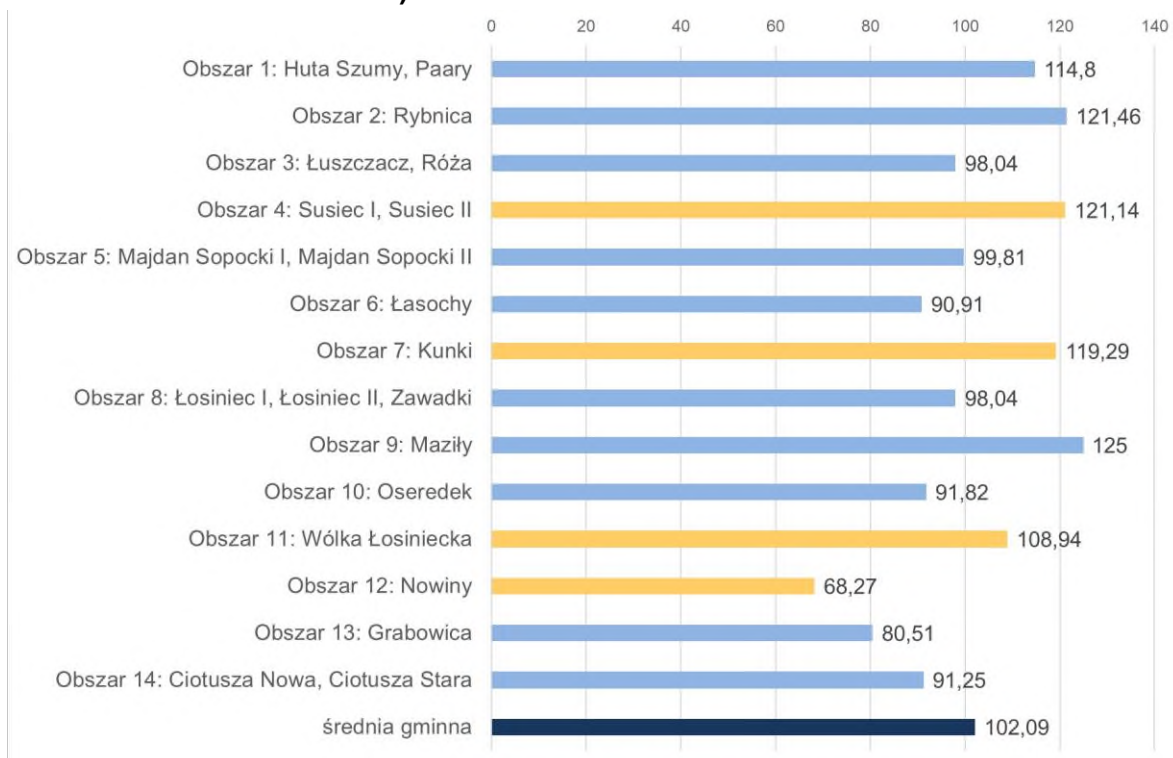

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy Susiec

Mężczyźni w wieku poprodukcyjnym

W przypadku wskaźnika „Liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” w trzech podobszarach obszaru rewitalizacji (4, 7 i 11) również odnotowano wartości wyższe, od średniej gminnej. Podobszary: 4. Susiec I, Susiec II oraz 7. Kunki należały do jednostek o najwyższych wartościach tego wskaźnika w całej Gminie, ustępując nieznacznie tylko obszarowi 2. Rybnica. Przeciwny trend cechował podobszar 12. Nowiny – wartość wskaźnika dla tego podobszaru była najniższa w całej Gminie.

Wykres 3. Liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

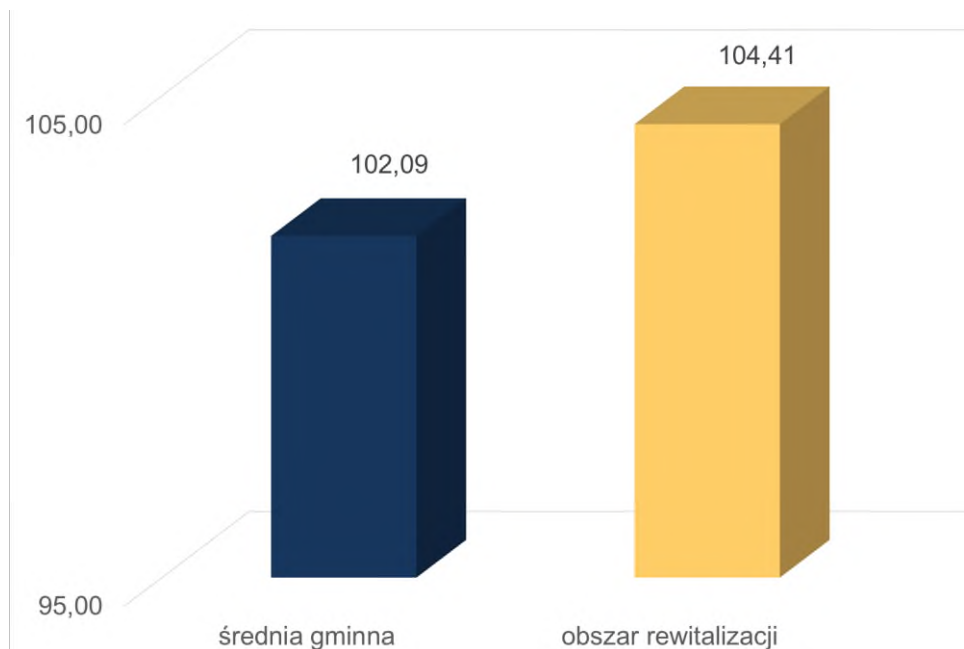

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy Susiec

Łączna średnia wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji była wyższa od średniej gminnej.

Wykres 4. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy Susiec

Bezrobocie

Trwały brak pracy jest czynnikiem, który ma decydujący wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życiowych, dlatego też należy do głównych problemów sfery społecznej. Do pogłębionego zbadania zjawiska bezrobocia zastosowano cztery wskaźniki, ujęte w przeliczeniu na 1000 mieszkańców:

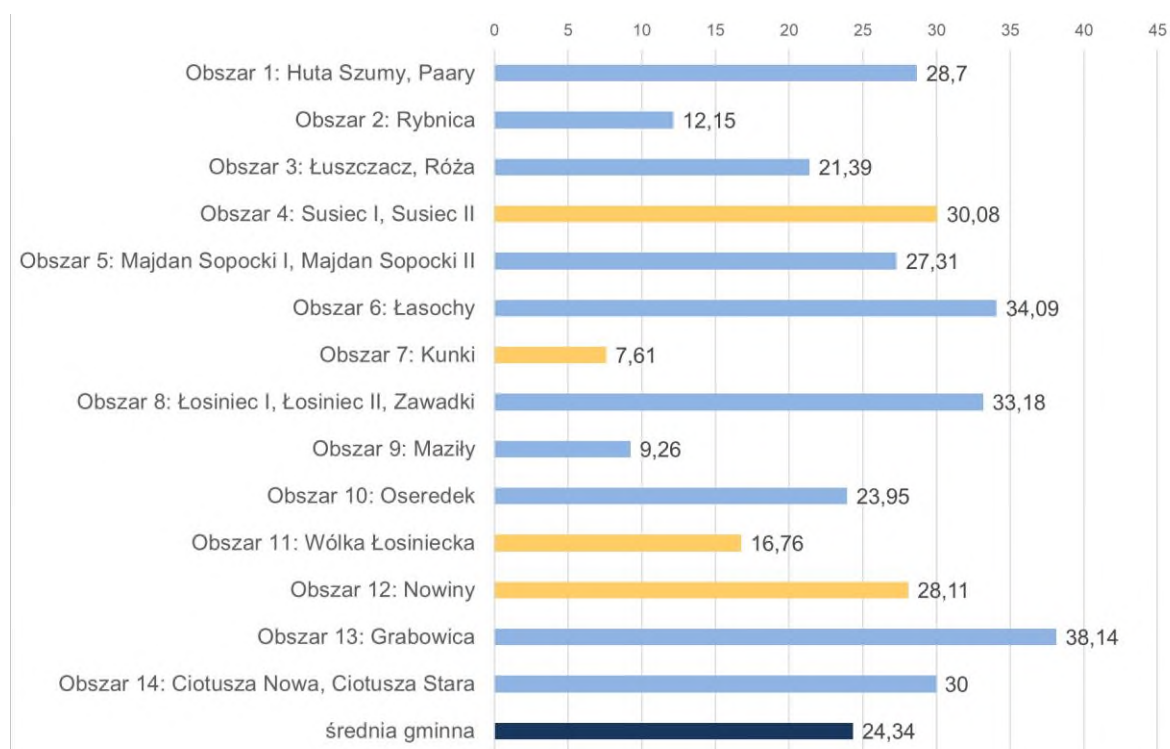
- Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku,
- Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku,
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku,

- Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku.

Osoby bezrobotne ogółem

W przypadku wskaźnika dotyczącego ogólnej liczby osób bezrobotnych, dwa podobszary rewitalizacji (4 i 12) cechowały się wartościami wyższymi od średniej dla Gminy, podczas gdy w pozostałych podobszarach (7, 11) odnotowano wartości niższe. Pod tym względem szczególnie wyróżnia się podobszar 7. Kunki, dla którego wartość badanego wskaźnika była najniższa w Gminie.

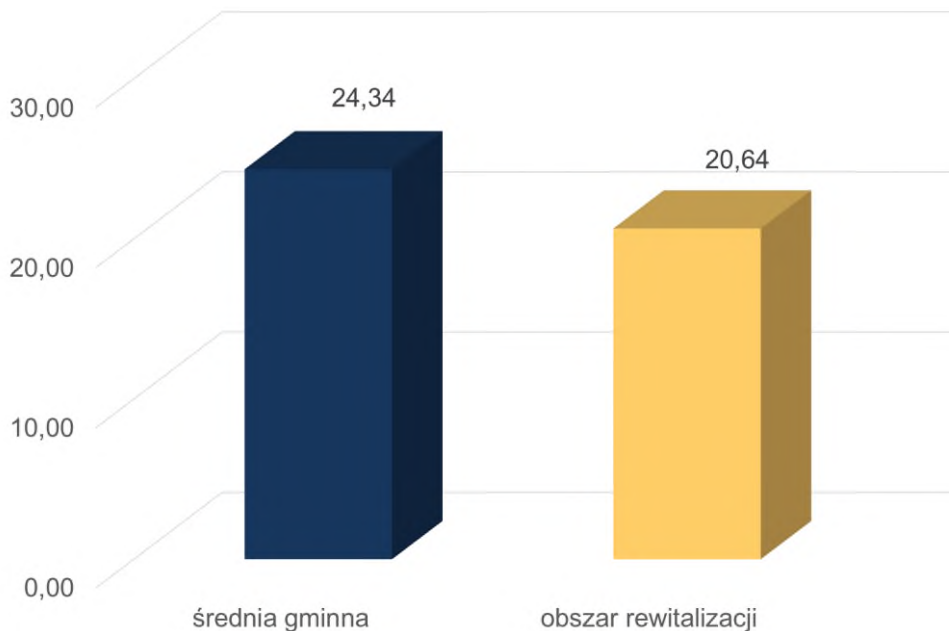
Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim

Łączna średnia wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji była niższa od średniej gminnej.

Wykres 6. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

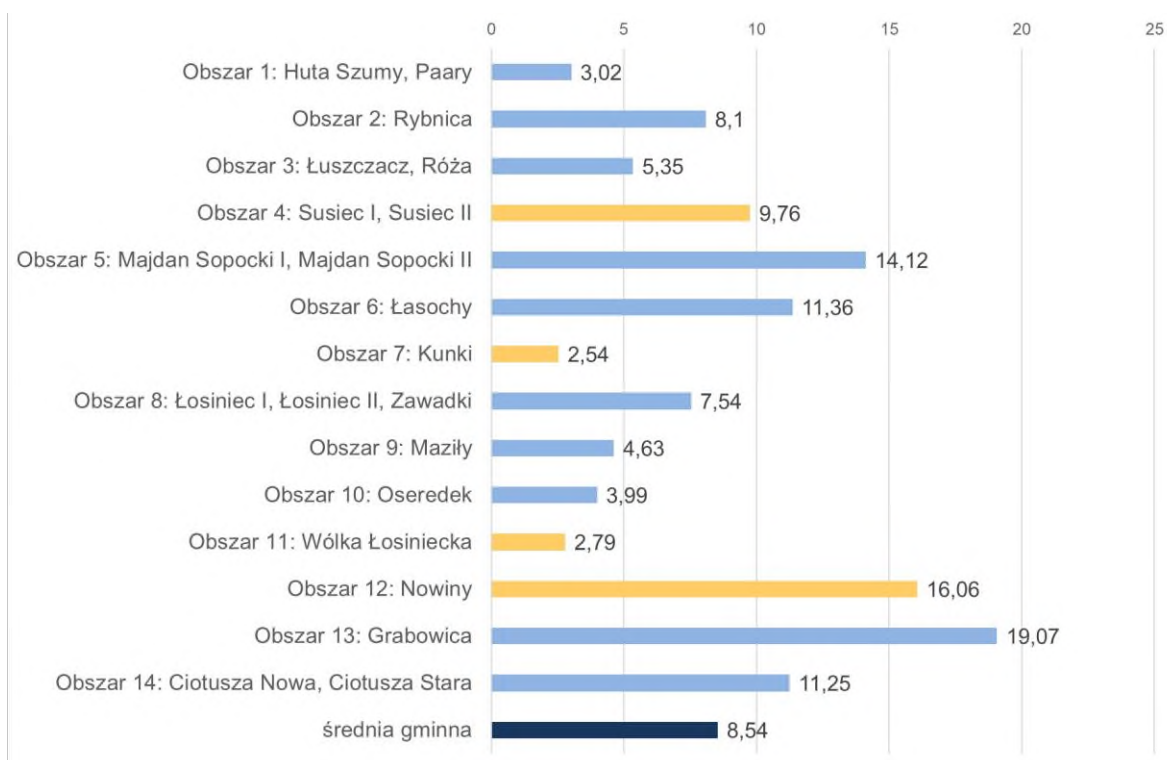

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim

Bezrobotni do 30 roku życia

Podobnie kształtowały się wartości wskaźnika „Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” – podobszary 4 i 12 cechowały się wartościami wyższymi od średniej gminnej, podczas gdy wartości dla podobszarów 7 i 11 były niższe od poziomu średniego.

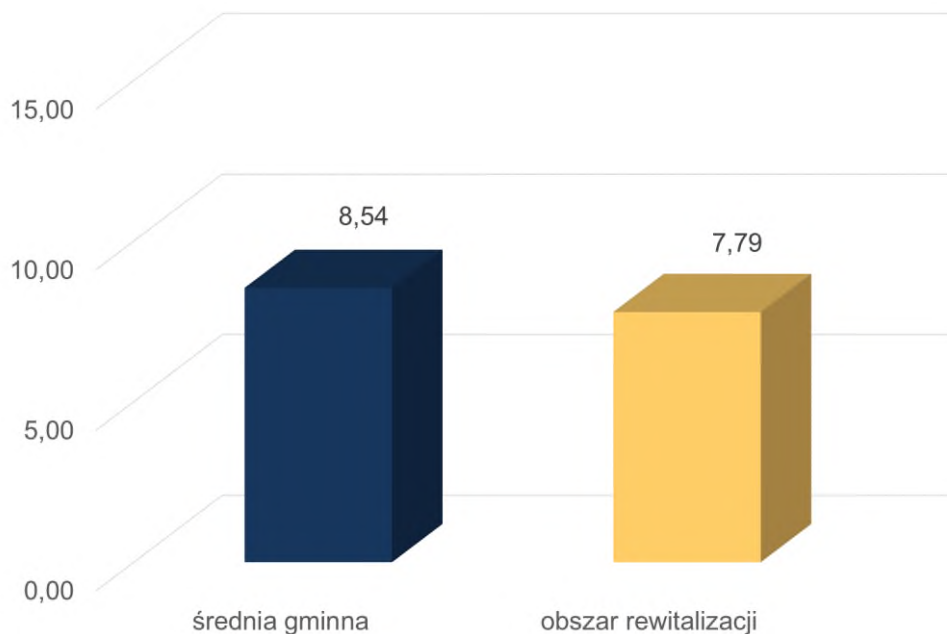
Wykres 7. Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim

Niskie wartości wskaźnika w podobszarach 7 i 11 przełożyły się na średnią dla obszaru rewitalizacji – jest ona niższa od średniej wartości wskaźnika dla całej Gminy.

Wykres 8. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

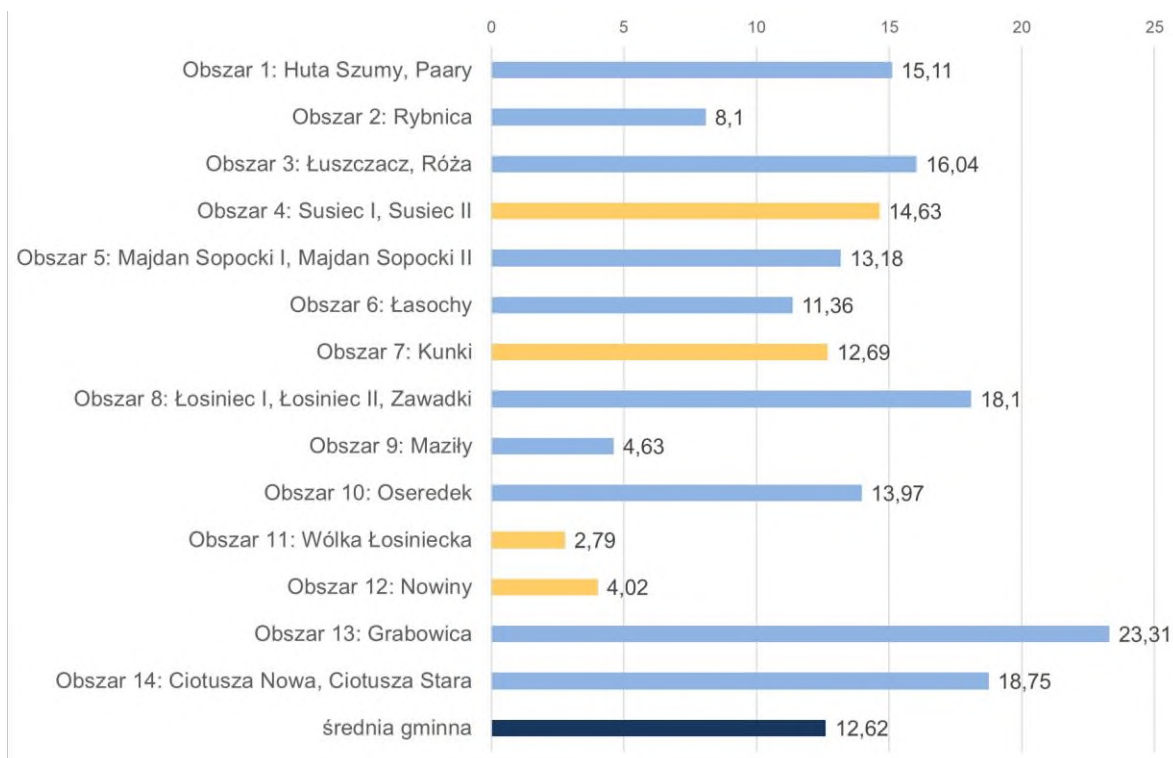

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim

Długotrwale bezrobotni

Dla wskaźnika „Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców również odnotowano przeciwstawne trendy kształtowania się wartości dla poszczególnych podobszarów. Podobszary 4 oraz 7 cechowały się wartościami wskaźnika powyżej średniej gminnej, natomiast w podobszarach 11 i 12 wskaźnik przyjmował wartości niższe od poziomu średniego. Warto dodać, że wartości wskaźnika dla podobszarów 11 i 12 były jednocześnie najmniejszymi wartościami spośród wszystkich badanych jednostek.

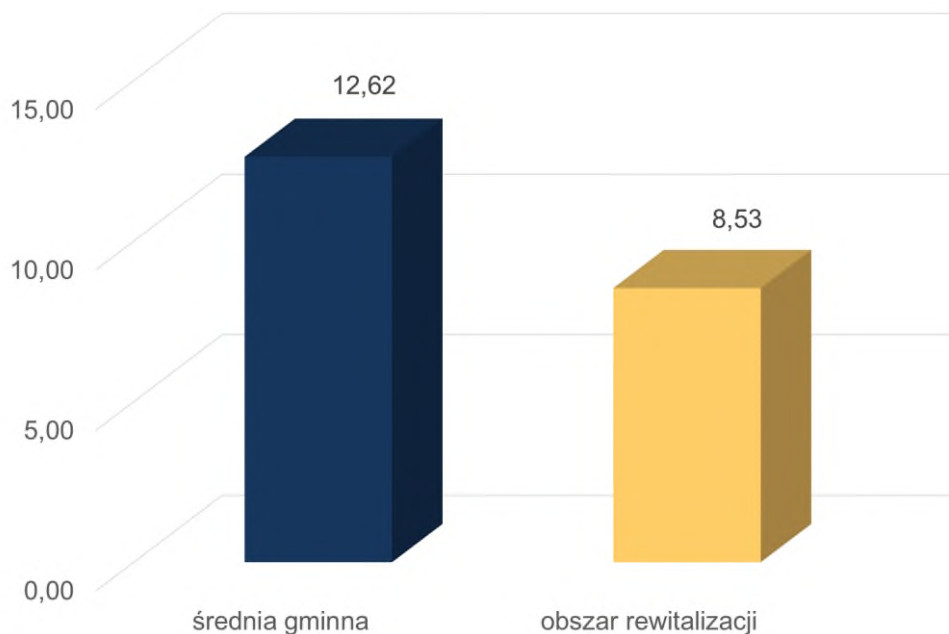
Wykres 9. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim

Średnia wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji jest zauważalnie niższa od średniej gminnej.

Wykres 10. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba długotrwale bezrobotnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

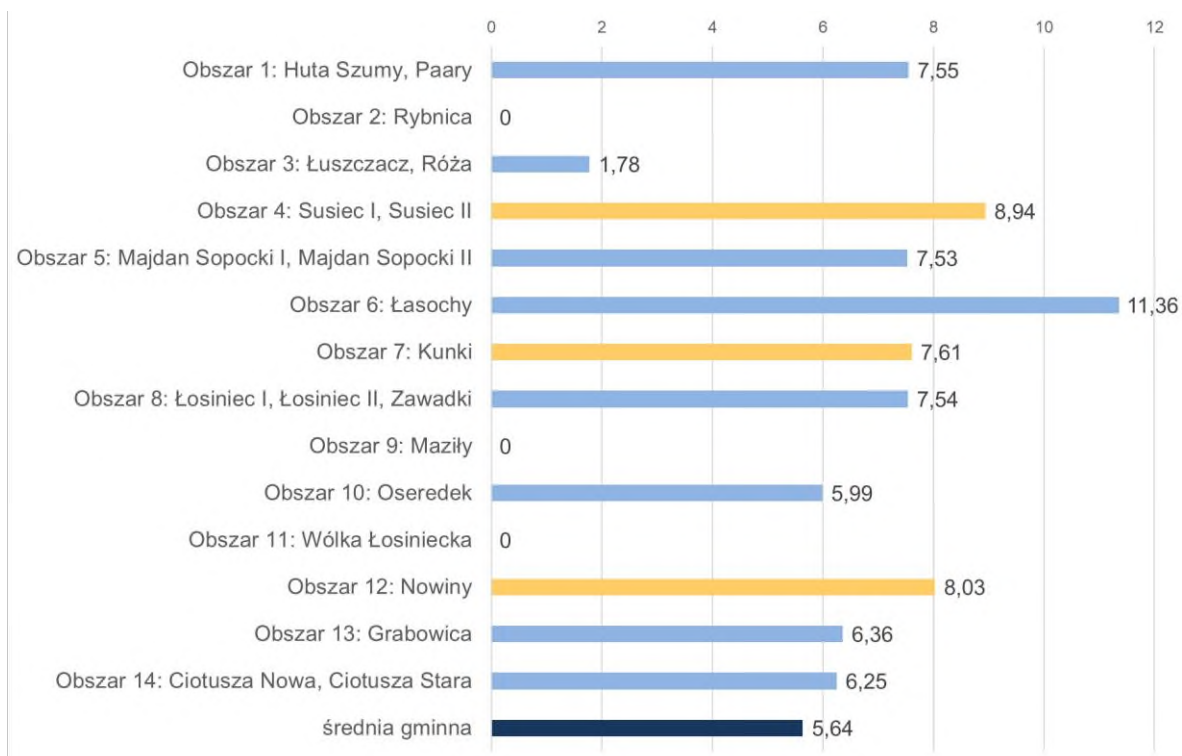

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim

Bezrobotni powyżej 50 roku życia

W przypadku wskaźnika „Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku, trzy podobszary (4, 7, 12) charakteryzują się wartościami wyższymi od średniej gminnej, natomiast w podobszarze 11 wskaźnik przyjął wartość 0.

Wykres 11. Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

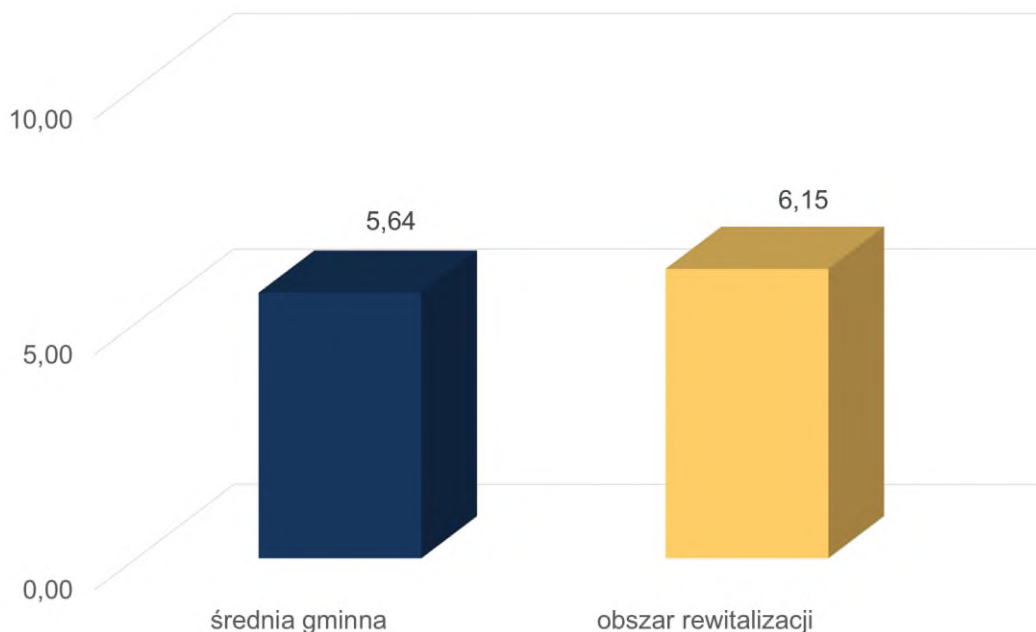

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim

Wysokie wartości wskaźnika w trzech podobszarach obszaru rewitalizacji przełożyły się na łączną wartość wskaźnika dla całego obszaru, która jest wyższa od średniej gminnej.

Wykres 12. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim

Przestępczość

Ustawa o rewitalizacji do głównych problemów sfery społecznej zalicza wysoki poziom przestępczości na danym obszarze. Przestępczość zmniejsza poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, obniża jakość życia, wpływa negatywnie na integrację lokalnej społeczności. Do opisu tego kryterium posłużono się danymi dotyczącymi liczby popełnionych wykroczeń, przestępstw oraz mandatów.

Do zbadania poziomu przestępczości w poszczególnych obszarach Gminy Susiec wykorzystano wskaźniki:

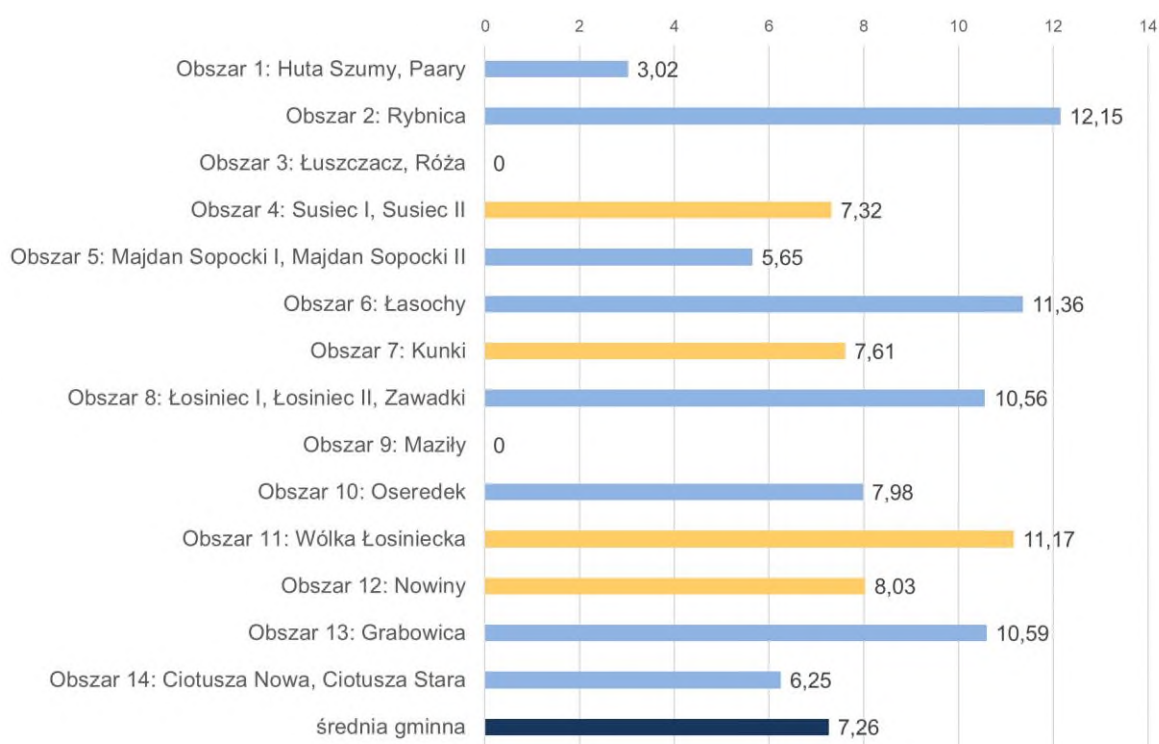
- Liczba przestępstw w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców),

- Liczba wykroczeń w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców).

Przestępstwa

Wskaźnik dotyczący liczb przestępstw na 1000 mieszkańców w podobszarach obszaru rewitalizacji kształtował się w podobny sposób. Poszczególne wartości badanego wskaźnika dla każdego z podobszarów były wyższe od średniej gminnej, przy czym podobszar 11. Wólka Łosiniecka należał do jednostek o najwyższej wartości wskaźnika w całej Gminie, a pozostałe podobszary charakteryzowały się wartościami wskaźnika na zbliżonym poziomie, nieco wyższym od poziomu średniego.

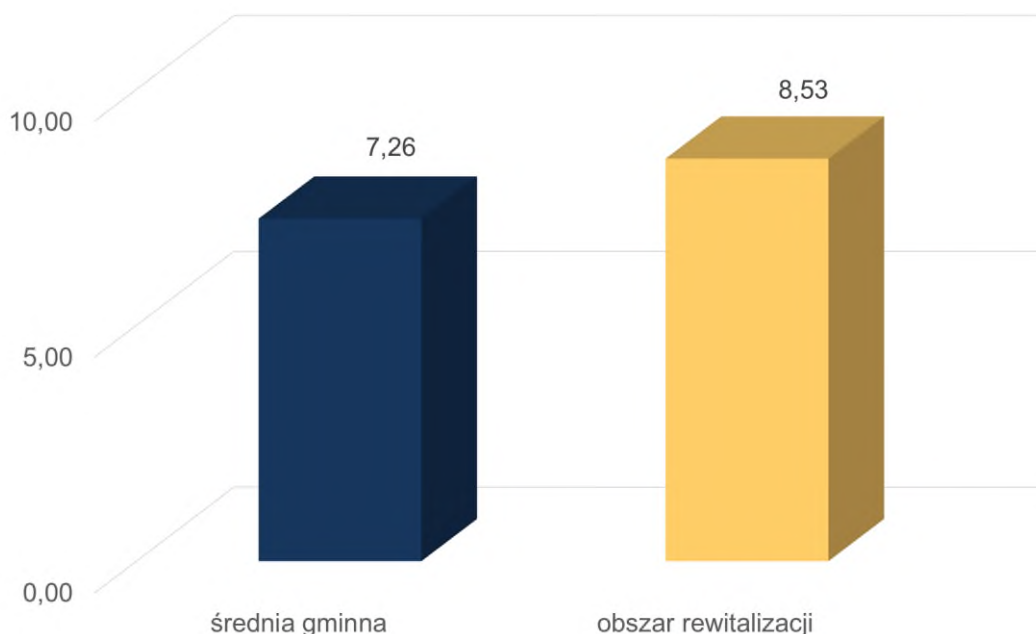
Wykres 13. Liczba przestępstw w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Posterunku Policji w Suścu

Średnia dla obszaru rewitalizacji była dla tego zjawiska wyższa, od średniej gminnej.

Wykres 14. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba przestępstw w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

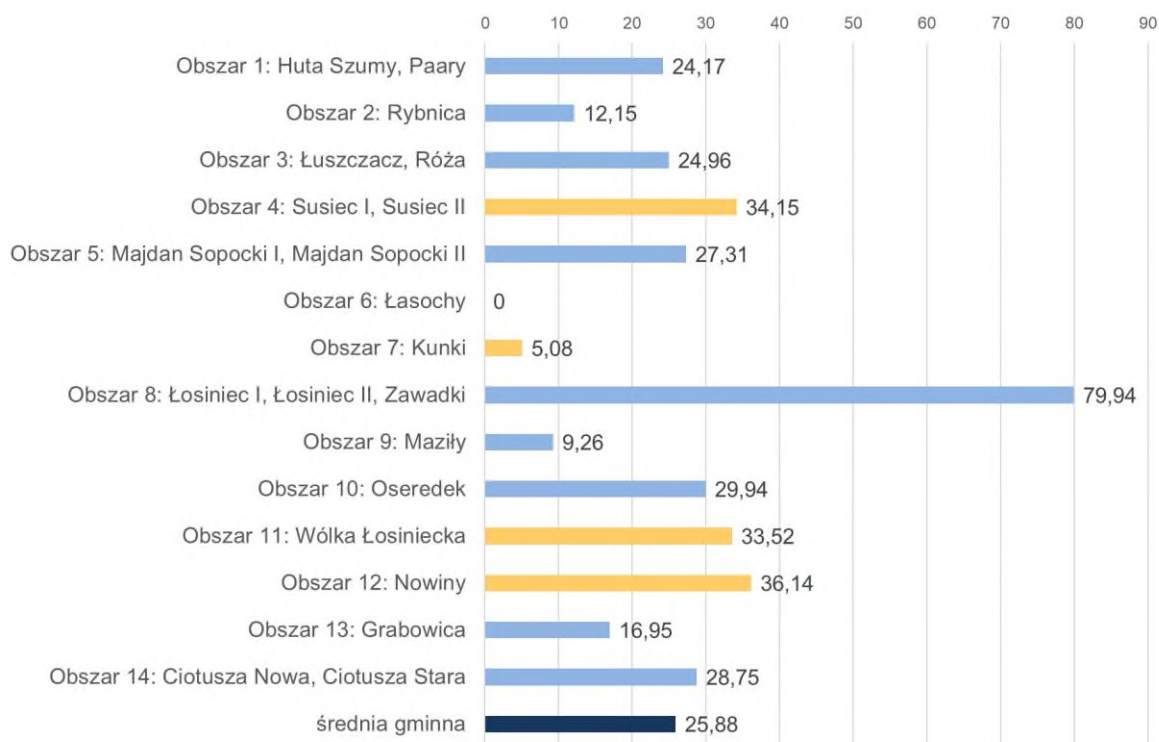

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Posterunku Policji w Suścu

Wykroczenia

W przypadku liczby wykroczeń, podobszary 4, 11, 12 należały do jednostek o wartości wskaźnika przekraczającej średnią gminną, natomiast dla podobszaru 7 wartość wskaźnika kształtowała się znacznie poniżej średniego poziomu i należała do najniższych w całej Gminie.

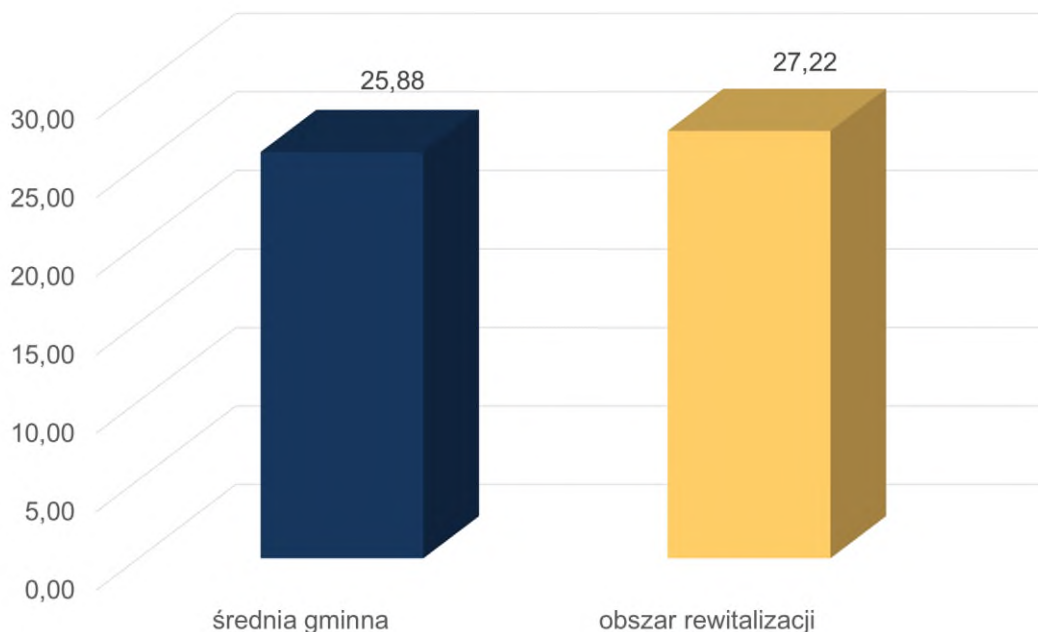
Wykres 15. Liczba wykroczeń w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Posterunku Policji w Suścu

Średnia wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji, która była wyższa, od średniej gminnej.

Wykres 16. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba wykroczeń w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Posterunku Policji w Suścu

Pozostałe zjawiska społeczne

Diagnostując stan obecny sfery społecznej poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji wzięto również pod uwagę te zjawiska społeczne, które opisują dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS). Biorąc pod uwagę specyfikę lokalnej społeczności oraz pojawiające się w jej obrębie problemy, zdecydowano się na badanie poszczególnych obszarów Gminy Susiec za pomocą następujących wskaźników:

- Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu ubóstwa w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców),
- Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców),

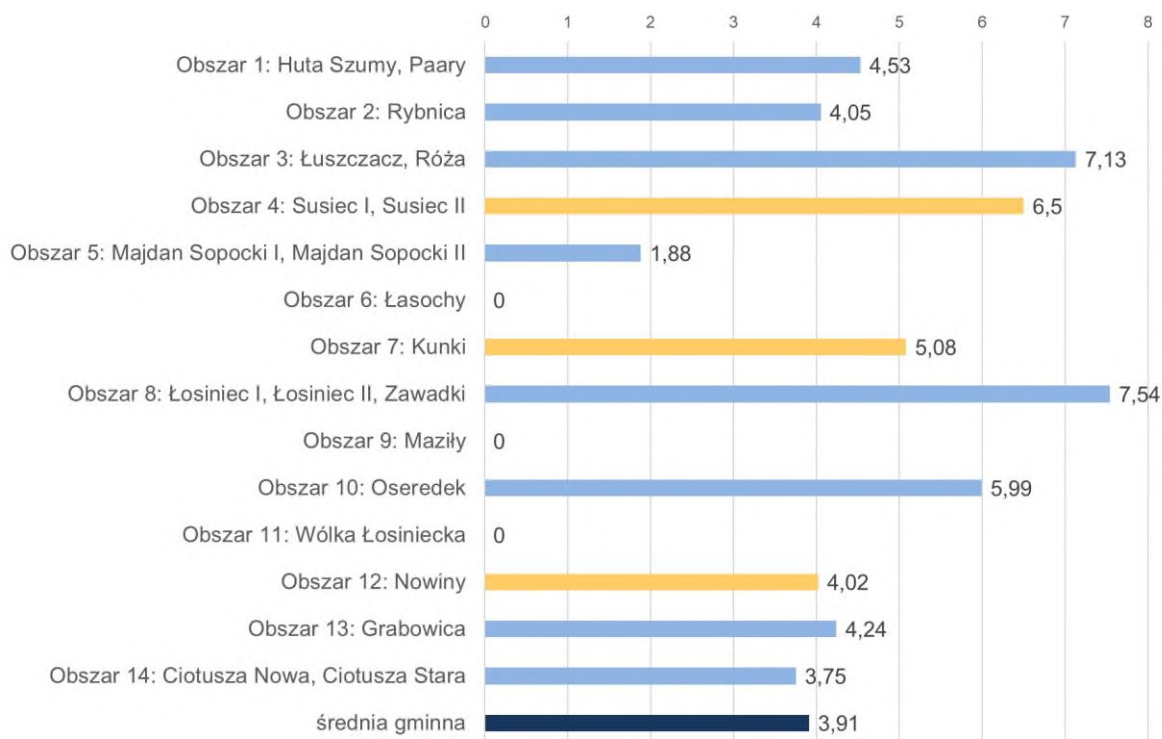
- Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu niepełnosprawności w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców),
- Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców),
- Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu wsparcia osób starszych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców),
- Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców).

Świadczenia z tytułu ubóstwa

Ubóstwo oznacza niski poziom zaspokojenia potrzeb (materialnych i niematerialnych), stanowi zagrożenie dla psychofizycznego rozwoju człowieka oraz utrudnia możliwość skutecznego uczestnictwa w społeczeństwie. Według danych GUS, największy odsetek gospodarstw domowych dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem występuje we wschodniej części kraju oraz na wsiach i małych miastach. Częściej z ubóstwem mierzą się rodziny wielodzietne.

W toku analizy kształtowania się wskaźnika dotyczącego liczby osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu ubóstwa w poszczególnych jednostkach odnotowano, iż trzy podobszary obszaru rewitalizacji (4, 7, 12) charakteryzują się wartościami wskaźnika wyższymi od średniej gminnej, natomiast w przypadku podobszaru 11 problem ten nie występuje. Podobszar 4. Susiec należał do jednostek o najwyższej wartości wskaźnika w Gminie.

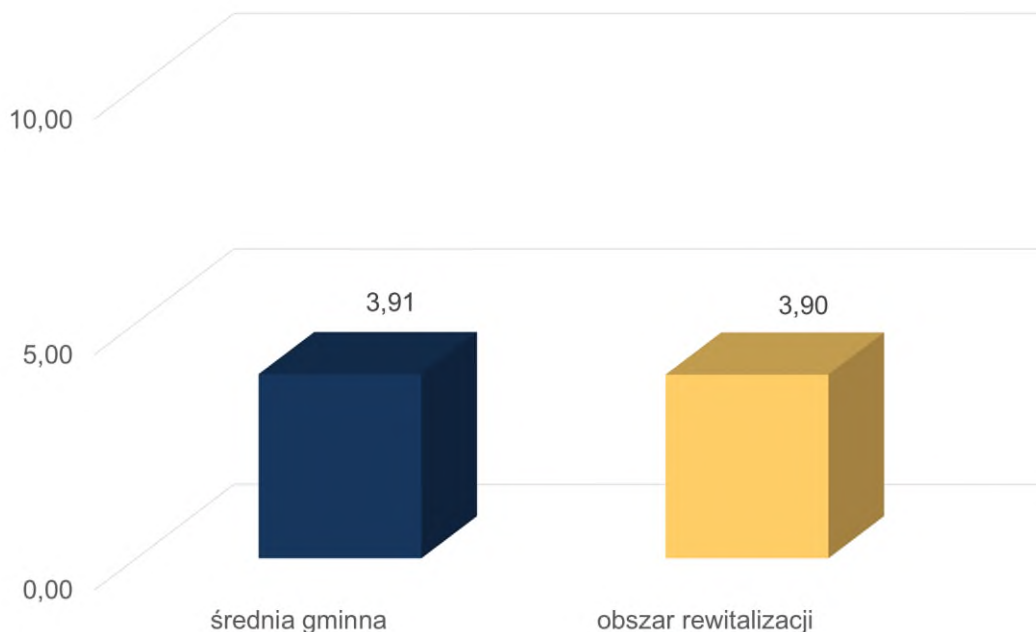
Wykres 17. Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu ubóstwa w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

Średnia wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji była niższa, od średniej gminnej, jednak obie wartości były bardzo do siebie zbliżone.

Wykres 18. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu ubóstwa w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

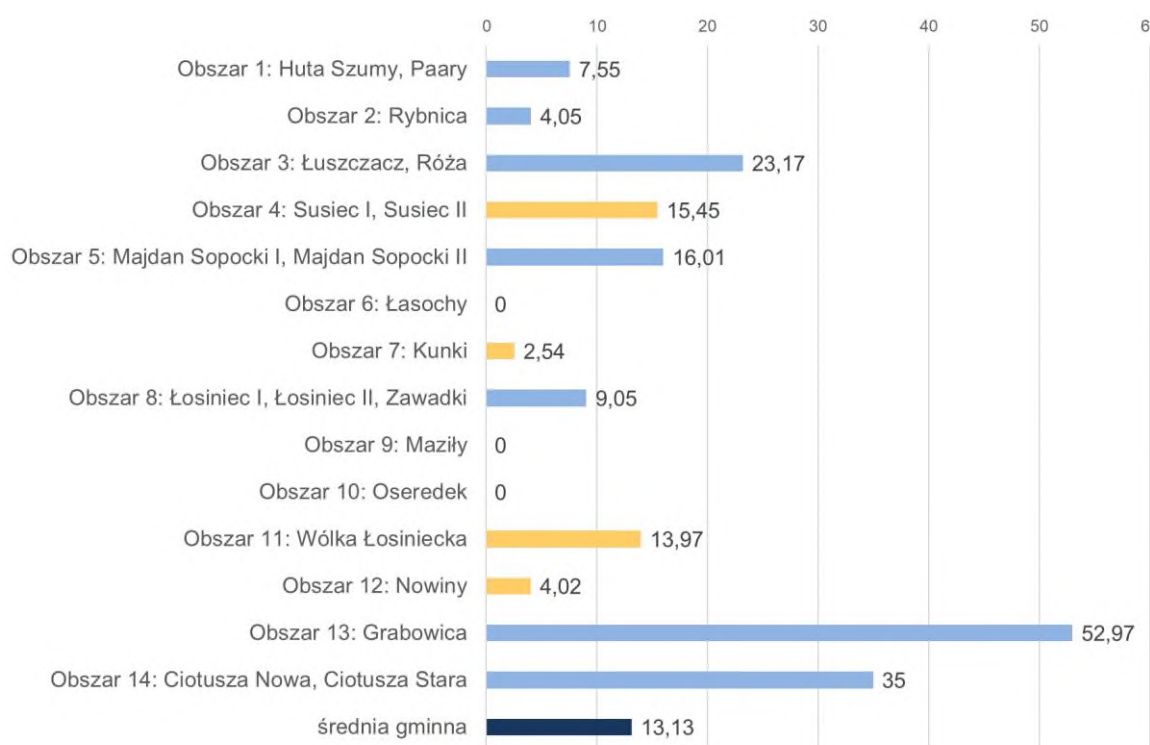
Świadczenia z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Długotrwała choroba oznacza utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie w pełni sprawnego funkcjonowania w środowisku ze względu na stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy. Ciężka, długotrwała choroba wiąże się z ponoszeniem wysokich kosztów leczenia, a tym samym z trudnościami finansowymi i materialnymi długotrwale chorych osób.

Wskaźnikiem, który został wybrany do zobrazowania skali zjawiska na terenie Susiec, jest „Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)”. Dwa podobszary obszaru (4, 11) rewitalizacji charakteryzowały się wartościami wskaźnika wyższymi od średniej gminnej, natomiast w pozostałych dwóch podobszarach (7, 12) wartość wskaźnika była znacznie poniżej poziomu średniego.

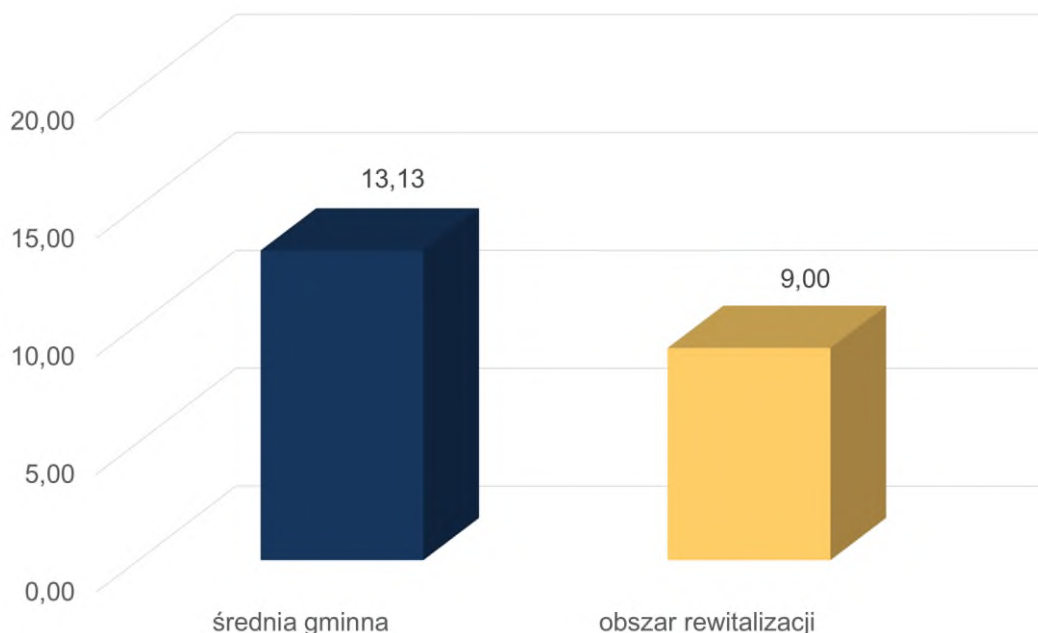
Wykres 19. Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

Średnia wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji jest mniejsza od średniej gminnej.

Wykres 20. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

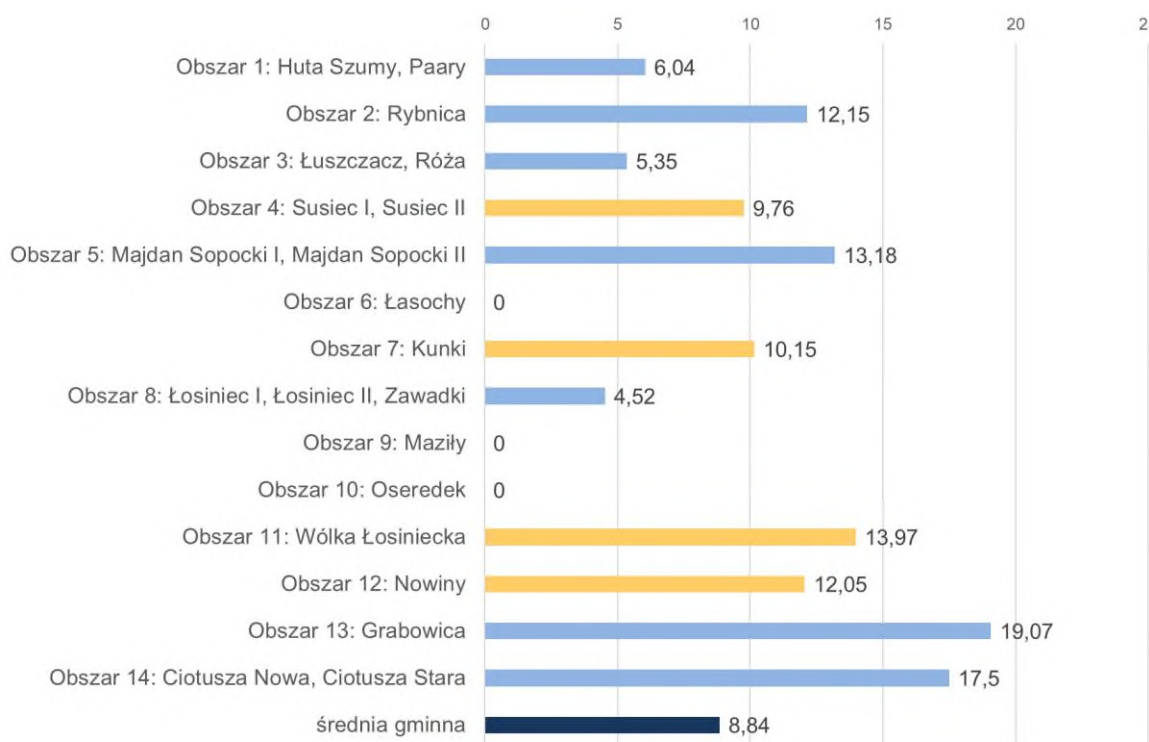
Świadczenia z tytułu niepełnosprawności

Niepełnosprawność stanowi poważne wyzwanie zarówno dla osób z niepełnosprawnością jak też dla ich rodzin oraz społeczności, w których żyją. Niepełnosprawność może utrudniać codzienne funkcjonowanie i zaspokajanie potrzeb przez osoby, które są nią dotknięte oraz przez ich rodziny. Jednocześnie, osoby z niepełnosprawnościami są w większym stopniu narażone na wykluczenie społeczne, a społeczności, których są częścią, często nie są świadome problemów z jakimi one się borykają.

Wskaźnikiem analizowanym do zbadania tego zjawiska na terenie gminy Susiec jest „Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu

niepełnosprawności w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)”. Wszystkie podobszary obszaru rewitalizacji cechują się wyższą od średniej gminnej wartością tego wskaźnika.

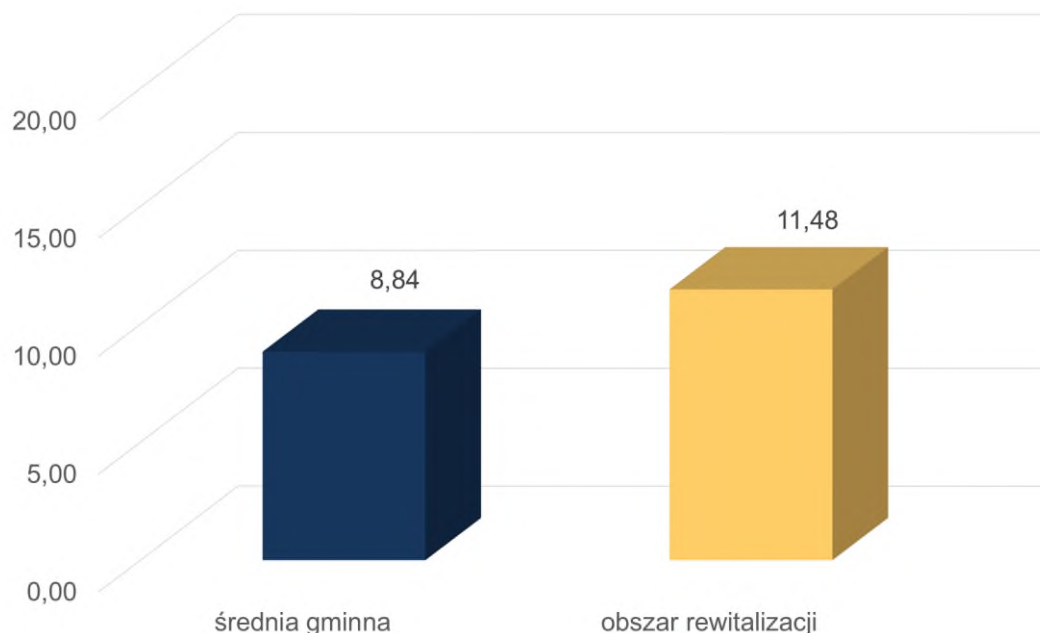
Wykres 21. Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu niepełnosprawności w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

Również średnia dla obszaru rewitalizacji jest wyższa od średniej gminnej.

Wykres 22. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu niepełnosprawności w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

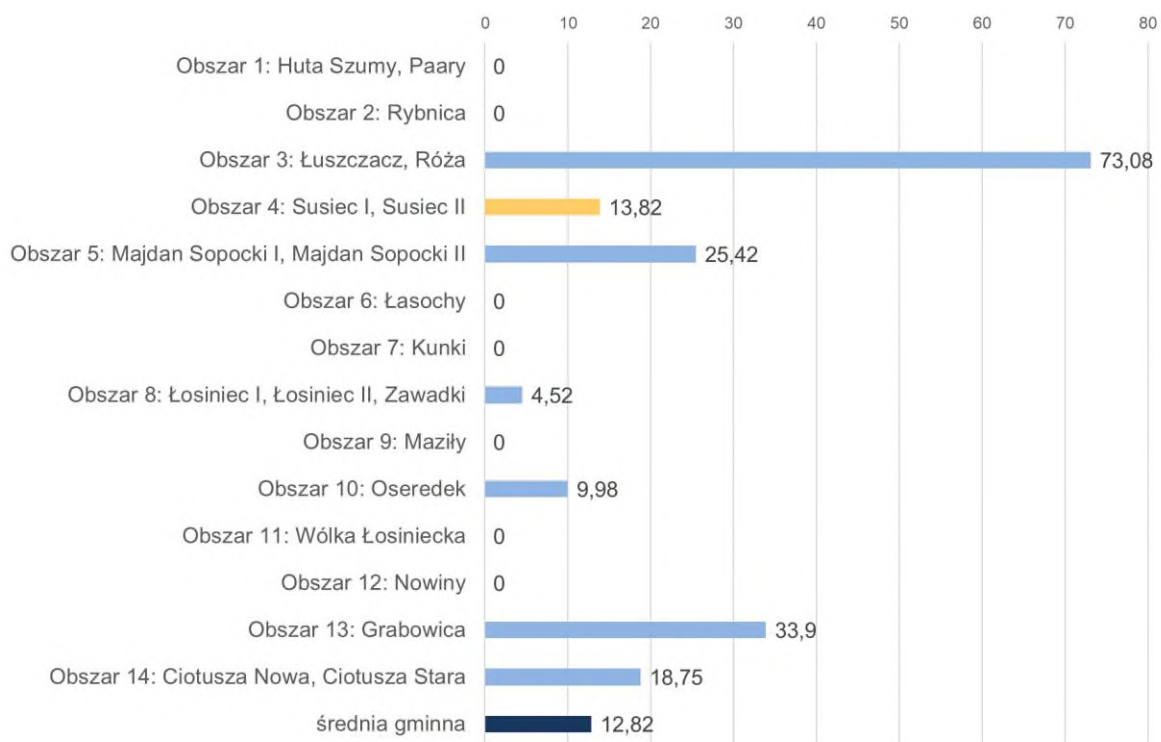

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

Świadczenia z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa

Kolejnym badanym zjawiskiem społecznym jest potrzeba ochrony macierzyństwa, która stanowi wsparcie państwa w realizowaniu funkcji macierzyńskich i ma za zadanie chronić jego wartości. Zjawisko zostało zanalizowane za pomocą wskaźnika „Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców). Jedynie w podobszarze 4 odnotowano wartość wskaźnika nieznacznie wyższą od średniej gminnej, w pozostałych podobszarach wynosi ona 0.

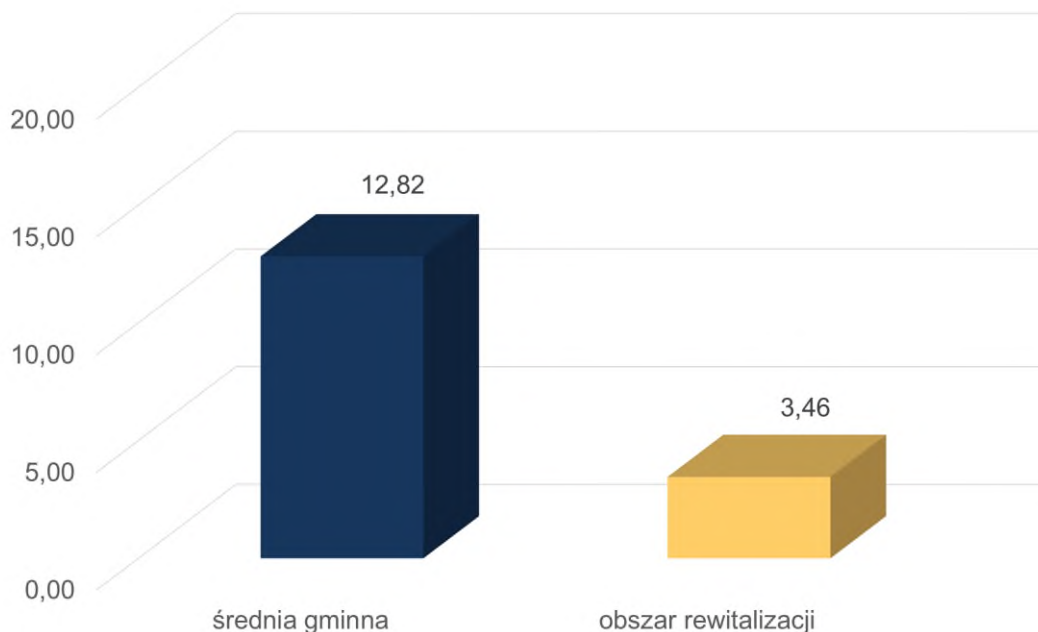
Wykres 23. Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

Kształtowanie się wartości wskaźnika dla poszczególnych podobszarów wpłynęło na niską wartość średnią wskaźnika dla obszaru rewitalizacji, znacznie niższą od średniej gminnej.

Wykres 24. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba przyznanych świadczeń z tytułu ochrony macierzyństwa w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

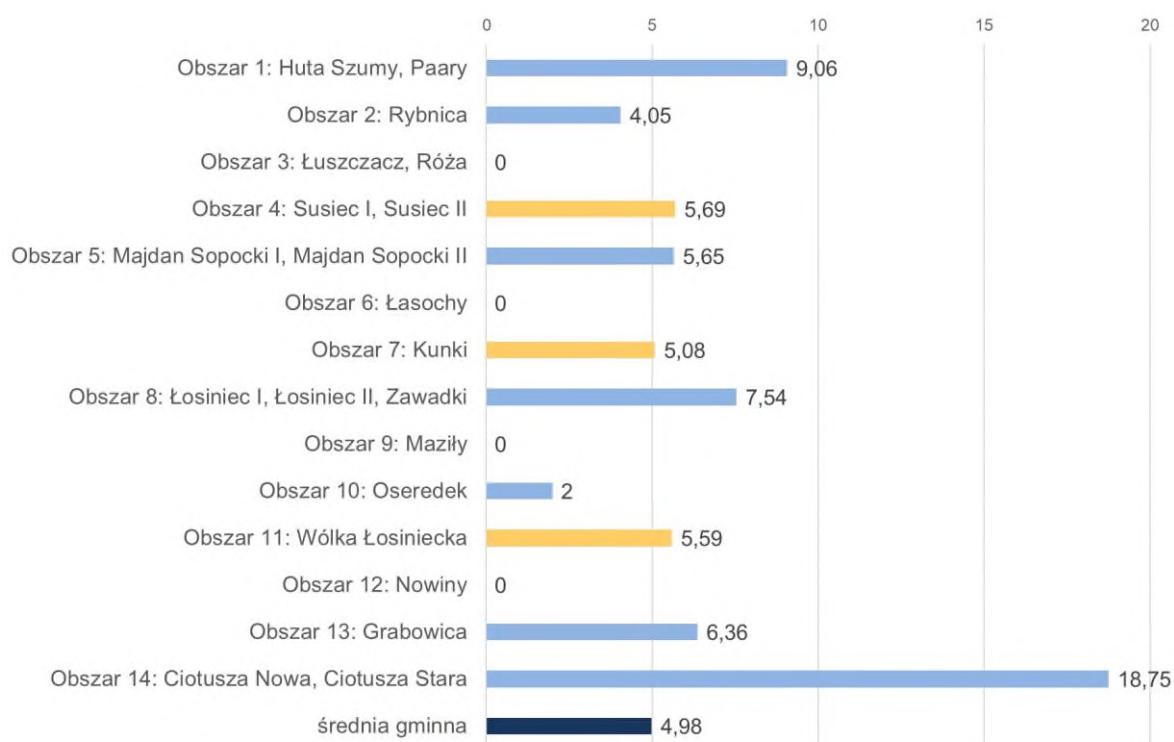
Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

Świadczenia z tytułu wsparcia osób starszych

Pomoc społeczna jest udzielana również na rzecz osób starszych, w różnych formach: w miejscu zamieszkania podopiecznego, w formie dziennego pobytu w ośrodku wsparcia albo stałego zamieszkania w domu pomocy społecznej. W ramach diagnozy stanu obecnego przeanalizowano kształtowanie się wartości wskaźnika „Liczba przyznanych świadczeń z tytułu wsparcia osób starszych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)”. Trzy podobszary obszaru rewitalizacji (4, 7, 11) charakteryzowały się wyższą od średniej gminnej wartością wskaźnika. W podobszarze 12 wartość wynosi 0.

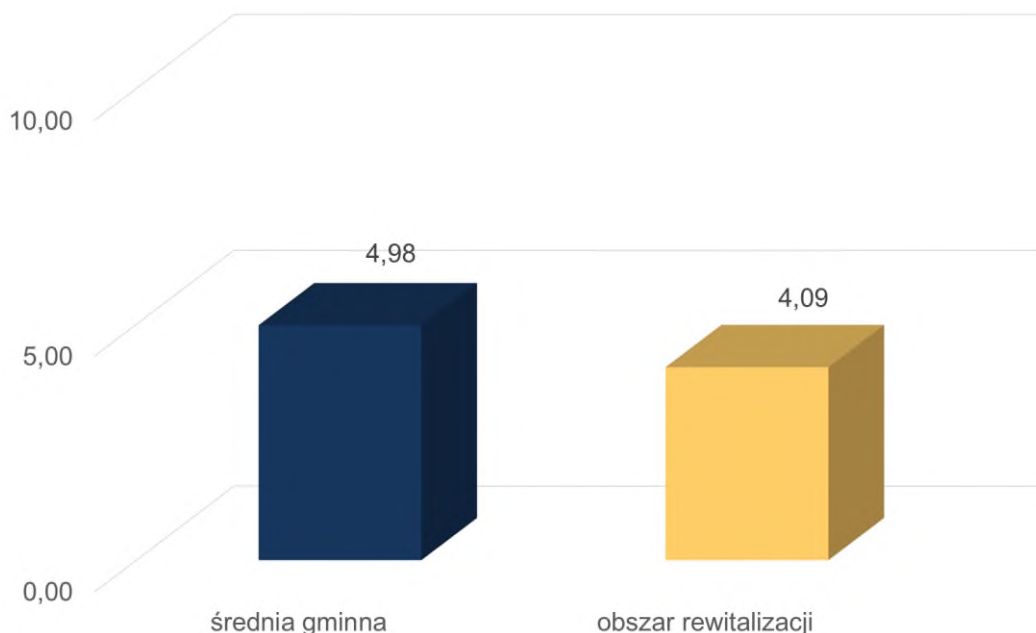
Wykres 25. Liczba przyznanych świadczeń z tytułu wsparcia osób starszych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

Średnia dla obszaru rewitalizacji łącznie jest nieco niższa od średniej gminnej.

Wykres 26. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba przyznanych świadczeń z tytułu wsparcia osób starszych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

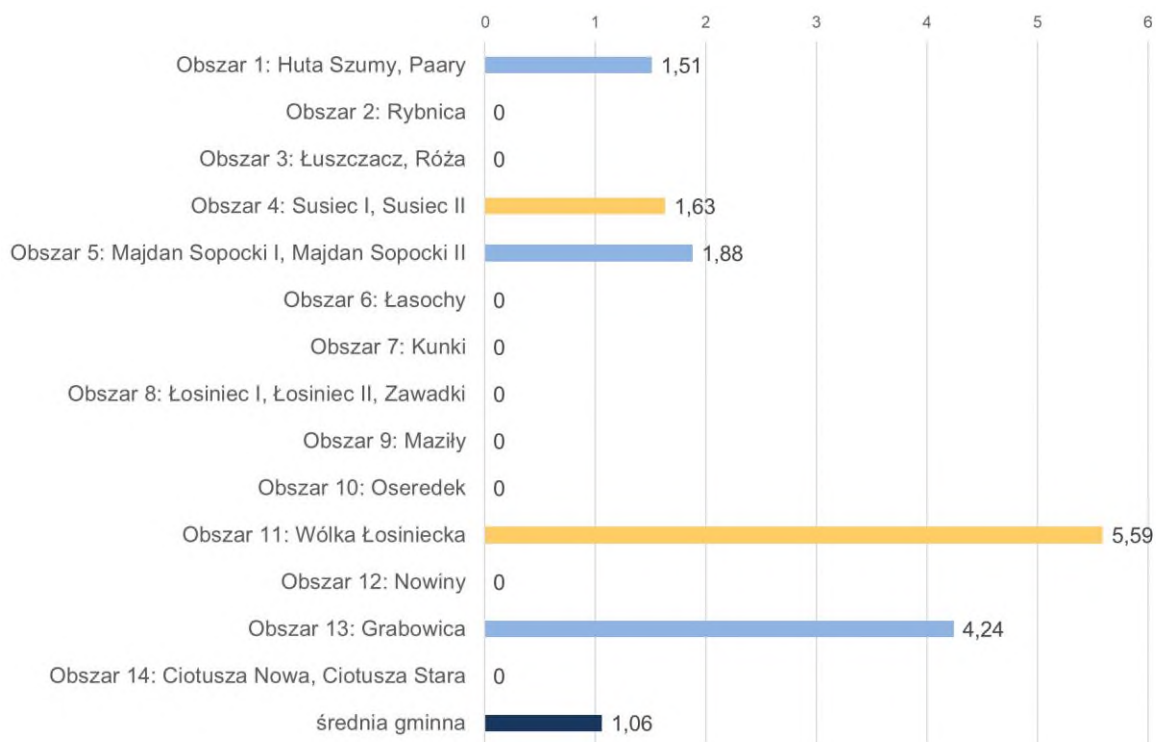
Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

Świadczenia z tytułu zaburzeń psychicznych

Do zjawisk społecznych coraz mocniej obecnych w dyskusji publicznej należy zdrowie psychiczne oraz wszelkie problemy rodzinne i społeczne wynikające z jego dysfunkcji. Coraz częściej odbiorcami usług instytucji pomocy społecznej są osoby i rodziny doświadczające kryzysów psychicznych poszukujące szerokiego wsparcia, od poradnictwa po pracę socjalną rozumianą jako działalność skoncentrowaną na odzyskiwaniu i wzmacnianiu zdolności do życia w społeczeństwie. Wsparcie zapewniają im między innymi gminne ośrodki pomocy społecznej, które wspierają obszar aktywności społecznej osób dotkniętych problemami ze zdrowiem psychicznym, ich funkcjonowanie w rodzinie, w lokalnej społeczności, zapobieganie wykluczeniom.

Zjawisko to zbadano za pomocą wskaźnika „Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)”. W dwóch podobszarach obszaru rewitalizacji (4, 11) odnotowano wyższą od średniej wartość wskaźnika, podczas gdy w pozostałych dwóch (7, 12) wynosi ona 0. Warto dodać, że wartość wskaźnika dla podobszaru 11 jest najwyższa w całej Gminie.

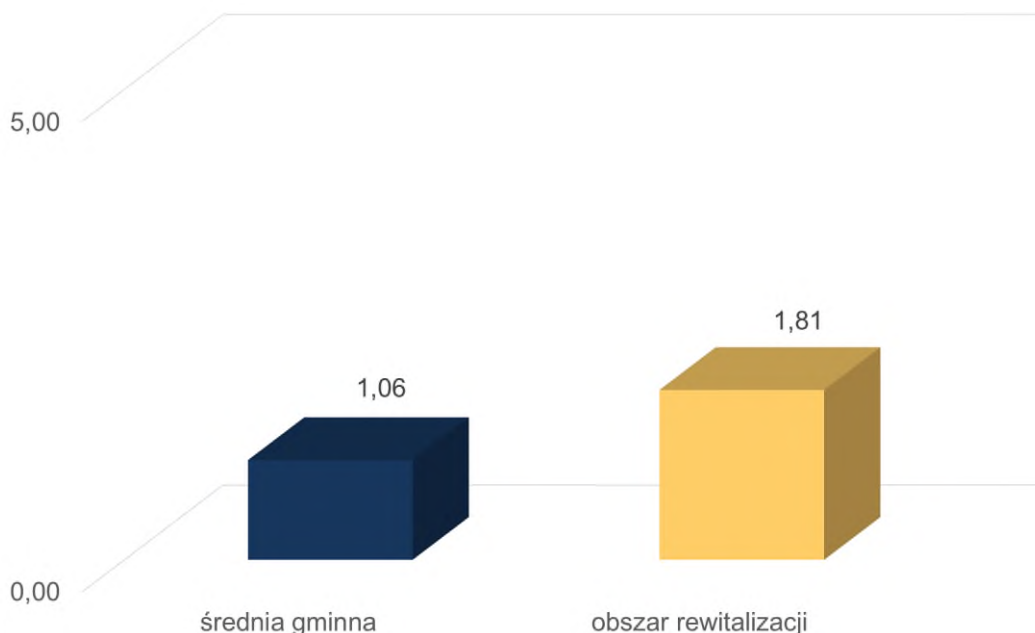
Wykres 27. Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

Średnia wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji jest wyższa od średniej gminnej.

Wykres 28. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba przyznanych świadczeń z tytułu wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

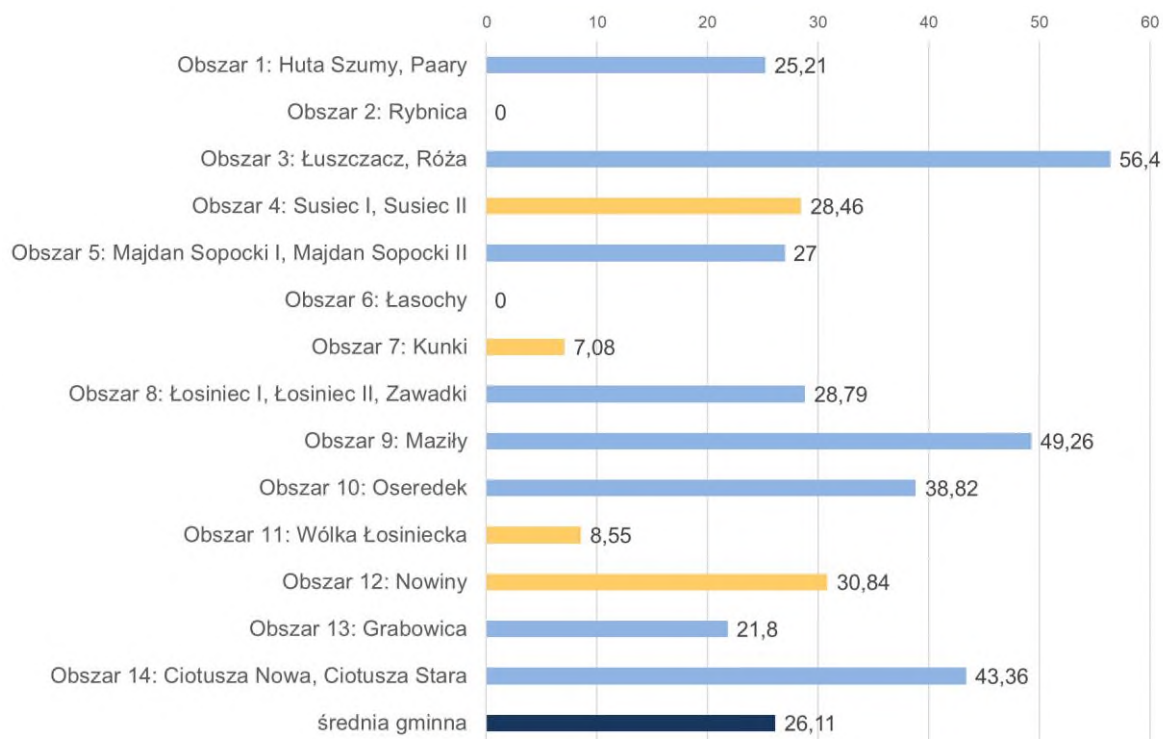
Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu

OCHRONA ŚRODOWISKA

Azbest pozostały do unieszkodliwienia

Do głównych problemów związanych z ochroną środowiska obszaru rewitalizacji zaliczono pozostały do usunięcia azbest z dachów budynków w poszczególnych obszarach, z uwagi na fakt, iż jest on niebezpieczny dla zdrowia i powinien zostać jak najszybciej zutylizowany. Pod względem liczby ton azbestu, który pozostał do unieszkodliwienia, dwa podobszary obszaru rewitalizacji (4, 12) cechowały się wartością wskaźnika wyższą od średniej, w dwóch pozostałych (7, 11) odnotowano wartości niższe.

Wykres 29. Ilość azbestu pozostałego do unieszkodliwienia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (Mg)

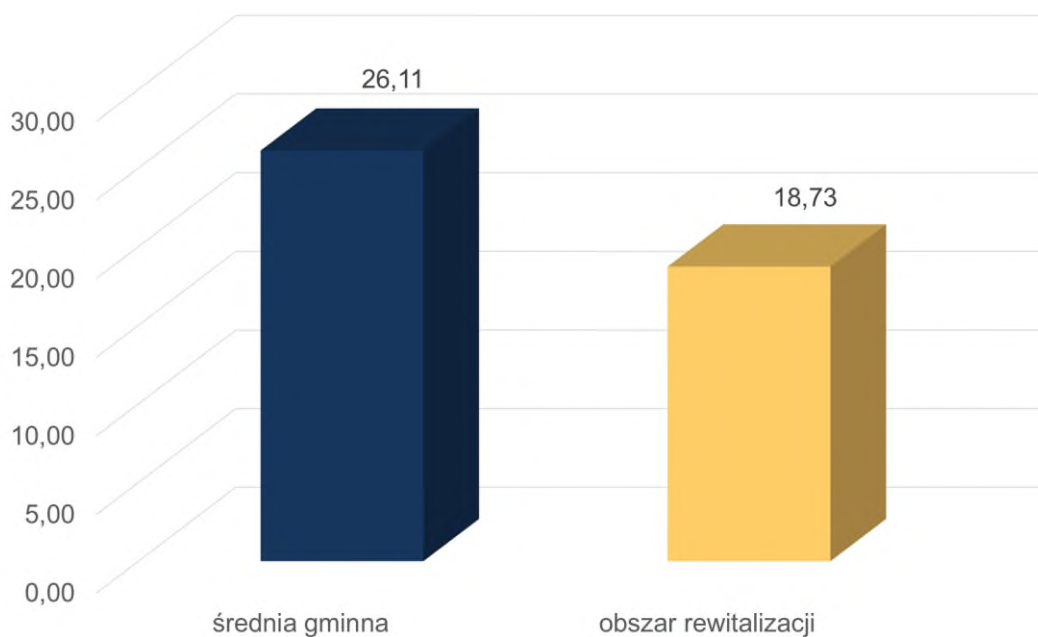

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych udostępnionych z Urzędu Gminy Susiec

Średnia dla obszaru rewitalizacji była niższa od średniej gminnej.

Wykres 30. Porównanie ilości azbestu pozostałego do utylizacji w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

SFERA GOSPODARCZA

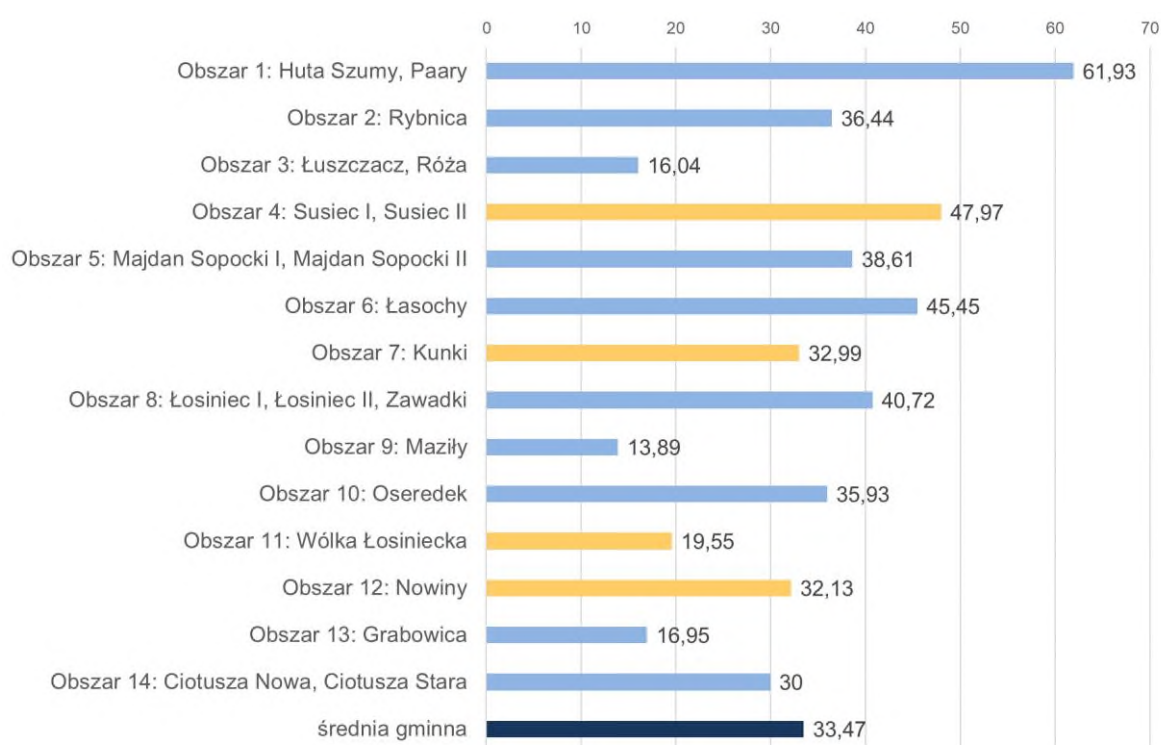
Funkcjonowanie sfery gospodarczej poszczególnych jednostek zostało zbadane za pomocą wskaźników:

- Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)
- Liczba gospodarstw rolnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)
- Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców).

Podmioty gospodarcze

Wskaźnik dotyczący liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców jest podstawowym miernikiem aktywności gospodarczej badanych obszarów. Poza podobszarem 4, który jest głównym ośrodkiem gospodarczym Gminy, pozostałe trzy podobszary cechowały się niższą aktywnością gospodarczą od średniej gminnej.

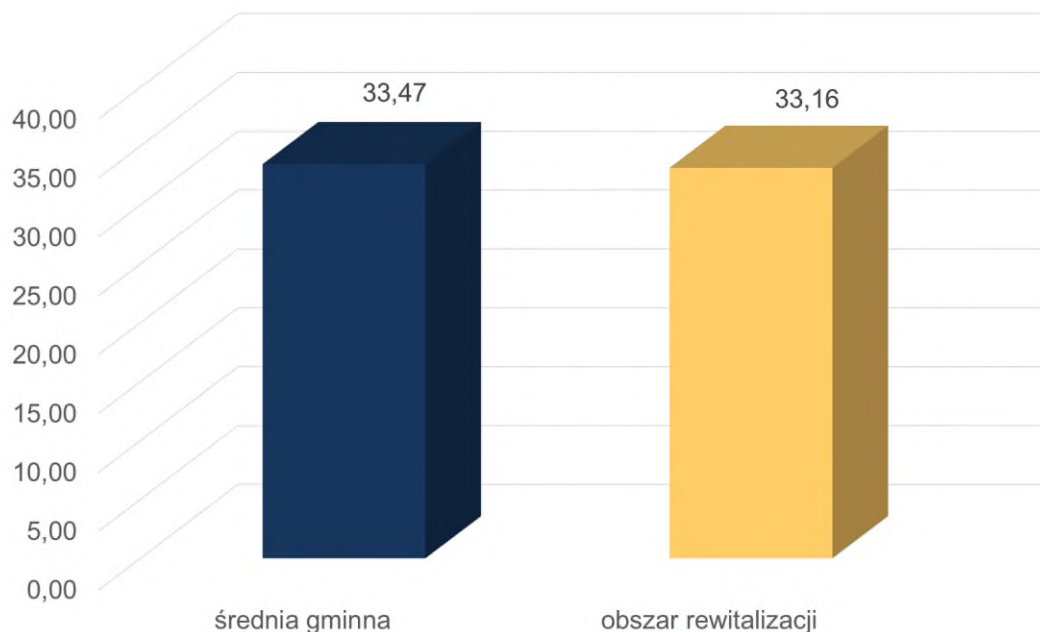
Wykres 31. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Obszar rewitalizacji cechuje się niższą wartością wskaźnika od średniej gminnej.

Wykres 32. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

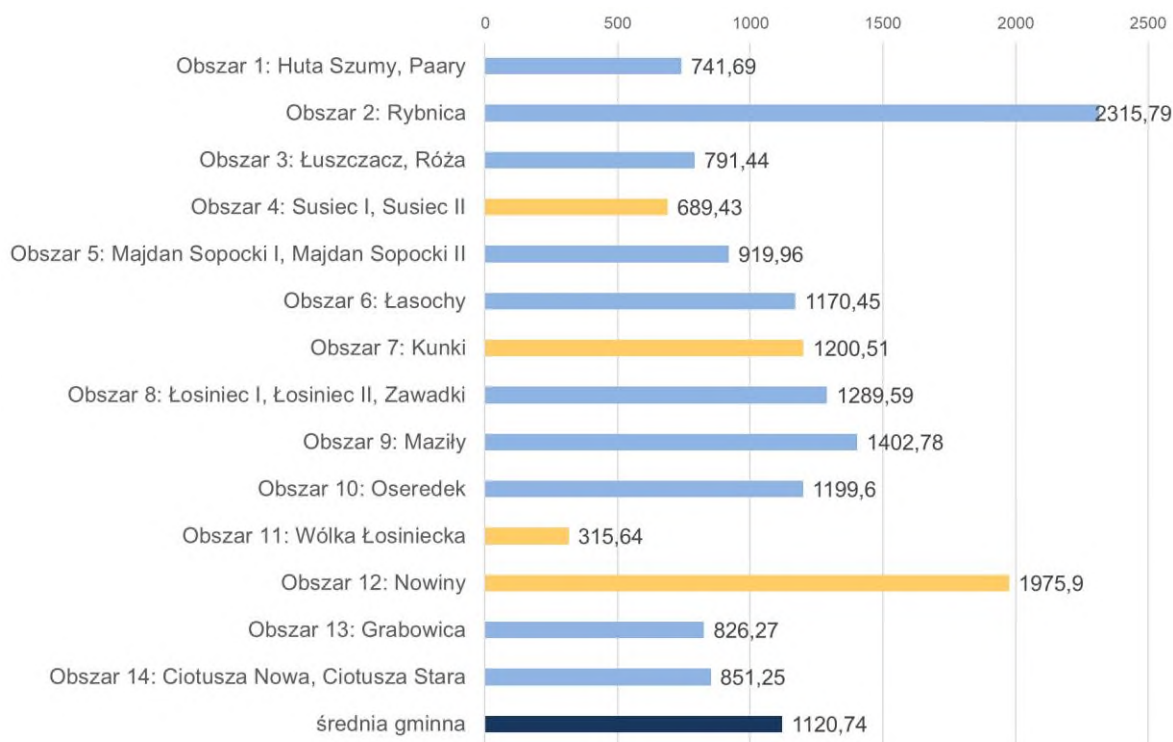

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Gospodarstwa rolne

W przypadku liczby gospodarstw rolnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, dwa podobszary obszaru rewitalizacji (7, 12) charakteryzowały się wartościami wyższymi od średniej gminnej, natomiast w dwóch pozostałych (4, 11) wartość ta była duża niższa od poziomu średniego.

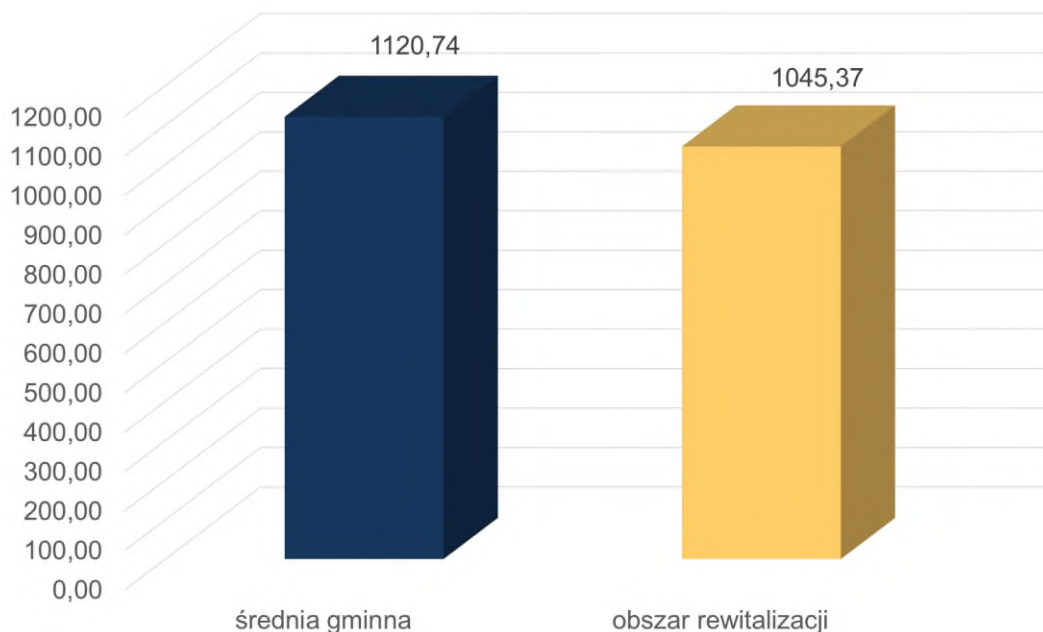
Wykres 33. Liczba gospodarstw rolnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

Średnia dla obszaru rewitalizacji jest niższa od średniej gminnej.

Wykres 34. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba gospodarstw rolnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

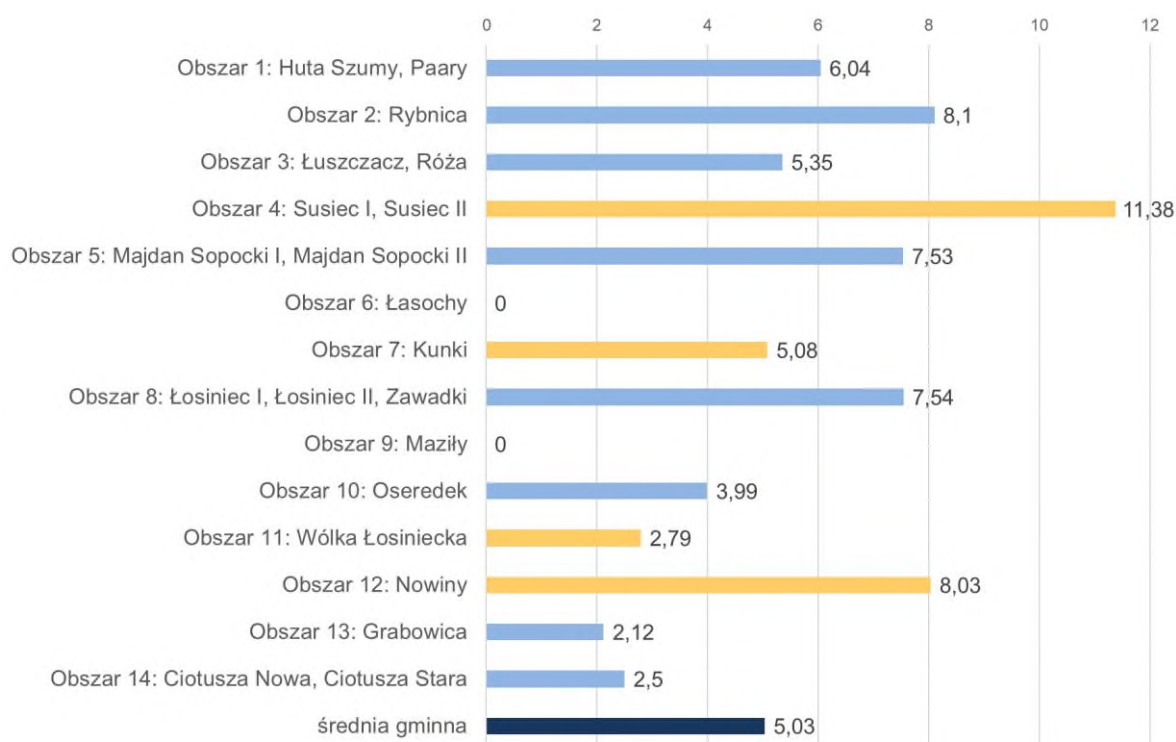

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

Wyrejestrowane podmioty gospodarcze

Analiza wskaźnika dotyczącego liczby wyrejestrowanych podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wykazała, iż poza podobszarem 11 pozostałe podobszary obszaru rewitalizacji cechują się wyższą liczbą podmiotów wyrejestrowanych, niż wynosi średnia gminna. W podobszarach 4 i 12 odnotowano najwyższą wartość wskaźnika w całej Gminie.

Wykres 35. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

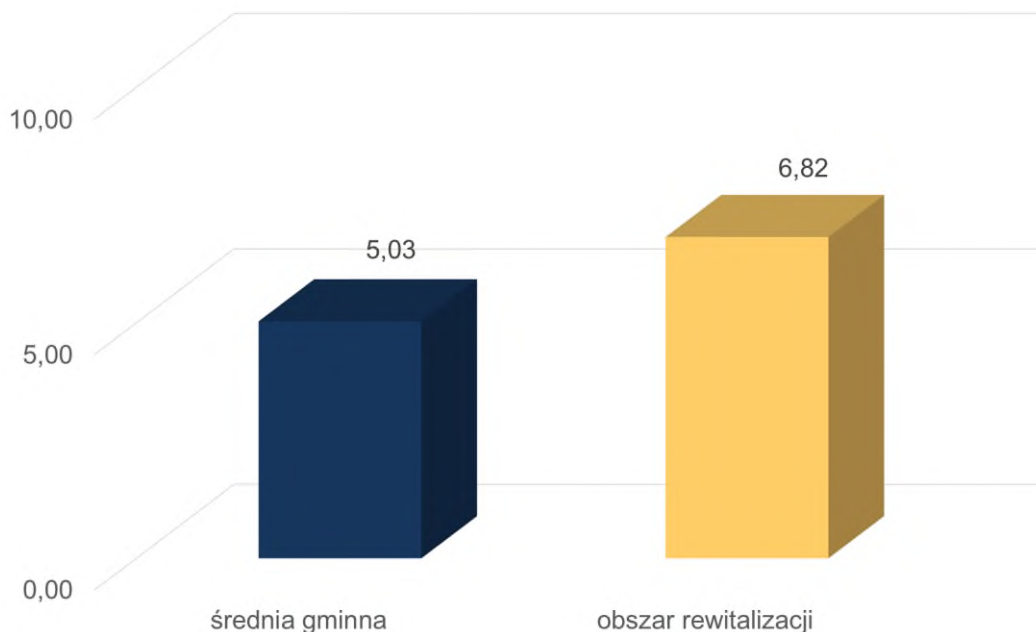

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

Również łączna średnia dla obszaru rewitalizacji jest wyższa od średniej dla Gminy.

Wykres 36. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

SFERA TECHNICZNA

Do zbadania stanu obecnego sfery technicznej obszaru wykorzystano wskaźniki

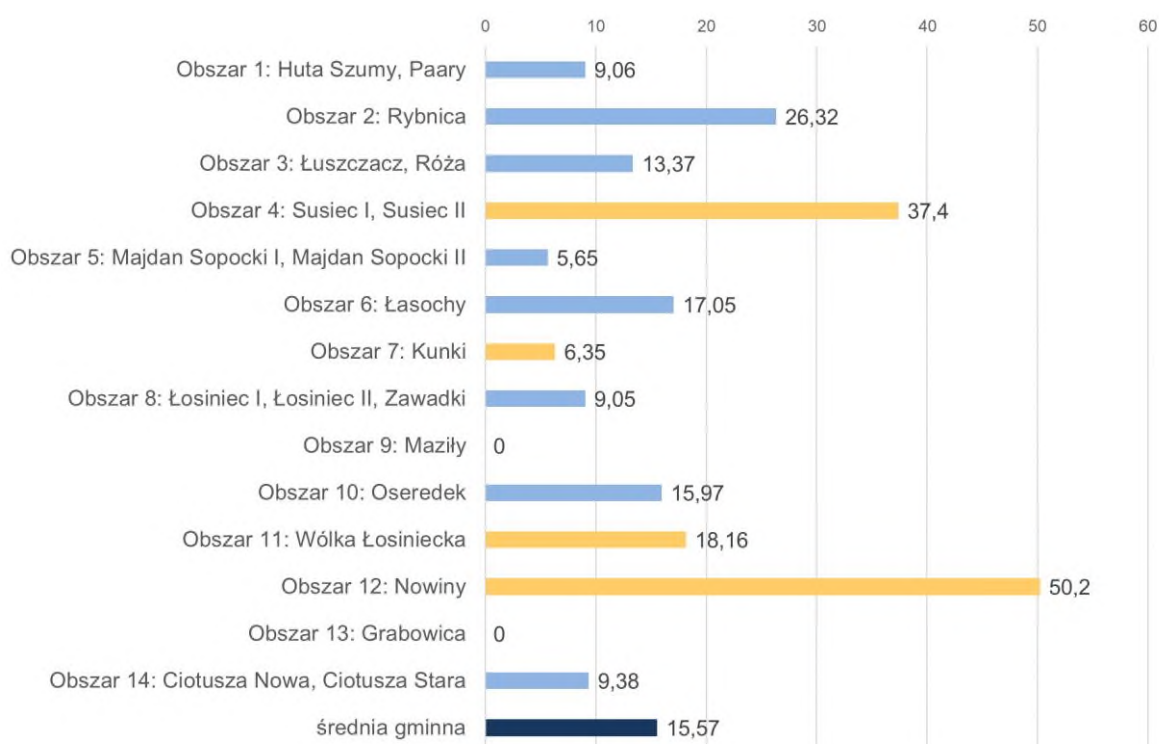
- Długość tras pieszych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2022 roku (na 1000 mieszkańców),
- Długość tras rowerowych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2022 roku (na 1000 mieszkańców).

Dostępność infrastruktury tego typu nie tylko podnosi jakość życia mieszkańców oraz wpływa na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, ale również ma wpływ na atrakcyjność turystyczną Gminy.

Trasy piesze

Poza podobszarem 7, pozostałe podobszary obszaru rewitalizacji charakteryzują się dużą dostępnością tras pieszych, wyższą od średniego poziomu na terenie Gminy. Wartości wskaźnika dla obszarów 4 i 12 są najwyższe wśród wszystkich badanych jednostek.

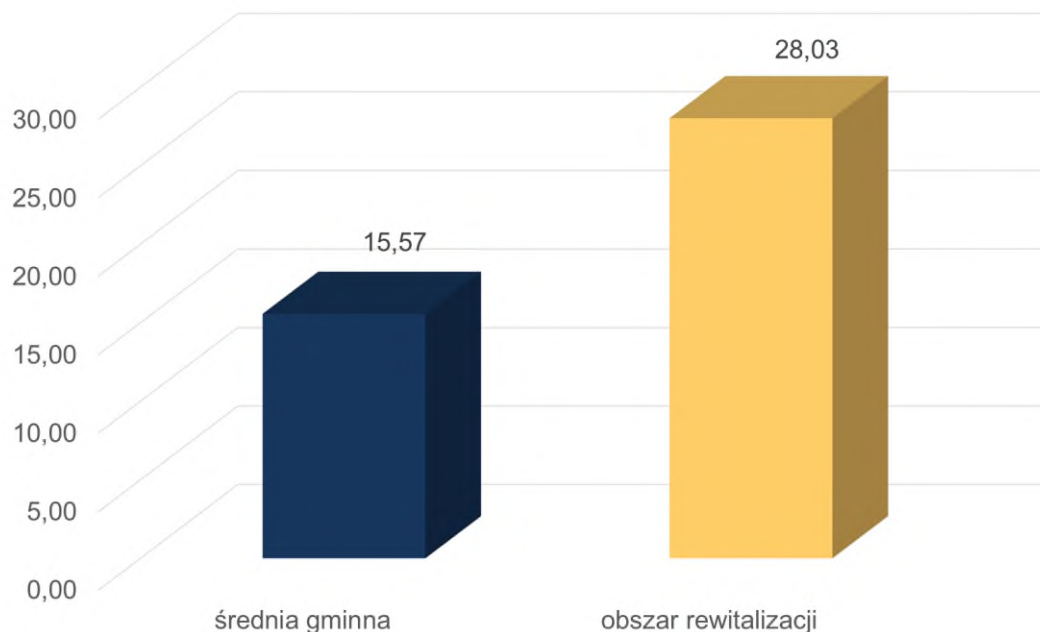
Wykres 37. Długość tras pieszych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2022 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

Również średnia wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji jest znacznie wyższa od średniej dla Gminy.

Wykres 38. Porównanie wartości wskaźnika „Długość tras pieszych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2022 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

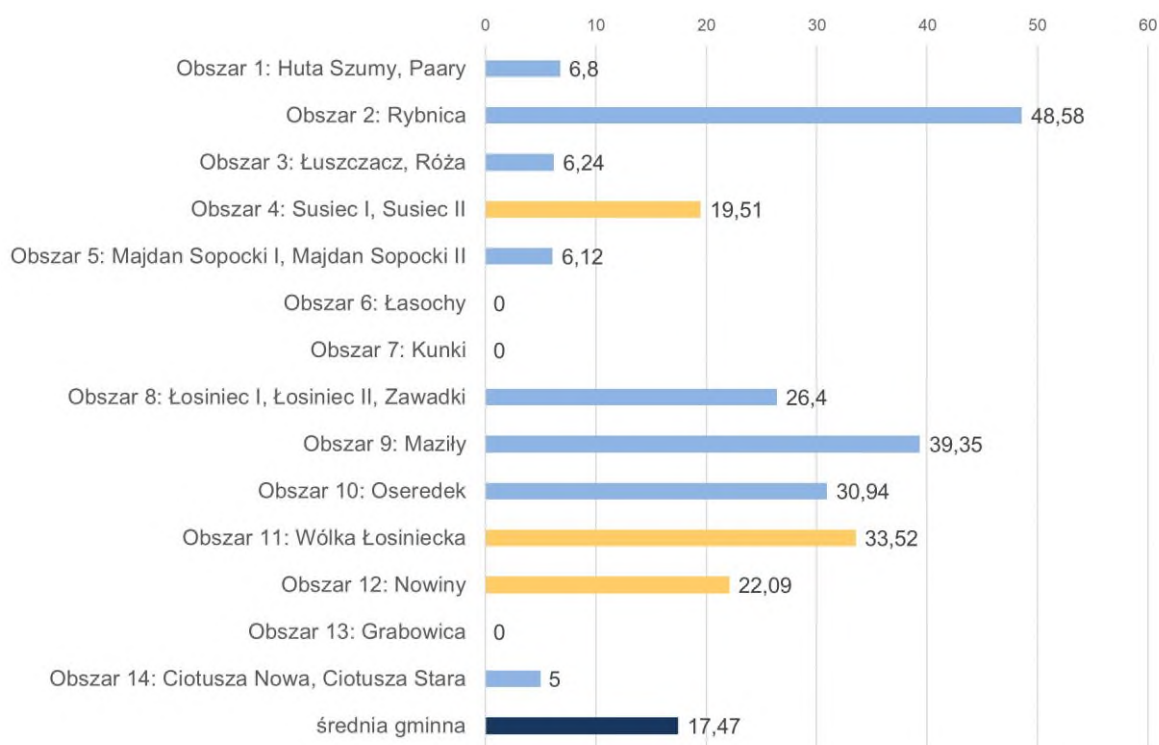

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

Trasy rowerowe

Dostępność tras rowerowych w podobszarach obszaru rewitalizacji również prezentuje się korzystnie, poza podobszarem 7, gdzie trasy rowerowe nie są w ogóle dostępne.

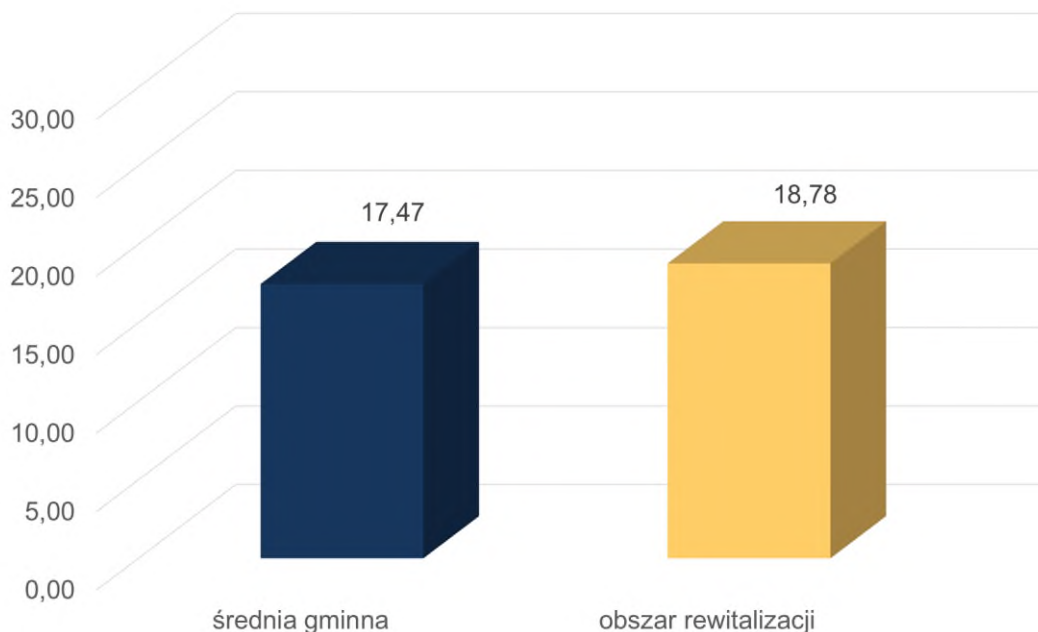
Wykres 39. Długość tras rowerowych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2022 roku (na 1000 mieszkańców)

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

Średnia wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji, podobnie jak w przypadku dostępności tras pieszych, jest wyższa od średniej gminnej.

Wykres 40. Porównanie wartości wskaźnika „Długość tras rowerowych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2022 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

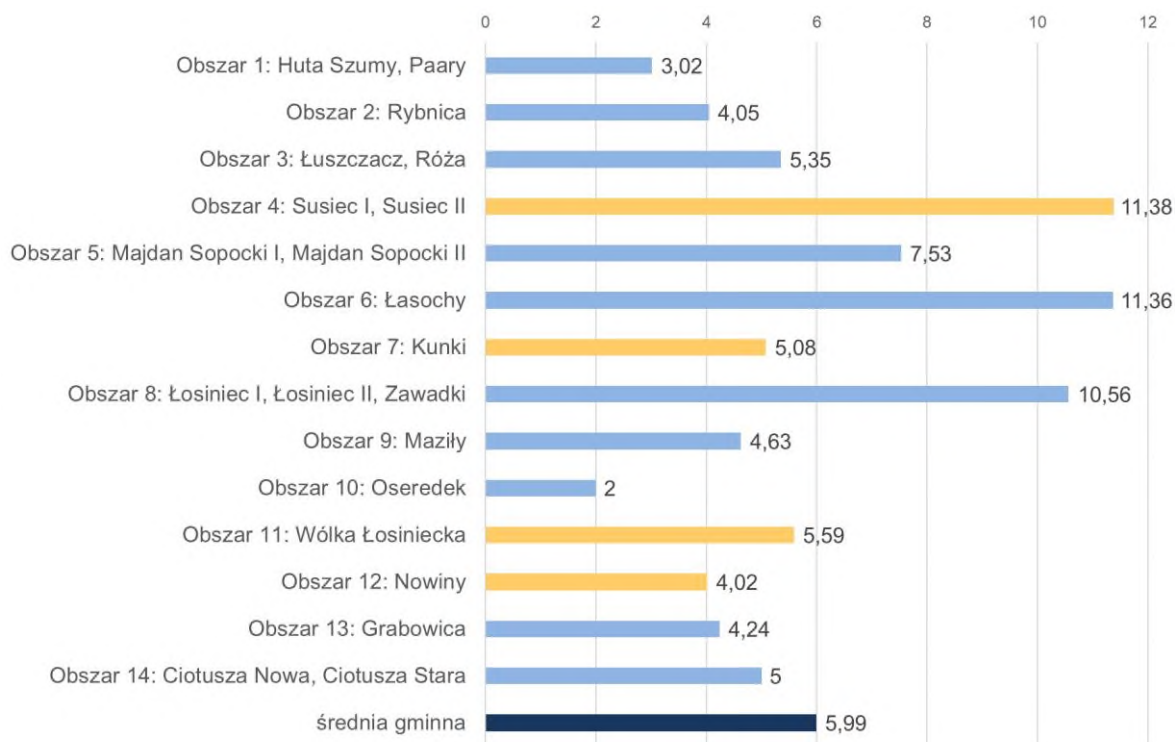
Dostęp do usług i handlu

Wskaźnik obrazuje dostępność w poszczególnych jednostkach obiektów, które pełnią funkcję handlową i usługową, w tym także usług o charakterze publicznym i niekomercyjnym. W celach porównawczych liczba obiektów została przeliczona na 1000 mieszkańców.

Podobszar 4 cechuje się największą wartością tego wskaźnika w całej Gminie z uwagi na funkcje, jakie pełni. Susiec jest administracyjnym, gospodarczym i społecznym centrum Gminy, skupiającym funkcje pozamieszkańcowskie na rzecz całej jej społeczności, a także oddziałującym na skalę ponadgminną. Pozostałe podobszary obszaru rewitalizacji

charakteryzują się mniejszą dostępnością obiektów usługowych i handlowych, niż wynosi średni poziom gminny.

Wykres 41. Dostęp do usług i handlu w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)

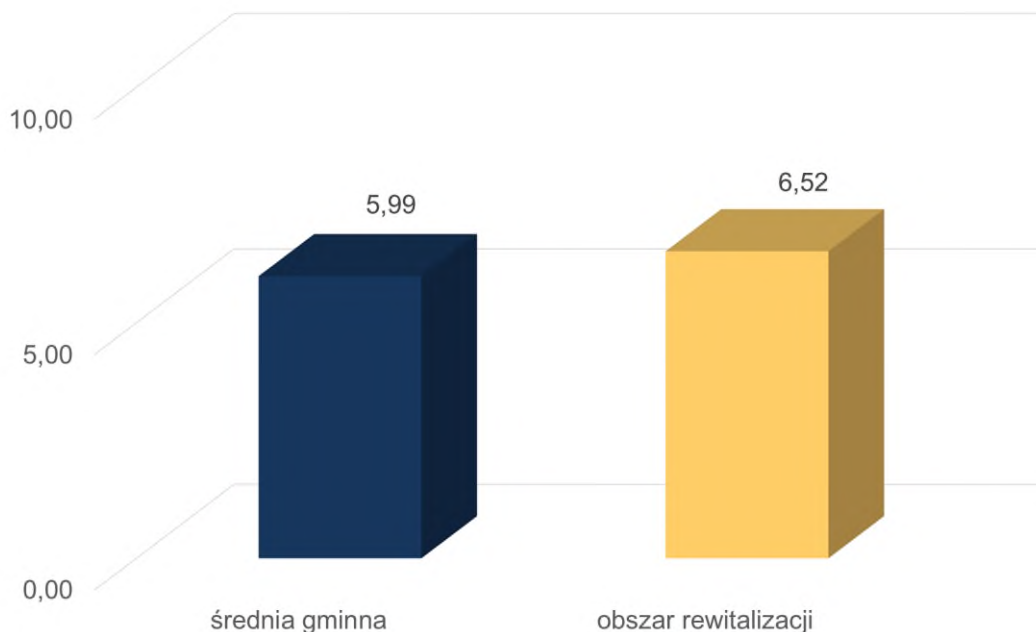

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

Wartość średniego wskaźnika dla obszaru rewitalizacji jest wyższa, niż średnia gminna, jednak wpływ na to ma przede wszystkim kształtowanie się wartości wskaźnika w podobszarze 4.

Wykres 42. Porównanie wartości wskaźnika „Dostęp do usług i handlu w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Susiec

Wnioski z analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji

- Wszystkie podobszary wchodzące w skład obszaru rewitalizacji cechowały się wyższą liczbą kobiet w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 1000 mieszkańców od średniej gminnej, przy czym podobszar 7 był jednocześnie obszarem, który cechował się najwyższą wartością tego wskaźnika spośród wszystkich badanych jednostek. W przypadku analogicznej analizy liczby mężczyzn w wieku poprodukcyjnym, podobszary 4, 7 i 11 także charakteryzowały się wartościami powyżej średniej dla Gminy. Jedynie dla podobszaru 12 odnotowano najniższą wartość wskaźnika w całej Gminie. Mimo przeciwnego trendu kształtowania się liczby mężczyzn w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców w podobszarze 12, cały obszar rewitalizacji należy uznać za koncentrujący zjawisko starzenia się lokalnej społeczności.

- Obszar rewitalizacji jest miejscem koncentracji problemu związanego z bezrobociem osób powyżej 50 roku życia, pomimo iż nie dotyczy on jednego z podobszarów. Ponadto, podobszar 4 cechuje się również dużą liczbą osób bezrobotnych ogółem, bezrobotnych do 30 roku życia i długotrwale bezrobotnych. W podobszarze 12 odnotowano wyższe od średniej gminnej wartości wskaźników dotyczących liczby bezrobotnych ogółem i bezrobotnych do 30 roku życia, natomiast w podobszarze 7 zidentyfikowano większą od poziomu średniego wartość wskaźnika dotyczącego liczby długotrwale bezrobotnych.
- W obszarze rewitalizacji zidentyfikowano koncentrację zjawisk związanych z przestępczością. Wszystkie podobszary obszaru rewitalizacji cechowały się wyższą od średniej gminnej wartością wskaźnika dotyczącego liczby przestępstw, natomiast w przypadku liczby wykroczeń jedynie w podobszarze 7 wartość wskaźnika była niższa od średniej gminnej.
- W każdym z podobszarów obszaru rewitalizacji odnotowano większą liczbę osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu niepełnosprawności (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) od średniej gminnej, co oznacza, iż w obszarze rewitalizacji koncentrują się potrzeby związane z włączeniem społecznym osób z niepełnosprawnościami i zapewnieniem im odpowiedniego poziomu życia.
- Trzy z czterech podobszarów obszaru rewitalizacji cechują się wyższą od średniej gminnej wartością wskaźnika dotyczącego liczby przyznanych świadczeń z tytułu wsparcia osób starszych, co oznacza, że w ich obrębie istnieje wyższe, niż przeciętnie w Gminie, zapotrzebowanie na wsparcie dla osób starszych.
- W dwóch podobszarach obszaru rewitalizacji (4, 11) zidentyfikowano dużą potrzebę wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi. Wskaźnik obrazujący to zjawisko w podobszarze 11 był najwyższy w całej Gminie.
- Podobszary 4 i 12 należały do jednostek, w obrębie których ilość azbestu pozostawionego do utylizacji była wyższa od średniej dla Gminy. Pomimo, iż wskaźnik dla pozostałych podobszarów nie był tak wysoki i średnia dla obszaru nie przekraczała średniej gminnej, to problem związany

z pozostającym i niezutylizowanym azbestem należy do najpoważniejszych problemów związanych z ochroną środowiska na terenie całej Gminy, w tym także w obrębie obszaru rewitalizacji.

- Trzy podobszary obszaru rewitalizacji cechowały się niższą aktywnością od średniej gminnej, liczonej jako liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Tylko podobszar 4, który jest głównym ośrodkiem gospodarczym Gminy, charakteryzował się wyższą wartością wskaźnika.
- W dwóch podobszarach obszaru rewitalizacji (4, 11) liczba gospodarstw rolnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców była znacznie niższa od średniej gminnej, co oznacza, iż miejscowości te tracą swój pierwotnie rolniczy charakter i konieczne jest wspieranie działalności pozarolniczej, szczególnie branży turystycznej, opartej na walorach przyrodniczo-krajobrazowych Gminy.
- Trzy podobszary obszaru rewitalizacji cechują się dużą liczbą wyrejestrowanych podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, w dwóch z nich odnotowano najwyższą wartość wskaźnika w całej Gminie. Również średnia dla obszaru rewitalizacji jest wyższa od średniej gminnej. Oznacza to, że w obszarze rewitalizacji istnieje problem z funkcjonowaniem przedsiębiorstw.
- Trzy podobszary obszaru rewitalizacji charakteryzują się niższą dostępnością obiektów handlowo-usługowych niż wynosi średni poziom na terenie Gminy.

2.2. Analiza zjawisk negatywnych – analiza jakościowa

SFERA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

Poza negatywnymi zjawiskami sfery społecznej zidentyfikowanymi za pomocą analizy wskaźnikowej, w podobszarach obszaru rewitalizacji można także wyodrębnić pewne negatywne zjawiska odczuwalnie wpływające na funkcjonowanie sfery społecznej i gospodarczej, które zostały poddane analizie jakościowej:

Postępowanie zjawiska starzenia się lokalnej społeczności

W każdym z podobszarów obszaru rewitalizacji, podobnie jak na terenie całej Gminy, postępuje zjawisko starzenia się lokalnej społeczności. Zjawisko starzenia się społeczeństw, jest jednym z najbardziej charakterystycznych trendów demograficznych cechującym zarówno kraje o najbardziej rozwiniętych gospodarkach, jak również grupę państw o niższym poziomie rozwoju, w których tryb życia społeczeństw, cechy struktury demograficznej i różnorodne zjawiska socjologiczne mają podobny przebieg. Do głównych przyczyn i czynników wpływających na wielkość zjawiska należą:

- wydłużenie przeciętnej długości życia ludzkiego,
- rozwój medycyny,
- spadek dzietności.

Na terenie podobszarów obszaru rewitalizacji liczba i udział osób starszych w liczbie ludności ogółem wzrastają, co niesie za sobą określone konsekwencje, takie jak wzrost zapotrzebowania na usługi zdrowotne, socjalne i opiekuńcze, wzrost popytu na ofertę kulturalną i społeczną adresowaną do seniorów.

Niedostateczna dostępność mieszkań wspomaganych (chronionych)

Na terenie Gminy Susiec, w tym także w podobszarach obszaru rewitalizacji, od kilku lat obserwuje się zwiększony popyt na mieszkania wspomagane (chronione). Jest on związany przede wszystkim ze zjawiskiem starzenia się lokalnej społeczności. Wiele osób starszych i niepełnosprawnych z uwagi na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w całodobowej opiece. Często wynika to z faktu, iż osoby starsze i dotknięte niepełnosprawnością lub długotrwałą chorobą mieszkają samotnie lub z członkami rodziny, którzy sami ze względu na swój stan zdrowia lub wiek nie są w stanie zapewnić im odpowiedniej i specjalistycznej opieki. W takiej sytuacji rozwiązaniem są mieszkania chronione, które są formą pomocy społecznej, przygotowującą

pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W mieszkaniach wspomaganych (chronionych) wspieranym zapewnia się usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości. Obecnie, na terenie całej Gminy Susiec oraz w podobszarach obszaru rewitalizacji popyt na taką formę pomocy przewyższa podaż mieszkań chronionych. W obrębie podobszarów obszaru rewitalizacji znajdują się obiekty ulegające degradacji, które mogą zostać zagospodarowane na potrzeby mieszkań wspomaganych (chronionych). Umożliwiłoby to nadanie im nowych funkcji i wykorzystanie ich na rzecz świadczenia wysokiej jakości usług społecznych, na które istnieje wysokie zapotrzebowanie, zarówno w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji, jak również na terenie całej Gminy.

Niska aktywność fizyczna wśród dzieci i młodzieży

Od kilku lat na terenie całej Gminy, w tym w podobszarach obszaru rewitalizacji, obserwuje się spadek aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży. Młodzi ludzie nie tylko częściej okazują zwolnienia z lekcji wychowania fizycznego lecz także rzadziej spędzają czas na świeżym powietrzu, w ramach odpoczynku i rekreacji. Korzystanie z nowych technologii stało się dla dzieci i młodzieży najbardziej atrakcyjną formą spędzania czasu wolnego, przez co trudniej zachęcić ich do codziennej, systematycznej aktywności fizycznej, takiej jak spacer czy przejażdżka na rowerze. Zjawisku temu sprzyjają także ogólne zmiany w trybie życia społeczeństwa, takie jak szerokie wykorzystanie samochodów (nawet do pokonania krótkich tras) czy siedzący tryb życia. Do wzmocnienia skali tego zjawiska przyczynił także okres pandemii, gdzie niewychodzenie z domu/podwórka było konieczne z przyczyn sanitarnych.

Skutkiem tego zjawiska jest nie tylko niedostateczna kondycja fizyczna młodych ludzi, ale również wysoki stopień narażenia ich na choroby cywilizacyjne, takie jak otyłość, nadciśnienie, cukrzyca. Zarówno bardziej zaawansowane uprawianie sportu jak też codzienna rekreacja i aktywny odpoczynek przyczyniają się do poprawy kondycji i stanu zdrowia oraz zmniejszają ryzyko wystąpienia wielu chorób. Ponadto, aktywność fizyczna sprzyja integracji społeczności, wzajemnym spotkaniom, zainteresowaniu okolicą.

Z tego względu, w każdym z podobszarów obszaru rewitalizacji konieczne jest wdrożenie inicjatyw, które zachęcą dzieci i młodzież do aktywności fizycznej, zarówno w formie regularnego uprawiania sportu, jak też codziennej rekreacji.

Niedostateczna aktywność fizyczna pozostałych mieszkańców, w tym seniorów

Obecny tryb życia społeczeństw europejskich negatywnie wpływa na aktywność fizyczną i zdrowie nie tylko wśród dzieci i młodzieży. Także pozostali mieszkańcy każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji borykają się ze zmianami cywilizacyjnymi i wynikającymi z nich zagrożeniami dla zdrowia. Konieczne jest promowanie aktywności fizycznej, czynnego wypoczynku oraz zdrowego trybu życia wśród wszystkich członków lokalnej społeczności podobszarów obszaru rewitalizacji, by ograniczyć niekorzystne zjawiska wynikające z postępu cywilizacyjnego i upowszechnienia siedzącego trybu życia. Grupą, która powinna być szczególnie włączona w inicjatywy tego typu są seniorzy, dla których regularna aktywność fizyczna stanowi jedną z podstaw zachowania dobrego zdrowia i sprawności w późnym wieku. Jednocześnie, wśród członków tej grupy jeszcze niewystarczająco popularne jest regularne uprawianie czynnej rekreacji w celach zdrowotnych.

Niedostateczna integracja lokalnej społeczności

Zmiany cywilizacyjne dotyczą nie tylko spraw związanych z aktywnością fizyczną i zdrowiem mieszkańców. Popularność i szerokie wykorzystanie mediów społecznościowych sprawiły, iż członkowie lokalnej społeczności rzadziej spotykają się ze sobą osobiście w celu omówienia czy podjęcia jakichś inicjatyw, częściej wykorzystując do tego możliwość kontaktu on-line. Z jednej strony, kontakt tego typu jest szybki, efektywny, elastyczny pod kątem dostępności użytkowników i pozwala na bardzo sprawne skomunikowanie nawet dużej grupy osób. Z drugiej strony, zniechęca do podejmowania inicjatyw długotrwałych, które wymagają osobistych spotkań i większego zaangażowania, niż komunikacja elektroniczna. Nie sprzyja to budowaniu mocnych więzi wśród lokalnej społeczności i zwiększenia integracji jej członków. Media społecznościowe są obecnie wykorzystywane głównie do szybkiego reagowania lub podejmowania działań na rzecz konkretnego efektu i gdy ten efekt zostanie osiągnięty, zaangażowane w niego osoby często nie podtrzymują relacji, jakie się wśród nich wytworzyły. Konieczne jest zachęcenie mieszkańców do czynnego, pełniejszego zaangażowania się w życie lokalnej społeczności oraz podejmowanie inicjatyw na jej rzecz, z wykorzystaniem mediów społecznościowych i nowoczesnych kanałów komunikacji, ale w sposób, dzięki któremu służyły one będą wzajemnym spotkaniom, więziom, integracji, a nie zastępowały je.

Bezrobocie wśród osób w wieku powyżej 50 lat

Analiza wskaźnikowa wykazała, iż szczególnym zagrożeniem w obrębie obszaru rewitalizacji jest bezrobocie osób w wieku powyżej 50 lat – w trzech podobszarach obszaru rewitalizacji odnotowano wyższą od średniej gminnej liczbę osób bezrobotnych w tym wieku. Jest to bardzo specyficzne zjawisko z uwagi na fakt, iż osobom w wieku powyżej 50 lat trudniej konkurować na rynku pracy z osobami młodszymi, są one również mniej mobilne i często nie posiadają dostatecznej motywacji do zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji. Zwykle osoby tego typu pracowały przez długi czas lub wręcz przez całe

swoje życie zawodowe u jednego pracodawcy i niełatwo jest im dostosować się do obecnych warunków na rynku pracy – szybkich zmian, mobilności, szerokiego wykorzystania nowoczesnych technologii, itp. Konieczne jest wsparcie tych osób w procesie powrotu na rynek pracy.

Funkcjonowanie lokalnej gospodarki

Gospodarka każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji jest gospodarką w przeważającej mierze oparta na branżach tradycyjnych i rolnictwie. Sektor usług rynkowych jest niedostatecznie rozwinięty. Bardzo mało podmiotów gospodarczych prowadzi działalność w branżach innowacyjnych, z miejscami pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych. Rolnictwo podobszarów wykazuje cechy typowe dla terenów wiejskich tej części regionu – rozdrobnienie gospodarstw, ich niska specjalizacja, duży udział produkcji na własne potrzeby. Niedostateczna jest przedsiębiorczość każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji.

Ryzyko rozwoju branży turystycznej w sposób nie zrównoważony

Każdy z podobszarów obszaru rewitalizacji oraz obszar całej Gminy cechuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz korzystnym położeniem w sąsiedztwie terenów cennych przyrodniczo, unikalnych miejsc i obiektów, rozpoznawalnych na skalę ponadgminną. Na terenie Gminy rozwija się infrastruktura turystyczna, sieć szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, szlaków kajakowych. Atrakcyjne turystycznie obiekty i przestrzenie publiczne oraz istniejące produkty turystyczne przyciągają coraz więcej osób odwiedzających. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Ponadlokalnego, Gmina charakteryzuje się rozbudowaną i stosunkowo dobrze rozwiniętą bazą noclegową i gastronomiczną. W strukturze obiektów noclegowych dominują pokoje gościnne lub kwatery prywatne oraz kwatery agroturystyczne. Rozmieszczenie bazy noclegowej i gastronomicznej na obszarze jest nierównomierne, a największa koncentracja obiektów występuje w podobszarze 4. Susiec I i Susiec II. Każdy z podobszarów obszaru

rewitalizacji posiada dogodne warunki do rozwoju branży turystycznej, jednak konieczne jest prowadzenie tego procesu w sposób zrównoważony, by zbyt intensywny rozwój turystyki nie wywoływał negatywnych konsekwencji o charakterze społecznym, kulturowym, psychologicznym, ekonomicznym i środowiskowym dla lokalnej społeczności. Obecnie, w szczycie sezonu, szczególnie w podobszarze 4, identyfikuje się trudności dla mieszkańców związane z przybyciem dużej liczby odwiedzających, które niekorzystnie oddziałują na jakość życia lokalnej społeczności. Konieczne jest nawiązanie szerszej współpracy pomiędzy podmiotami branży turystycznej a mieszkańcami, władzami Gminy, przedsiębiorcami innych branż oraz organizacjami pozarządowymi, by wspólnie wypracować sposoby na minimalizowanie negatywnych efektów związanych z szybkim rozwojem turystyki.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

W toku analizy jakościowej zidentyfikowano również problemy sfery przestrzenno-funkcjonalnej, które ustawa definiuje jako w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych.

W każdym z podobszarów obszaru rewitalizacji znajduje się budynek, obiekt lub miejsce, które pełniło funkcję społeczną lub gospodarczą, a obecnie ulega degradacji. Ich zestawienie prezentuje poniższa tabela:

Tabela 5. Obiekty i obszary ulegające degradacji w podobszarach obszaru rewitalizacji

Lp.	Nazwa obszaru	Miejscowość	Budynek, obiekt, miejsce, które pełniło funkcje społeczne a obecnie ulega degradacji
1.	Obszar 4	Susiec I	➤ dawny ośrodek PKP,
2.	Obszar 7	Kunki	➤ była szkoła, ➤ oczko wodne oraz teren wokół niego,
3.	Obszar 11	Wólka Łosiniecka	➤ świetlica,
4.	Obszar 12	Nowiny	➤ była szkoła, ➤ kamieniołom,

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych udostępnionych z Urzędu Gminy Susiec

Degradacja tych miejsc i utrata przez nie pierwotnych funkcji oznacza dużą stratę dla społeczności mieszkańców każdego z podobszarów. Dawny ośrodek wypoczynkowy PKP oraz kamieniołom w Nowinach pełniły ważną funkcję zarówno w lokalnej gospodarce podobszaru, jak też na skalę całej Gminy i zapewniały miejsca pracy. Świetlica oraz szkoły podstawowe były miejscami, gdzie odbywały się ważne wydarzenia o charakterze społecznym. Na obszarach wiejskich, szkoły podstawowe, poza realizacją działań edukacyjnych, wykonują na rzecz lokalnej społeczności szereg inicjatyw, takich jak organizacja imprez okolicznościowych, integrowanie społeczności szkolnej, angażowanie rodziców i uczniów w różnorodne wydarzenia, w tym akcje charytatywne, itp. Działalność ta ma korzystny wpływ na lokalną społeczność i przyczynia się do zwiększenia jej aktywności oraz tworzenia więzi społecznych. Świetlica wiejska zapewnia miejsce do aktywnego spędzania czasu wolnego, spotkań mieszkańców i działalności organizacji pozarządowych. Obecnie, obiekty te nie są wykorzystywane na rzecz mieszkańców i w żaden sposób nie zrekompensowano utraty pełnionych przez nie funkcji istotnych w lokalnej społeczności. Oczko wodne

w podobszarze 7 jest przykładem degradacji przestrzeni publicznej, która była miejscem spotkań czy rekreacji oraz posiadała wartość estetyczną. W obszarach wiejskich niewielki jest udział zagospodarowanych przestrzeni publicznych, najczęściej koncentrują się one wzdłuż dróg i nie są szerzej wykorzystywane na cele społeczne. Ten problem dotyka również każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji. Utrata funkcji społecznych przez miejsce we wspólnej przestrzeni pogłębia zjawisko braku dostępności dla mieszkańców funkcjonalnych przestrzeni publicznych.

Ponadto, w podobszarze 4 znajduje się kompleks sportowych obiektów Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji (GOSiR), który w latach 2017-2018 przeszedł modernizację. W jej wyniku wybudowano pełnowymiarowe boisko trawiaste, pełnowymiarowe boisko ze sztuczną nawierzchnią oraz boisko wielofunkcyjne, które może pełnić funkcję kortu tenisowego, boiska do koszykówki, boiska do siatkówki. Dodatkowo, w istniejącym budynku GOSiR utworzono i doposażoną siłownię wewnętrzną. W obrębie kompleksu znajduje się jeszcze niezagospodarowany obszar, który przeznaczony jest pod boisko lekkoatletyczne. Obszar ten sąsiaduje ze starymi, drewnianymi trybunami, które są w bardzo złym stanie technicznym i nie nadają się do użytku. Ta część kompleksu nie spełnia pierwotnie założonych funkcji i niszczeje. Ponadto, budynek GOSiR posiada niezagospodarowane poddasze, co przy problemach lokalowych w jego parterowej części (zbyt mało pomieszczeń w porównaniu do istniejących potrzeb, brak odpowiednio dużej i zaadaptowanej sali do wykorzystania na rzecz spotkań dzieci, młodzieży, członków lokalnej społeczności, organizacji zajęć pozalekcyjnych, inicjatyw prowadzonych przez organizacje pozarządowe) sprawia, iż nie jest on w pełni wykorzystywany na rzecz istniejących potrzeb lokalnej społeczności. Obiekty zewnętrzne są również wykorzystywane głównie sezonowo, utrudnione jest uprawianie sportu i rekreacji w okresie jesienno-zimowym z uwagi na brak zadaszenia (np. typu balonowego), które mogłoby być montowane w tym okresie nad boiskiem i demontowane wiosną. Z uwagi na powyższe problemy, kompleks obiektów GOSiR nie jest w pełni funkcjonalny i zidentyfikowano

problemy z jego działalnością, pomimo faktu, iż stosunkowo niedawno został zmodernizowany.

SFERA TECHNICZNA

Poza podobszarem 4. Susiec I i Susiec II, pozostałe podobszary obszaru rewitalizacji nie posiadają dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej. Obszary nieskanalizowane korzystają z przydomowych studni i zbiorników bezodpływowych. Obniża to znacznie standardy sanitarne tych terenów oraz powoduje utrudnienia związane ze zbieraniem się ścieków na terenie posesji oraz z ich wywożeniem. Problemem są również różnego rodzaju nieszczelności, które mogą się pojawić szczególnie w starszych i wyeksploatowanych zbiornikach. Brak odpowiednio rozwiniętej sieci kanalizacji sanitarnej wpływa negatywnie na stan środowiska naturalnego.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Na terenie całej Gminy, w tym także w każdym z podobszarów obszaru rewitalizacji, występuje problem z emisją zanieczyszczeń przez tzw. źródła niskiej emisji (np. przydomowe paleniska, kotłownie, piece). Część budynków cechuje się niską wydajnością energetyczną (nieocieplone ściany i stropy, nieszczelna stolarka okienna i drzwiowa) oraz nieefektywnymi systemami ogrzewania, co w połączeniu z niewystarczającą świadomością ekologiczną co do konieczności używania właściwego surowca opałowego i niebezpieczeństw płynących ze spalania w przydomowych piecach i kotłowniach przedmiotów wykonanych z tworzyw nieprzeznaczonych do palenia, takich jak plastik, guma, tekstylia, pogarsza jakość powietrza w okresie grzewczym.

WYNIKI ANALIZY JAKOŚCIOWEJ DOKONANEJ PRZEZ ANKIETOWANYCH

W celu pogłębienia jakościowej analizy stanu obecnego podobszarów obszaru rewitalizacji, przeprowadzono badanie ankietowe. Udział w badaniu mogli wziąć wszyscy zainteresowani, nie tylko osoby bezpośrednio związane z obszarem rewitalizacji (mieszkańcy poszczególnych podobszarów), lecz także inne grupy interesariuszy (mieszkańcy pozostałej części Gminy, przedsiębiorcy, itp.), którzy w jakiś sposób z niego korzystają (np. pracują w obrębie podobszarów, korzystają z ofert placówek edukacyjnych, kulturalnych, itp.) i są w stanie ocenić jego rozwój i funkcjonowanie.

W przeważającej części w badaniu ankietowym udział wzięli mieszkańcy podobszarów obszaru rewitalizacji (ponad 66% badanych). Respondenci mieli za zadanie między innymi wyrażenie opinii dotyczącej jakości życia w obrębie podobszarów obszaru rewitalizacji poprzez ocenienie poszczególnych elementów mających wpływ na poziom życia i rozwoju obszaru za pomocą pięciostopniowej skali ocen, gdzie 1 oznaczało „bardzo złe”, 2 – „złe”, 3 – „średnie”, 4 – „dobre”, 5 – „bardzo dobre”. Wyniki oceny zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 6. Wyniki badania ankietowego – ocena obecnego poziomu rozwoju obszaru

OCENIANY ELEMENT	ŚREDNIA OCENA
SFERA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA	
Uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych	2,72
Uczestnictwo dzieci i młodzieży w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych	3,05
Uczestnictwo seniorów w inicjatywach społecznych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych	2,74
Poczucie bezpieczeństwa	3,45
Wsparcie osób starszych	3,00
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	2,76

Wsparcie osób borykających się z problemami ze zdrowiem psychicznym	2,38
Oferta kulturalna dla seniorów	2,90
Oferta rekreacyjno-sportowa dla seniorów	2,40
Oferta kulturalna dla dzieci i młodzieży	2,28
Oferta rekreacyjno-sportowa dla dzieci i młodzieży	2,28
Świadomość ekologiczna mieszkańców	2,37
Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej	2,69
Wykorzystanie walorów do rozwoju turystyki	3,00
Poziom bezrobocia	2,69
Lokalny rynek pracy	2,15
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA, TECHNICZNA I ŚRODOWISKOWA	
Poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	2,59
Dostępność infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców	2,52
Poziom rozwoju infrastruktury kultury	2,68
Dostępność infrastruktury kultury dla mieszkańców	2,69
Estetyka przestrzeni	2,88
Organizacja zieleni publicznej i zagospodarowanie terenów zielonych	2,88
Stan środowiska naturalnego	3,33
Poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej	2,26
Stan gminnych budynków użyteczności publicznej	2,53
Dostępność budynków użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami	2,21
Stan tras pieszych	3,13

Dostępność tras pieszych	3,22
Stan dróg rowerowych	2,98
Dostępność dróg rowerowych	2,93

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Spośród poszczególnych elementów sfery społeczno-gospodarczej, osoby biorące udział w badaniu oceniły źle (ocena poniżej 2,5) wsparcie osób borykających się z problemami ze zdrowiem psychicznym, ofertę rekreacyjno-sportową dla seniorów, ofertę kulturalną dla dzieci i młodzieży, ofertę rekreacyjno-sportową dla dzieci i młodzieży, świadomość ekologiczną mieszkańców oraz funkcjonowanie lokalnego rynku pracy. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej najgorzej oceniono poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej oraz dostępność budynków użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami. Dostatecznie (ocena 2,5 – 3,5) oceniono pozostałe elementy. Żaden z badanych elementów nie uzyskał średniej oceny powyżej 3,5.

Najwięcej wskazań, biorąc pod uwagę poszczególne oceny, otrzymały następujące elementy sfery społeczno-gospodarczej:

- Lokalny rynek pracy – 31,7% wskazań na ocenę 1 – „bardzo złe”,
- Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej – 33,3% wskazań na ocenę 2 – „złe”,
- Wsparcie osób starszych – 39% wskazań na ocenę 3 – „średnie”,
- Wykorzystanie walorów do rozwoju turystyki – 34,1% wskazań na ocenę 4 – „dobre”,
- Uczestnictwo dzieci i młodzieży w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych – 16,3% wskazań na ocenę 5 – „bardzo dobre”.

Ilościowo najwięcej ocen bardzo złych i złych otrzymały lokalny rynek pracy oraz warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, co potwierdza wynikającą z diagnozy konieczność wsparcia lokalnej gospodarki

podobszarów obszaru rewitalizacji w tym zakresie. Najwięcej ocen dobrych i bardzo dobrych otrzymały wykorzystanie walorów do rozwoju turystyki, co obrazuje fakt, iż miejscowa gospodarka w dużej mierze opiera się na istniejących walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz uczestnictwo dzieci i młodzieży w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, co wskazuje, iż jest duży popyt na rozwój oferty tego typu.

Analogiczne zestawienie dla poszczególnych elementów sfery przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej prezentuje się następująco:

- Poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej – 35,7% ocen „1 – bardzo złe”,
- Stan gminnych budynków użyteczności publicznej – 35,0% ocen 2 – „złe”,
- Organizacja zieleni publicznej i zagospodarowanie terenów zielonych – 46,3% ocen 3 – „średnie”,
- Stan środowiska naturalnego – 31,0% ocen 4 – „dobre” oraz 14,3% ocen 5 – „bardzo dobre”.

Pod względem ilościowym najgorzej oceniono gminną sieć kanalizacji sanitarnej oraz stan obecny gminnych budynków użyteczności publicznej, co potwierdza, iż istnieje problem z jakością infrastruktury i obiektów tego typu. Ilościowo najlepiej oceniony został stan środowiska naturalnego, otrzymując najwięcej wskazań na oceny dobre i bardzo dobre, co wskazuje, iż jest to ważny walor dla mieszkańców i zwracają oni uwagę na jego dobry stan.

Ankietowani mogli również w ramach pytania otwartego indywidualnie wskazać najpoważniejsze według nich problemy związane z jakością życia/prowadzeniem działalności/korzystaniem z obiektów użyteczności publicznej na terenie podobszarów obszaru rewitalizacji oraz mocne strony w tym zakresie. Najczęściej powtarzającymi się wśród odpowiedzi respondentów problemami były:

- Problemy z dostępnością gminnych obiektów użyteczności publicznej, położonych w obrębie podobszarów obszaru rewitalizacji, dla osób z niepełnosprawnościami,

- Brak kanalizacji,
- Niedostatecznie dobry stan infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i turystycznej,
- Niezagospodarowane budynki po byłych szkołach gminnych,
- Niedostateczna dostępność miejsc spędzania czasu dla dzieci (boiska, kluby, świetlice).

Natomiast wśród mocnych stron podobszarów najczęściej wskazywano:

- rozwiniętą turystykę,
- czyste powietrze,
- dostępność zieleni, lasów, stan środowiska.

Oceny ankietowanych odzwierciedlają fakt, iż podobszary obszaru rewitalizacji są miejscami cechującymi się dobrym stanem środowiska naturalnego, z branżą turystyczną rozwijającą się w oparciu o posiadane zasoby i walory przyrodniczo-krajobrazowe. Według ankietowanych, konieczna jest poprawa braków w infrastrukturze technicznej i społecznej.

Jako główne kierunki działań, które powinny być uznano za priorytetowe w procesie rewitalizacji najwięcej badanych wskazało:

- Rozwój oferty kulturalnej, społecznej, sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji (58%),
- Rozwój sieci kanalizacyjnej (56%),
- Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży (53%).

Respondenci wskazali również przykładowe inwestycje i przedsięwzięcia, jakie według nich powinny być realizowane w ramach procesu rewitalizacji. Najczęściej wymieniano:

- Dostosowanie gminnych obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- Budowę sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni,
- Wykorzystanie nieużywanych budynków gminnych;

- Poprawa stanu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i turystycznej.

2.3. Analiza zjawisk negatywnych – podsumowanie

W toku analizy wskaźnikowej i jakościowej zidentyfikowano następujące problemy, występujące w podobszarach obszaru rewitalizacji:

Tabela 7. Podsumowanie analizy zjawisk negatywnych

SFERA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA, TECHNICZNA I ŚRODOWISKOWA
• duża liczba osób w wieku poprodukcyjnym, postępowanie zjawiska starzenia się lokalnej społeczności, • duża liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, którym ciężiej konkurować na rynku pracy, • duża liczba osób bezrobotnych ogółem, bezrobotnych do 30 roku życia i długotrwale bezrobotnych w części podobszarów obszaru rewitalizacji, • koncentracja zjawisk związanych z przestępczością, obniżenie bezpieczeństwa mieszkańców, • duża liczba świadczeń na rzecz osób z niepełnosprawnościami, ryzyko wykluczenia społecznego i niedostatecznego poziomu życia tych osób i ich rodzin, • duża liczba świadczeń na rzecz	• azbest pozostały do unieszkodliwienia, • negatywny wpływ źródeł niskiej emisji na jakość powietrza, • niższa od średniego poziomu dla gminy dostępność obiektów handlowo-usługowych w większości podobszarów obszaru rewitalizacji, • istnienie obiektów, miejsc, budynków, w przeszłości pełniących ważne funkcje społeczne lub gospodarcze, obecnie niewykorzystywanych na rzecz lokalnej społeczności, • niedostatecznie funkcjonalnie zagospodarowana przestrzeń publiczna obszaru, • niezagospodarowana część kompleksu sportowego oraz budynku GOSiR, wpływająca negatywnie na jego

osób starszych w większości podobszarów obszaru rewitalizacji, ryzyko wykluczenia społecznego i niedostatecznego poziomu życia tych osób i ich rodzin, • duża liczba świadczeń na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w części podobszarów obszaru rewitalizacji, ryzyko wykluczenia społecznego i niedostatecznego poziomu życia tych osób i ich rodzin, • niższa od średniej gminnej aktywność gospodarcza większości podobszarów, • tracenie rolniczego charakteru przez część podobszarów i konieczność rozwoju działalności pozarolniczej, • duża liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w obszarze rewitalizacji, problem z funkcjonowaniem przedsiębiorstw, • niedostateczna dostępność mieszkań wspomaganych (chronionych), • niska aktywność fizyczna wśród dzieci i młodzieży, • niedostateczna aktywność fizyczna pozostałych mieszkańców, w tym seniorów, • niedostateczna integracja lokalnej społeczności, • problemy z funkcjonowaniem przedsiębiorstw i lokalnej	funkcjonalność, • niskie skanalizowanie obszaru rewitalizacji, problemy z gospodarką ściekową.

gospodarki, ryzyko rozwoju branży turystycznej w sposób niezrównoważony.	

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

2.4. Analiza lokalnych potencjałów

Przeprowadzona diagnoza wykazała, iż obszar rewitalizacji posiada mocne strony i potencjały rozwojowe, które powinny zostać wykorzystane w procesie rewitalizacji, do rozwiązania lub zminimalizowana skali zidentyfikowanych problemów. Do głównych z nich należą:

- Walory przyrodniczo-krajobrazowe - każdy z podobszarów obszaru rewitalizacji cechuje się atrakcyjnym położeniem oraz wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi. Cały obszar Gminy położony jest na Roztoczu Środkowym i Wschodnim, atrakcyjnej pod względem przyrodniczym i krajobrazowym krainie, cechującej się pagórkowatym ukształtowaniem terenu, dużą lesistością oraz przecinającymi lasy i wzgórza dolinami cieków wodnych, w tym doliną rzeki Tanew. Wszystko to tworzy atrakcyjny krajobraz oraz miejsce aktywnego wypoczynku na skalę ponadlokalną. Dzięki temu, podobszary obszaru rewitalizacji posiadają dogodne warunki do rozwoju rekreacji i turystyki, a także cechują się wysoką atrakcyjnością przyrodniczo-krajobrazową,
- Atrakcyjność turystyczna - z uwagi na walory przyrodniczo-krajobrazowe, obszar rewitalizacji cechuje się wysoką atrakcyjnością turystyczną. Atrakcyjność turystyczna sprzyja nie tylko rozwojowi gospodarki oraz tworzeniu nowych miejsc pracy, lecz także ma wpływ na generowanie pozytywnych zjawisk społecznych - miejsca atrakcyjne turystycznie są wykorzystywane do rekreacji i czynnego wypoczynku przez mieszkańców, służą integracji i wspólnemu spędzaniu wolnego czasu przez lokalną społeczność,

- Posiadanie obiektów które są lub mogą być wykorzystane na cele społeczne – w obszarze rewitalizacji znajdują się zarówno obiekty obecnie wykorzystywane na rzecz lokalnej społeczności jako siedziby instytucji publicznych (Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury, Szkoła Podstawowa) lub miejsca aktywnego wypoczynku i rekreacji (kompleks obiektów Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji), jak również budynki i miejsca, które pełniły takie funkcje w przeszłości i powinny w dalszym ciągu służyć lokalnej społeczności (budynki dawnej Szkoły Podstawowej w miejscowościach Kunki i Nowiny, świetlica w Wólce Łosinieckiej). Obiekty te, odpowiednio zagospodarowane i wykorzystane, stanowią potencjał do rozwoju oferty na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji i rozwiązania zidentyfikowanych problemów,
- Potencjał rozwoju sfery społecznej – mieszkańcy odczuwają potrzebę rozwoju sfery społecznej na terenie Gminy, w tym na obszarze rewitalizacji. Postulowane są pomysły na zagospodarowanie niewykorzystywanych obiektów, modernizację i zwiększenie funkcjonalności istniejących obiektów infrastruktury społecznej, optymalne wykorzystanie miejsc rekreacyjnych i wypoczynkowych na rzecz lokalnej społeczności. Świadczy to o zapotrzebowaniu mieszkańców na infrastrukturę i obiekty tego typu. W oparciu o nie można podejmować przedsięwzięcia zwiększające integrację i aktywność lokalnej społeczności,
- Potencjał rozwoju sfery gospodarczej - walory przyrodniczo-krajobrazowe obszaru rewitalizacji, jego położenie oraz pełnione przez niego funkcje tworzą dogodne warunki do rozwoju lokalnej gospodarki, w tym branży turystycznej. Pełniejsze wykorzystanie posiadanych walorów i zasobów w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego umożliwi zwiększenie aktywności gospodarczej obszaru i tworzenie nowych miejsc pracy w jego obrębie.

3. POWĄŻANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28, 1688), gminny program rewitalizacji powinien zawierać w szczególności powiązania z dokumentami strategicznymi gminy, zwłaszcza ze strategią rozwoju gminy, strategią rozwoju ponadlokalnego oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 pozostaje w zgodności z innymi dokumentami dotyczącymi rozwoju tego terenu, aby nie prowadzić działań sprzecznych z ogólnymi kierunkami rozwoju. Wzajemna komplementarność Gminnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi podniesie efektywność podejmowanych działań oraz prawdopodobieństwo realizacji. Opracowane działania rewitalizacyjne będą spójne z najważniejszymi dokumentami strategicznymi odnoszącymi się do obszaru Gminy Susiec.

Istotne jest obranie takich celów Gminnego Programu Rewitalizacji, by nie tylko nie wykluczały one działań, jakie mają być podjęte w ramach innych dokumentów strategicznych, lecz by były wobec nich komplementarne i by wzajemnie wzmacniały swoje efekty.

Wymienione poniżej dokumenty były brane pod uwagę przy opracowaniu przedmiotowego Programu, jest on w pełni z nimi zgodny i wpisuje się w postulowane w nich kierunki prowadzenia polityki prorozwojowej, co zostanie wykazany w niniejszym rozdziale. Planowane działania rewitalizacyjne powinny być spójne z założeniami głównych dokumentów planistycznych i strategicznych obowiązujących w Gminie.

Badanie zgodności Gminnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na obszarze Gminy polega na porównaniu ich celów i obranych priorytetów. Zobrazowane zostało to w postaci zestawienia ich celów w formie tabelarycznej, dzięki czemu łatwo można odnaleźć wzajemne powiązania.

3.1. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Zielone Serce Roztocza 2021–2030

Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą.

Dokument Strategii uwzględnia perspektywy i kierunki współpracy między samorządami obszaru Zielone Serce Roztocza (ZSR), zarówno w oparciu o dotychczasowe doświadczenia, jak też możliwości wynikające z celów krajowej i europejskiej polityki regionalnej. Partnerska współpraca samorządów stwarza możliwość wymiany doświadczeń i podjęcia bardziej efektywnych działań na rzecz pełniejszego wykorzystania istniejących zasobów i potencjałów. Zasoby te, będące w dyspozycji samorządów lokalnych, są wykorzystywane indywidualnie zgodnie z możliwościami i specyfiką uwarunkowań społecznych i gospodarczych poszczególnych gmin. Jednocześnie uwzględnienie wzajemnych powiązań funkcjonalnych oraz identyfikacja podobnych problemów i potencjałów daje możliwość skuteczniejszej realizacji wspólnych celów i zwiększenia przewag konkurencyjnych – nie tylko jednej Gminy ale całego obszaru Zielone Serce Roztocza.

Strategia jest planem realistycznym, dlatego też system wdrażania i zasady współpracy interesariuszy dostosowane zostały do celów i kierunków działań. Te zaś realizowane będą w oparciu o możliwości prawne, organizacyjne i finansowe samorządów z uwzględnieniem specyfiki, uwarunkowań i zasobów finansowych każdej z Gmin.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Zielone Serce Roztocza 2021–2030 jest kluczową deklaracją samorządów, w której definiują misję i wizję rozwoju Gminy:

Misja:

Kreowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego we współpracy z interesariuszami - samorządami gminnymi, mieszkańcami, przedsiębiorcami i partnerami społecznymi w oparciu o lokalne

potencjały, specjalizacje i potrzeby mieszkańców, z poszanowaniem środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.

Wizja:

W roku 2030 Zielone Serce Roztocza rozwija konkurencyjność nowoczesnej turystyki, jest atrakcyjnym obszarem wykorzystującym potencjał przyrodniczy, krajobrazowy i kulturowy. Nowoczesne usługi publiczne i infrastruktura dedykowana mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom podnosi jakość życia i atrakcyjność ZSR jako miejsca do zamieszkania, inwestowania i spędzania wolnego czasu. Wydłuża się sezon turystyczny. Odpowiedzialna polityka społeczna oraz aktywne wsparcie dla tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw stopniowo zmniejszają negatywne trendy demograficzne. Dzięki inwestycjom w zieloną energię zachodzi ewolucyjna transformacja w kierunku gospodarki neutralnej dla środowiska.

W Strategii zostały wyznaczone następujące Cele strategiczne i kierunki działań, dążące do rozwoju Gminy Susiec, które są spójne z Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030:

Tabela 8. Cele strategiczne i kierunki działań zawarte w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Zielone Serce Roztocza 2021–2030 wpisujące się w cele Gminnego Programu rewitalizacji na lata 2024-2030

Cele przyjęte w Gminnym Programie Rewitalizacji	Powiązane z nimi cele i kierunki działań określone w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Zielone Serce Roztocza 2021 – 2030	
	Cele strategiczne	Kierunki działań
Cel strategiczny I: Zapewnienie odpowiednio rozwiniętej infrastruktury oraz funkcjonalnej przestrzeni jako bazy dla rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji	Cel strategiczny 1: Wzrost konkurencyjności i atrakcyjności turystycznej	Modernizacja i budowa infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej
		Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości i lokalnej gospodarki

Cel operacyjny I.2 Zwiększenie stopnia wykorzystania istniejących obiektów oraz przestrzeni publicznych na rzecz lokalnej społeczności Cel strategiczny II: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji Cel operacyjny II.3 Przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości		
Cel strategiczny I: Zapewnienie odpowiednio rozwiniętej infrastruktury oraz funkcjonalnej przestrzeni jako bazy dla rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji Cel operacyjny I.1. Poprawa stanu infrastruktury podobszarów obszaru rewitalizacji, w tym rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej	Cel strategiczny 2: Adaptacja do zmian klimatu i zrównoważona przestrzeń	Poprawa jakości dostępności przestrzeni publicznych oraz infrastruktury rekreacyjnej i sportowej
Cel strategiczny II: Aktywizacja i integracja	Cel strategiczny 3: Wzrost jakości życia i spójności społecznej	Zwiększenie atrakcyjności obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego

lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji Cel operacyjny II.1 Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności Cel operacyjny II.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu Cel strategiczny I: Zapewnienie odpowiednio rozwiniętej infrastruktury oraz funkcjonalnej przestrzeni jako bazy dla rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji Cel operacyjny I.2 Zwiększenie stopnia wykorzystania istniejących obiektów oraz przestrzeni publicznych na rzecz lokalnej społeczności		Wzmocnienie kapitału społecznego i rozwój przedsiębiorstw społecznych
		Poprawa dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami
		Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców i zapobieganie zagrożeniom
		Wspieranie procesów rewitalizacji

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Zielone Serce Roztocza 2021–2030

Cele strategiczne Strategii pokrywają się z celami GPR, których akcent pada przede wszystkim na kwestie społeczno-gospodarcze oraz przestrzenno-funkcjonalno-środowiskowe. Z kolei, jeśli chodzi o kierunki

działań wyznaczone w Strategii to w przeważającym stopniu są one tożsame z celami i działaniami przyjętymi w GPR – jako odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby podobszarów rewitalizacji. Cele i kierunki przedstawione powyżej wprost odwołują się do konieczności prowadzenia procesu rewitalizacji, którego wyrazem jest niniejszy GPR. W związku z powyższym należy uznać, że oba dokumenty są spójne i komplementarne, a ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia efektów prowadzonych działań w ramach obu polityk.

3.2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Susiec na lata 2021-2026

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Susiec na lata 2021-2026 jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach.

W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć

o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Misja i wizja Gminy Susiec, która opisana jest Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026 (SRPS) to:

Misja:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Susiec jest realizowanie lokalnej polityki społecznej opartej na współpracy międzyinstytucjonalnej, której celem jest wzrost jakości życia mieszkańców poprzez wykorzystanie zasobów społeczności lokalnej, uwzględniających istotne uwarunkowania środowiskowe.

Wizja:

Gmina Susiec jest dla mieszkańców miejscem, które stwarza odpowiednie warunki do godnego życia, samorealizacji oraz włączenia społeczno-zawodowego osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zapewnia adekwatne wsparcie oraz zaspokaja potrzeby mieszkańców dzięki odpowiednio wykorzystywanym potencjale społecznym, kulturalnym i gospodarczym.

Tabela 9. Cele strategiczne i cele operacyjne zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Susiec na lata 2021-2026 wpisujące się w cele Gminnego Programu rewitalizacji na lata 2024-2030

Cele przyjęte w Gminnym Programie Rewitalizacji	Powiązane z nimi cele określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Susiec na lata 2021-2026	
	Cele strategiczne	Cel operacyjny
Cel strategiczny II: Aktywizacja i	Cel strategiczny nr 2: Doskonalenie sieci wsparcia umożliwiającej zaspokajanie	Cel operacyjny nr 2: Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji	Potrzeb osób zależnych (z niepełnosprawnościami, niesamodzielnych oraz seniorów).	Cel operacyjny nr 3: Aktywizacja obywatelska i społeczno-kulturalna seniorów zamieszkujących Gminę.
Cel operacyjny II.1 Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności	Cel strategiczny nr 5: Przeciwdziałanie zjawisku marginalizacji społecznej osób zagrożonych ubóstwem.	Cel operacyjny nr 1: Rozwój systemu wsparcia i inkluzji, działającego na rzecz partycypacji w życiu społecznym i zawodowym osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Cel operacyjny II.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu Cel operacyjny II.3 Przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	Cel strategiczny nr 6: Wzrost liczby aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Susiec	Cel operacyjny nr 1: Wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych, a szczególnie zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Susiec na lata 2021-2026

W związku z nagromadzeniem w podobszarach obszaru rewitalizacji problemów społecznych, powiązania GPR z opisaną wyżej Strategią

Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Susiec na lata 2021-2026, przejawiają się we wspólnych celach, które w sposób integralny harmonizują się.

Kluczowym czynnikiem planowanych działań rewitalizacyjnych jest aktywne uczestnictwo i zaangażowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suścu, który jest także jednym z ważnych interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030.

4. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji pozwala na określenie, jaki jest planowany całościowy efekt wdrożenia przyjętego Programu i jak docelowo ma wyglądać objęty nim obszar rewitalizacji. W przypadku Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030, obszar rewitalizacji składa się z czterech podobszarów: 4. Susiec I, Susiec II, 7. Kunki, 11. Wólka Łosiniecka, 12. Nowiny, które, jak wykazała diagnoza stanu obecnego, borykają się z podobnymi problemami sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej. Wizja stanu poszczególnych podobszarów po przeprowadzeniu rewitalizacji została określona następująco:

Podobszary obszaru rewitalizacji miejscami zapewniającymi wysoką jakość życia dla aktywnej i zintegrowanej społeczności lokalnej, korzystającej z funkcjonalnej przestrzeni i rozwiniętej infrastruktury.

Wizja podkreśla, iż działania rewitalizacyjne będą miały na celu zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańcom podobszarów oraz wspierały będą ich aktywizację i integrację. Dzięki efektom przedsięwzięć rewitalizacyjnych podobszary cechowały się będą funkcjonalną przestrzenią oraz odpowiednio rozwiniętą infrastrukturą, stanowiącymi bazę dla procesów społecznych i gospodarczych.

5. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, rewitalizacja jest procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzonym w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego Programu rewitalizacji. Istotą procesu rewitalizacji jest podjęcie komplementarnej interwencji w sferze społecznej, gospodarczej, techniczno-przestrzennej obszaru rewitalizacji oraz realizacja przedsięwzięć, które umożliwią rozwiązanie zidentyfikowanych problemów, z powodu których obszar objęty Programem został uznany za zdegradowany.

W toku diagnozy stanu obecnego zdiagnozowano zjawiska problemowe, z uwagi na które poszczególne podobszary obszaru rewitalizacji zostały uznane za zdegradowane oraz określono wynikające z nich główne potrzeby lokalnej społeczności. Ich zestawienie prezentuje się następująco:

Tabela 10. Potrzeby lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji

PROBLEMY PODOBSZARÓW OBSZARU REWITALIZACJI	WYNIKAJĄCE Z NICH POTRZEBY
• duża liczba osób w wieku poprodukcyjnym, postępowanie zjawiska starzenia się lokalnej społeczności • duża liczba świadczeń na rzecz osób starszych w większości podobszarów obszaru rewitalizacji, ryzyko wykluczenia społecznego i niedostatecznego poziomu życia tych osób i ich rodzin	• wsparcie osób starszych i zaspokojenie ich potrzeb, w tym także kulturalnych i społecznych • zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom
• duża liczba świadczeń na rzecz osób z niepełnosprawnościami,	• wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich

ryzyko wykluczenia społecznego i niedostatecznego poziomu życia tych osób i ich rodzin	rodzin, • zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom
• duża liczba świadczeń na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w części podobszarów obszaru rewitalizacji, ryzyko wykluczenia społecznego i niedostatecznego poziomu życia tych osób i ich rodzin	• wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin • zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom
• koncentracja zjawisk związanych z przestępczością, obniżenie bezpieczeństwa mieszkańców	• zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców • promocja działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa
• niedostateczna dostępność mieszkań wspomaganych (chronionych)	• zwiększenie podaży mieszkań wspomaganych (chronionych) w oparciu o istniejące obiekty
• niska aktywność fizyczna wśród dzieci i młodzieży • niedostateczna aktywność fizyczna pozostałych mieszkańców, w tym seniorów	• promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia wśród mieszkańców, w tym dzieci, młodzieży i seniorów
• niedostateczna integracja lokalnej społeczności	• zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom
• duża liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, którym ciężiej jest konkurować na rynku pracy • duża liczba osób bezrobotnych	• wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych, w szczególności powyżej 50 roku życia

ogółem, bezrobotnych do 30 roku życia i długotrwale bezrobotnych w części podobszarów obszaru rewitalizacji	
• tracenie rolniczego charakteru przez część podobszarów i konieczność rozwoju działalności pozarolniczej • niższa od średniej gminnej aktywność gospodarcza większości podobszarów • duża liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w podobszarach obszaru rewitalizacji, problem z funkcjonowaniem przedsiębiorstw • problemy z funkcjonowaniem przedsiębiorstw i lokalnej gospodarki	• zwiększenie zainteresowania prowadzeniem własnej działalności gospodarczej w podobszarach obszaru rewitalizacji, w tym w branży turystycznej • wsparcie przedsiębiorstw w rozwoju i promowaniu działalności, szczególnie opartej na lokalnych walorach i zasobach
• ryzyko rozwoju branży turystycznej w sposób niezrównoważony	• promowanie zrównoważonej turystyki
• azbest pozostały do unieszkodliwienia • negatywny wpływ źródeł niskiej emisji na jakość powietrza	• zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców
• niższa od średniego poziomu dla gminy dostępność obiektów handlowo-usługowych w większości podobszarów obszaru rewitalizacji,	• zwiększenie dostępności usług publicznych i niekomercyjnych w podobszarach obszaru rewitalizacji, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami
• istnienie obiektów, miejsc, budynków, w przeszłości pełniących ważne funkcje społeczne lub gospodarcze,	• zagospodarowanie obiektów, miejsc, budynków, w przeszłości pełniących ważne funkcje społeczne lub gospodarcze,

obecnie niewykorzystywanych na rzecz lokalnej społeczności	nadanie im nowych funkcji
niedostatecznie funkcjonalnie zagospodarowana przestrzeń publiczna podobszarów obszaru rewitalizacji	zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznej i jej wykorzystania na rzecz lokalnej społeczności
niezagospodarowana część kompleksu sportowego oraz budynku GOSiR, wpływająca negatywnie na jego funkcjonalność	funkcjonalne zagospodarowanie części kompleksu sportowego oraz budynku GOSiR
niskie skanalizowanie podobszarów obszaru rewitalizacji, problemy z gospodarką ściekową	rozwój sieci kanalizacji sanitarnej na obszarach nieskanalizowanych

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Na podstawie zidentyfikowanych problemów i wynikających z nich potrzeb, określono cele Programu rewitalizacji. Z uwagi na charakter rewitalizacji, która nie jest jednorazowym przedsięwzięciem, lecz stanowi kilkuletni proces oddziaływania na podobszary objęte Gminnym Programem Rewitalizacji, konieczne było wyznaczenie zarówno celów strategicznych, obejmujących cały okres wdrażania procesu rewitalizacji, jak i celów operacyjnych, przyporządkowanych efektom krótkookresowym.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 zakłada osiągnięcie następujących celów strategicznych oraz przyporządkowanych im celów operacyjnych:

Tabela 11. Cele Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030

CEL STRATEGICZNY I	CEL STRATEGICZNY II
Zapewnienie odpowiednio rozwiniętej infrastruktury oraz funkcjonalnej przestrzeni jako bazy dla rozwoju społeczno-	Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów

gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji	obszaru rewitalizacji
CELE OPERACYJNE	CELE OPERACYJNE
Cel operacyjny I.1. Poprawa stanu infrastruktury podobszarów obszaru rewitalizacji, w tym rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej Cel operacyjny I.2 Zwiększenie stopnia wykorzystania istniejących obiektów oraz przestrzeni publicznych na rzecz lokalnej społeczności	Cel operacyjny II.1 Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności Cel operacyjny II.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu Cel operacyjny II.3 Przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Cel strategiczny I zakłada poprawę stanu infrastruktury poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji oraz zwiększenie stopnia wykorzystania istniejących obiektów i przestrzeni publicznych na rzecz mieszkańców. W ramach celu zakłada się bardziej funkcjonalne zagospodarowanie i wykorzystanie istniejącej infrastruktury, obiektów użyteczności publicznej i przestrzeni, poprawę ich estetyki, nadanie nowych cech i funkcji, co nie tylko poprawi jakość życia mieszkańców, lecz także i sprzyjać będzie generowaniu pozytywnych zjawisk społecznych i gospodarczych.

Cel strategiczny II ukierunkowany jest na rozwój sfery społecznej poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji i przeciwdziałanie zidentyfikowanym problemom związanym z jego gospodarką. W jego ramach zaplanowano realizację przedsięwzięć umożliwiających zarówno aktywizację życia społecznego, integrację mieszkańców, zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym jak też zakładających interwencję w obszarze rozwoju

przedsiębiorczości, w tym wykorzystanie zasobów i walorów podobszarów w działalności gospodarczej.

Poszczególnym celom strategicznym przyporządkowano następujące cele operacyjne:

1. Cel strategiczny I: Zapewnienie odpowiednio rozwiniętej infrastruktury oraz funkcjonalnej przestrzeni jako bazy dla rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji:
  - Cel operacyjny I.1. Poprawa stanu infrastruktury podobszarów obszaru rewitalizacji, w tym rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej – cel zakłada podjęcie działań na rzecz rozwoju dostępnej infrastruktury w podobszarach obszaru rewitalizacji, w tym bazy sportowo-rekreacyjnej, której braki zidentyfikowano podczas diagnozy stanu obecnego.
  - Cel operacyjny I.2. Zwiększenie stopnia wykorzystania istniejących obiektów oraz przestrzeni publicznych na rzecz lokalnej społeczności – cel zakłada podjęcie działań na rzecz istniejących w obrębie poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji obiektów, które dzięki nadaniu nowych funkcji i poprawie ich stanu zapewnią bazę materialną do świadczenia wysokiej jakości usług społecznych. Ukierunkowany jest również na zwiększenie stopnia wykorzystania dostępnej przestrzeni na rzecz lokalnej społeczności i bardziej funkcjonalne jej zagospodarowanie.
2. Cel strategiczny II. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji:
  - Cel operacyjny II.1. Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności - cel zakłada realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój oferty społecznej, kulturalnej, rekreacyjno-sportowej w obrębie poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji, które pozwolą na zwiększenie aktywności mieszkańców, wzmocnienie więzi społecznych i zachęcenie do czynnego udziału

w życiu lokalnej społeczności. W ramach celu realizowane będą również działania na rzecz poprawy poczucia bezpieczeństwa oraz zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców, co również przełoży się na zwiększenie udziału mieszkańców w lokalnych inicjatywach społecznych i będzie miało wpływ na rozwiązanie problemów poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji.

- Cel operacyjny II.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu – zgodnie z diagnozą stanu obecnego, do grup najbardziej narażonych na marginalizację społeczną należą seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby borykające się z zaburzeniami psychicznymi. W ramach celu realizowane będą przedsięwzięcia, które mają na celu wsparcie, integrację oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu tych grup.
- Cel operacyjny II.3. Przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości - ukierunkowany jest na zidentyfikowane potrzeby w sferze gospodarczej poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji. Zakłada wspieranie osób bezrobotnych, szczególnie powyżej 50 roku życia oraz promowanie rozwoju przedsiębiorczości, w tym zrównoważonego rozwoju branży turystycznej.

Wyznaczonym celom odpowiadają kierunki działań, które określają ogólne rodzaje i założenia przedsięwzięć, jakie będą realizowane w ramach rewitalizacji i przyczynią się do osiągnięcia przyjętych celów. Kierunki działań są bezpośrednio skorelowane z wynikającymi ze zidentyfikowanych problemów potrzebami. Ich zestawienie prezentuje się następująco:

Tabela 12. Powiązania kierunków działań z celami oraz wynikającymi z nich potrzebami

CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	POTRZEBY, NA KTÓRE ODPOWIADA KIERUNEK DZIAŁAŃ
I. Zapewnienie odpowiednio rozwiniętej infrastruktury	Cel operacyjny I.1. Poprawa stanu infrastruktury	- modernizacja kompleksu sportowego oraz budynku GOSiR	- funkcjonalne zagospodarowanie części kompleksu sportowego oraz

oraz funkcjonalnej przestrzeni jako bazy dla rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji	podobszarów obszaru rewitalizacji, w tym rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej	w celu zwiększenia jego funkcjonalności,	budynku GOSiR, - zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznej i jej wykorzystanie na rzecz lokalnej społeczności, - zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom.
		- modernizacja infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, usytuowanej w obrębie poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji	- zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznej i jej wykorzystania na rzecz lokalnej społeczności, - promowanie zrównoważonej turystyki.
		- rozwój sieci kanalizacji sanitarnej w obrębie poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji	- rozwój sieci kanalizacji sanitarnej na obszarach nieskanalizowanych
	Cel operacyjny I.2 Zwiększenie stopnia wykorzystania istniejących obiektów oraz przestrzeni publicznych na rzecz lokalnej	- modernizacja istniejących w obrębie poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji obiektów gminnych, w celu	- zagospodarowanie obiektów, miejsc, budynków, w przeszłości pełniących ważne funkcje społeczne lub gospodarcze, nadanie im nowych funkcji,

	społeczności	nadania im nowych funkcji i wykorzystania ich na rzecz lokalnej społeczności	- zwiększenie podaży mieszkań wspomaganych (chronionych) w oparciu o istniejące obiekty, - zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznej i jej wykorzystanie na rzecz lokalnej społeczności, - zwiększenie dostępności usług publicznych i niekomercyjnych w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami, - zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom.
II. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji	Cel operacyjny II.1 Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności	- realizacja przedsięwzięć społecznych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, aktywizujących i zwiększających integrację lokalnej społeczności oraz promujących zdrowy tryb życia	- promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia wśród mieszkańców, w tym dzieci, młodzieży i seniorów, - zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom.

		- realizacja działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji	- zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, - promocja działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa.
		- realizacja działań mających na celu zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców	- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców - zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom.
Cel operacyjny II.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu		- realizacja działań na rzecz osób w wieku powyżej 60 lat	- wsparcie osób starszych i zaspokojenie ich potrzeb, w tym także kulturalnych i społecznych, - zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom
		- realizacja działań na rzecz wsparcia osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin	- wsparcie osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin, - zwiększenie

			integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom
		- realizacja działań na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnością i ich rodzin	- wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, - zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom
	Cel operacyjny II.3 Przeciwdziałanie bezrobociu i wpieranie rozwoju przedsiębiorczości	- realizacja działań na rzecz wsparcia osób bezrobotnych, w szczególności powyżej 50 roku życia	- wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych, w szczególności powyżej 50 roku życia.
		- realizacja działań na rzecz promowania i rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności branży turystycznej	- promocja przedsiębiorczości,
		- realizacja działań na rzecz zrównoważonego rozwoju turystyki	- promocja zrównoważonego rozwoju branży turystycznej

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Poniżej zaprezentowano wszystkie przedsięwzięcia podstawowe i dopuszczalne, które zaplanowano do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne przedstawione w GPR zostały wybrane w procesie partycypacyjnego modelu społecznego. Potencjalni beneficjenci Programu mieli możliwość wpisania własnych projektów do GPR. Projekty można było zgłaszać na „formularzu karty przedsięwzięcia”, który opublikowany był na stronie Urzędu Gminy Susiec w terminie od 30 listopada 2023 roku do 15 grudnia 2023 roku drogą elektroniczną, drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Susiec oraz bezpośrednio w siedzibie Urzędu Gminy Susiec. „Formularze karty przedsięwzięcia” były rozdawane również podczas spotkań (proces opracowywania projektów i tworzenia wizji) organizowanych przez Urząd Gminy Susiec.

Realizacja przedsięwzięć podstawowych jest kluczowa do powodzenia procesu rewitalizacji. Przedsięwzięcia dopuszczalne są istotne z punktu widzenia potrzeb poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji i mają za zadanie swym oddziaływaniem uzupełniać zaplanowane przedsięwzięcia podstawowe. Cele, które dzięki realizacji tych przedsięwzięć powinny zostać osiągnięte korelują się z wyznaczonymi celami rewitalizacji.

Projekty podstawowe w sposób bezpośredni przyczynią się do ograniczenia zjawisk kryzysowych, wskazanych w sferze społecznej. Realizacja tych przedsięwzięć jest niezbędna dla uzyskania efektów rewitalizacji. Projekty z listy podstawowej w większości będą ubiegać się o pozyskanie środków z UE na realizację np. z Programu Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027. Natomiast projekty uzupełniające będą wzmacniać ich efekty i przyczynią się do poprawy sytuacji w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji. Ich finansowanie zostało lub zostanie zapewnione ze środków własnych Gminy oraz środków krajowych takich jak np. Polski Ład i inne.

Projekty wpisywane na listę do GPR były weryfikowane pod względem położenia w obszarze rewitalizacji, zapewniania spójności z celami wyznaczonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji oraz odpowiedzi na zdiagnozowane problemy w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji. Na etapie przyjmowania projektów do Gminnego Programu

Rewitalizacji nie zakładano weryfikacji projektów pod kątem ich gotowości do realizacji. W GPR znajdują się projekty o różnym stopniu gotowości do wykonania. Założenie takie przyjęto ze względu na długi czasokres obowiązywania dokumentu tj. do 2030 roku. Opracowanie dokumentacji projektowej i uzyskanie odpowiednich pozwoleń to złożony proces wymagający odpowiedniego czasu. Część potencjalnych beneficjentów przystąpi do opracowywania dokumentacji i jej uzgadniania w trakcie obowiązywania GPR.

Działania rewitalizacyjne zaplanowano tak, aby były odpowiedzią na wykazane w diagnozie i ankietach problemy społeczne oraz inne negatywne zjawiska. Przedsięwzięcia są wzajemnie powiązane tematycznie i przestrzennie. Poza projektami o charakterze inwestycyjnym (projekty infrastrukturalne) na liście znalazły się również projekty z zakresu integracji społecznej, czy też edukacji zwane projektami „miękkimi”. Projekty miękkie są ściśle powiązane z planowanymi inwestycjami i są adresowane zarówno do mieszkańców poszczególnych podobszarów jak i całej Gminy.

Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć przyczyni się do niwelowania zdiagnozowanych problemów oraz będzie miała wpływ na poprawę sytuacji kryzysowej poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcia miękkie mają charakter społeczny, odnoszą się do zidentyfikowanych potrzeb, pobudzają społeczność lokalną do większej aktywności i integracji oraz ją edukują w zakresie m.in. ekologii oraz bezpieczeństwa. Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne dotyczą także poprawy dostępnej infrastruktury społecznej, technicznej oraz przestrzeni publicznej, aby mieszkańcy mogli w pełni z nich korzystać. Działania rewitalizacyjne mają także na celu wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz aktywizację osób bezrobotnych.

Wszystkie projekty wpisane do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 będą realizowane zgodnie z zasadami prawa polskiego oraz UE. Każdy projekt przejdzie właściwą dla swojego charakteru

weryfikację pod kątem zgodności z prawem i w celu realizacji uzyskać wszelkie potrzebne pozwolenia i decyzje. Tylko pod tym warunkiem Beneficjenci Programu będą mogli ubiegać się o dofinansowanie zarówno ze źródeł krajowych jak i Unii Europejskiej. W przypadku uzyskania dofinansowania, każdy z potencjalnych beneficjentów będzie odpowiedzialny za prawidłowe udokumentowanie wykonania inwestycji, prawidłowe rozliczenie kosztów oraz udowodnienie realizacji założonych wskaźników produktów i rezultatów.

6.1. Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Na obszarze rewitalizacji planuje się zrealizować 12 podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 13. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: Utworzenie mieszkań wspomaganym (chronionym) w miejscowości Kunki

Nazwa przedsięwzięcia:
Utworzenie mieszkań wspomaganym (chronionym) w miejscowości Kunki
Lokalizacja
Kunki, działka nr 621/1 – przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze rewitalizacji, w podobszarze 7. Kunki
Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:
Gmina Susiec
Zakres projektu:
Realizacja zadania będzie polegała na poprawie stanu technicznego budynku, w którym mieściła się szkoła podstawowa w Kunkach i nadaniu mu nowych funkcji społecznych. Budynek zostanie przystosowany do pełnienia funkcji mieszkania wspomaganego (chronionego) dla 30 osób starszych i z niepełnosprawnościami. Zakres projektu obejmuje utworzenie min. 15 pomieszczeń mieszkalnych z łazienkami i aneksami kuchennymi, jadalni, sali świetlicowej ze sprzętem multimedialnym, kąpieliska rehabilitacyjnego oraz dostosowanie całości obiektu do potrzeb osób starszych oraz z

niepełnosprawnościami. Budynek cechował się będzie wysokim standardem i dogodnymi warunkami bytowymi dla osób z niego korzystających. Przewiduje się także zagospodarowanie terenu wokół budynku dla potrzeb osób z niego korzystających.

Budynek wraz z otoczeniem będzie służył lokalnej społeczności jako miejsce świadczenia wysokiej jakości usług społecznych w formie zapewnienia wysokiej jakości mieszkań (wspomaganych) chronionych dla mieszkańców poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji oraz całej Gminy.

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:

W każdym z podobszarów obszaru rewitalizacji znajduje się budynek, obiekt lub miejsce, które pełniło funkcję społeczną lub gospodarczą, a obecnie ulega degradacji. Jednym z takich obiektów jest budynek po byłej szkole podstawowej w miejscowości Kunki, w podobszarze 7. Kunki. Degradacja tego obiektu oraz utrata pełnionych przez niego funkcji jest dużą stratą dla mieszkańców podobszaru. Szkoła podstawowa była miejscem, gdzie odbywały się ważne wydarzenia o charakterze społecznym. Na obszarach wiejskich szkoły podstawowe, poza realizacją działań edukacyjnych, wykonują na rzecz lokalnej społeczności szereg inicjatyw, takich jak organizacja imprez okolicznościowych, integrowanie społeczności szkolnej, angażowanie rodziców i uczniów w różnorodne wydarzenia, w tym akcje charytatywne, itp. Działalność ta ma korzystny wpływ na lokalną społeczność i przyczynia się do zwiększenia jej aktywności oraz tworzenia więzi społecznych. Obecnie, obiekt w Kunkach nie jest wykorzystywany na rzecz mieszkańców i nie zrekompensowano utraty pełnionych przez niego funkcji w lokalnej społeczności.

Na terenie Gminy Susiec, w tym także w podobszarach obszaru rewitalizacji, od kilku lat obserwuje się zwiększony popyt na mieszkania wspomagane (chronione). Jest on związany przede wszystkim ze zjawiskiem starzenia się lokalnej społeczności. Wiele osób starszych i niepełnosprawnych z uwagi na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w całodobowej opiece. Często wynika to z faktu, iż osoby starsze i dotknięte

niepełnosprawnością lub długotrwałą chorobą mieszkają samotnie lub z członkami rodziny, którzy sami ze względu na swój stan zdrowia lub wiek nie są w stanie zapewnić im odpowiedniej i specjalistycznej opieki. W takiej sytuacji rozwiązaniem są mieszkania wspomagane (chronione), które są formą pomocy społecznej, przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W mieszkaniach wspomaganych (chronionych) wspieranym zapewnia się usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości. Obecnie, na terenie całej Gminy Susiec oraz w podobszarach obszaru rewitalizacji popyt na taką formę pomocy przewyższa podaż mieszkań wspomaganych (chronionych).

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji:

- Cel strategiczny I. Zapewnienie odpowiednio rozwiniętej infrastruktury oraz funkcjonalnej przestrzeni jako bazy dla rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji,
- Cel operacyjny I.2. Zwiększenie stopnia wykorzystania istniejących obiektów oraz przestrzeni publicznych na rzecz lokalnej społeczności.

Realizacja projektu „Utworzenie mieszkań wspomaganych (chronionych) w miejscowości Kunki” pozwoli zarówno na modernizację istniejącego budynku, nadanie mu nowych funkcji i ponowne wykorzystanie na rzecz lokalnej społeczności, jak też na całościowe i funkcjonalne zagospodarowanie jego otoczenia. Dzięki temu, niewykorzystywany obecnie budynek będzie miejscem świadczenia usług z zakresu zapewnienia mieszkań wspomaganych (chronionych), na które istnieje wysoki popyt, zarówno w podobszarach obszaru rewitalizacji, jak i na terenie całej Gminy. Mieszkania będą funkcjonować zgodnie z zapisami w ustawie .Mieszkania będą formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów

osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W mieszkaniach wspomaganych (chronionych) wspieranym zapewnione będą usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości. Osobami korzystającymi z tej formy pomocy będą mieszkańcy każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji oraz Gminy Susiec, kierowani przez GOPS w Suścu. Będą to osoby, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie całodobowej opieki. Poza zapewnieniem kompleksowych usług bytowych wysokiej jakości, przewiduje się, że projekt przyczyni się do wzrostu aktywności osób starszych, poprzez tworzenie grup samopomocowych, wspierających się wzajemnie, wykorzystujących posiadane zasoby ludzkie. Umożliwi to rozwijanie zainteresowań przez osoby korzystające z mieszkań wspomaganych (chronionych) (np. poprzez wspólne szydełkowanie, robienie na drutach, wyszywanie, origami, koła zainteresowań, kluby dyskusyjne, itp.) oraz wzrost integracji osób starszych i z niepełnosprawnościami (nawiązywanie kontaktów z innymi osobami zamieszkującymi mieszkania, wymiana doświadczeń, podejmowanie wspólnych inicjatyw, organizacja spotkań integracyjnych z klubem seniora, nawiązanie współpracy z biblioteką publiczną w Suścu, okolicznymi parafiami, szkołami oraz organizacjami społecznymi funkcjonującymi na terenie Gminy). Realizacja projektu wpłynie również na powstanie nowych miejsc pracy – personel obiektu.

Projekt odpowiada na następujące potrzeby:

- zagospodarowanie obiektów, miejsc, budynków, w przeszłości pełniących ważne funkcje społeczne lub gospodarcze, nadanie im nowych funkcji,
- zwiększenie podaży mieszkań wspomaganych (chronionych) w oparciu o istniejące obiekty,
- zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznej i jej wykorzystania na

rzecz lokalnej społeczności,

- zwiększenie dostępności usług publicznych i niekomercyjnych w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami,
- zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom.

Rezultatem projektu będzie nowoutworzone mieszkania wspomagane (chronione) w miejscowości Kunki wraz z otoczeniem, które będzie wykorzystywane przez mieszkańców wszystkich podobszarów obszaru rewitalizacji oraz całej Gminy.

Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników produktu i rezultatu:

- liczba obiektów wykorzystywanych na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne, społeczne, którym nadano nowe funkcje (szt.),
- powierzchnia terenu, któremu nadano nowe funkcje (m²),
- liczba osób korzystających z mieszkań wspomaganych (chronionych) (osoby/rocznie),
- liczba wydarzeń o charakterze społecznym, edukacyjnym, kulturalnym, rekreacyjnym na rzecz osób korzystających z mieszkań wspomaganych (chronionych) (szt./rocznie),
- liczba utworzonych nowych miejsc pracy (etat/rocznie).

Grupa docelowa:

seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, lokalne organizacje pozarządowe, mieszkańcy podobszarów obszaru rewitalizacji oraz całej Gminy

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

10 000 000,00 zł

Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:

2025-2030

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:

Podjazd dla osób poruszających się na wózkach, odpowiednia szerokość drzwi i przejść, odpowiednia przestrzeń manewrowa, wydzielone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, duże, czytelne znaki systemu

informacji wizualnej w kontrastowych kolorach, ułatwiający poruszanie się osobom niedowidzącym, możliwość wprowadzenia psa-przewodnika, winda, system przywołujący, pętla indukcyjna.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 14. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: Modernizacja kompleksu sportowego GOSiR w Suścu

Nazwa przedsięwzięcia:
Modernizacja kompleksu sportowego GOSiR w Suścu
Lokalizacja
Susiec, ulica Spółdzielcza 5, działka nr 623/1 – przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze rewitalizacji, w podobszarze 4. Susiec I, Susiec II
Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:
Gmina Susiec
Zakres projektu:
Realizacja zadania będzie polegała na modernizacji kompleksu sportowo-rekreacyjnego w miejscowości Susiec. W ramach przedsięwzięcia wykonane zostaną: - budowa zadaszonych trybun przy boisku trawiastym,   - budowa zadaszona nad trybunami przy boisku ze sztucznej nawierzchni,   - montaż zadaszona balonowego nad boiskiem sztucznym,   - budowa kompleksu lekkoatletycznego,   - siłownia zewnętrzna / ścieżka sprawnościowa,   - montaż paneli fotowoltaicznych na budynku GOSiR,   - adaptacja/ przebudowa poddasza w budynku GOSiR o pomieszczenia: sanitarne, sale szkoleniowe, w tym wykorzystywane na Centrum Spotkań Młodzieżowych z doposażeniem w meble i sprzęt multimedialny, aneks kuchenny, szatnie. W budynku GOSiR stworzone zostaną miejsca do organizacji spotkań, zajęć oraz innych przedsięwzięć edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:

Na obszarze rewitalizacji, w podobszarze 4. Susiec I, Susiec II, znajduje się kompleks sportowych obiektów Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji (GOSiR), który w latach 2017-2018 przeszedł modernizację. W jej wyniku wybudowano pełnowymiarowe boisko trawiaste, pełnowymiarowe boisko ze sztuczną nawierzchnią oraz boisko wielofunkcyjne, które może pełnić funkcję kortu tenisowego, boiska do koszykówki, boiska do siatkówki. Ponadto, w istniejącym budynku GOSiR utworzono i wyposażoną siłownię wewnętrzną. W obrębie kompleksu znajduje się jeszcze niezagospodarowany obszar, który przeznaczony jest pod boisko lekkoatletyczne. Obszar ten sąsiaduje ze starymi, drewnianymi trybunami, które są w bardzo złym stanie technicznym i nie nadają się do użytku. Ta część kompleksu nie spełnia pierwotnie założonych funkcji i niszczeje. Ponadto, budynek GOSiR posiada niezagospodarowane poddasze, co przy problemach lokalowych w jego parterowej części (zbyt mało pomieszczeń w porównaniu do istniejących potrzeb, brak odpowiednio dużej i zaadaptowanej sali do wykorzystania na rzecz spotkań dzieci, młodzieży, członków lokalnej społeczności, organizacji zajęć pozalekcyjnych, inicjatyw prowadzonych przez organizacje pozarządowe) sprawia, iż nie jest on w pełni wykorzystywany na rzecz istniejących potrzeb lokalnej społeczności. Obiekty zewnętrzne są również wykorzystywane głównie sezonowo, utrudnione jest uprawianie sportu i rekreacji w okresie jesienno-zimowym z uwagi na brak zadaszenia (np. typu balonowego), które mogłoby być montowane w tym okresie nad boiskiem i demontowane wiosną. Z uwagi na powyższe problemy, kompleks obiektów GOSiR nie jest w pełni funkcjonalny i zidentyfikowano problemy z jego działalnością, pomimo faktu, iż stosunkowo niedawno został zmodernizowany.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji:

- Cel strategiczny I. Zapewnienie odpowiednio rozwiniętej infrastruktury oraz funkcjonalnej przestrzeni jako bazy dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji,

- Cel operacyjny I.1. Poprawa stanu infrastruktury obszaru rewitalizacji, w tym rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej

Realizacja projektu modernizacji kompleksu sportowo-rekreacyjnego w miejscowości Susiec pozwoli zarówno na jego całościowe i funkcjonalne zagospodarowanie, jak też na adaptację poddasza istniejącego budynku, nadanie mu nowych funkcji i wykorzystanie na rzecz lokalnej społeczności. Dzięki temu, kompleks sportowo-rekreacyjny, będzie szerzej dostępny dla mieszkańców rewitalizacji i możliwe będzie w nim nie tylko organizowanie zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców, które będą miały na celu promowanie sportu, rekreacji i zdrowego trybu życia, ale także realizacja różnorodnych przedsięwzięć edukacyjnych, kulturalnych, społecznych na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Projekt odpowiada na następujące potrzeby:

- funkcjonalne zagospodarowanie części kompleksu sportowego oraz budynku GOSiR,
- promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia wśród mieszkańców, w tym dzieci, młodzieży i seniorów,
- zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznej i jej wykorzystania na rzecz lokalnej społeczności,
- zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom.

Rezultatem projektu będzie zmodernizowany kompleks sportowo-rekreacyjny w miejscowości Susiec wraz z infrastrukturą techniczną i obiektami towarzyszącymi, który będzie wykorzystywany przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym dzieci i młodzież oraz odwiedzających obszar turystów do rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu.

Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników produktu i rezultatu:

- liczba zmodernizowanych obiektów wykorzystywanych na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne, społeczne, sportowo-rekreacyjne (szt.),
- powierzchnia terenu, któremu nadano nowe funkcje (m²),
- liczba osób korzystających z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (osoby/rocznie),

- liczba osób korzystających budynku w obrębie kompleksu (osoby/rocznie), - liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych organizowanych w obrębie kompleksu (szt./rocznie), - liczba wydarzeń o charakterze społecznym, edukacyjnym, kulturalnym organizowanych w obrębie kompleksu (szt./rocznie).
Grupa docelowa:
dzieci, młodzież, osoby dorosłe, seniorzy. lokalne organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści odwiedzający obszar rewitalizacji,
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:
7 000 000,00 zł
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:
2025-2028
Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:
Podjazd dla osób poruszających się na wózkach, odpowiednia szerokość drzwi i przejść, odpowiednia przestrzeń manewrowa, wydzielone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, duże, czytelne znaki systemu informacji wizualnej w kontrastowych kolorach, ułatwiający poruszanie się osobom niedowidzącym, możliwość wprowadzenia psa-przewodnika, system przywołujący w łazience, pętla indukcyjna, miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych, miejsca dla niepełnosprawnych na trybunach [siedzenia dolne], oznaczenia zgodnie z ustawą i dostępności itp.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 15. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Zdrowo na sportowo” - cykl wydarzeń sportowo-rekreacyjnych w obszarze rewitalizacji

Nazwa przedsięwzięcia:
„Zdrowo na sportowo” - cykl wydarzeń sportowo-rekreacyjnych w obszarze rewitalizacji
Lokalizacja
Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w każdym z podobszarów obszaru

rewitalizacji - przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze rewitalizacji

Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:

Gmina Susiec

Zakres projektu:

Realizacja zadania będzie polegała na corocznej organizacji cyklu zawodów sportowo-rekreacyjnych (dwa wydarzenia na rok) na bazie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, zlokalizowanej w każdym z podobszarów obszaru rewitalizacji. Zawody organizowane będą raz na pół roku, obejmowały będą różnego rodzaju aktywności, dedykowane różnym grupom odbiorców.

Wydarzenia organizowane będą w oparciu o istniejące obiekty tego typu w obrębie podobszarów obszaru rewitalizacji - kompleks sportowy GOSiR w Suścu, szlaki piesze, rowerowe w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji, itp. Plan wydarzeń dla roku 2024:

- I półrocze: marsz nordic walking dla uczestników w każdym wieku, w tym dla grup dzieci, seniorów (różne stopnie trudności i długości tras);
- II półrocze: turniej piłki nożnej dla drużyn dziecięcych, młodzieżowych i dorosłych.

Każdemu wydarzeniu towarzyszyć będzie piknik rodzinny z atrakcjami dla uczestników w każdym wieku, połączony z promowaniem zdrowego trybu życia, pokazami pierwszej pomocy, itp.

Ostateczny program cyklu wydarzeń sportowo-rekreacyjnych w obszarze rewitalizacji w kolejnych latach (2025-2030) będzie corocznie układany przez Gminę Susiec w konsultacji z placówkami edukacyjnymi, klubami sportowymi, organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami obszaru rewitalizacji.

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:

Od kilku lat na terenie całej Gminy, w tym w każdym z podobszarów obszaru rewitalizacji, obserwuje się spadek aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży. Młodzi ludzie nie tylko częściej okazują zwolnienia z lekcji wychowania fizycznego lecz także rzadziej spędzają czas na świeżym powietrzu, w ramach odpoczynku i rekreacji. Korzystanie z nowych technologii stało się dla dzieci i młodzieży najbardziej atrakcyjną formą spędzania czasu wolnego, przez co trudniej zachęcić ich do codziennej,

systematycznej aktywności fizycznej.

Skutkiem tego zjawiska jest nie tylko niedostateczna kondycja fizyczna młodych ludzi, ale również wysoki stopień narażenia ich na choroby cywilizacyjne, takie jak otyłość, nadciśnienie, cukrzyca. Zarówno bardziej zaawansowane uprawianie sportu jak też codzienna rekreacja i aktywny odpoczynek przyczyniają się do poprawy kondycji i stanu zdrowia oraz zmniejszają ryzyko wystąpienia wielu chorób. Ponadto, aktywność fizyczna sprzyja integracji społeczności, wzajemnym spotkaniom, zainteresowaniu okolicą.

Obecny tryb życia społeczeństw europejskich negatywnie wpływa na aktywność fizyczną i zdrowie nie tylko wśród dzieci i młodzieży. Także pozostali mieszkańcy poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji borykają się ze zmianami cywilizacyjnymi i wynikającymi z nich zagrożeniami dla zdrowia. Konieczne jest promowanie aktywności fizycznej, czynnego wypoczynku oraz zdrowego trybu życia wśród wszystkich członków lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji, by ograniczyć niekorzystne zjawiska wynikające z postępu cywilizacyjnego i upowszechnienia siedzącego trybu życia. Grupą, która powinna być szczególnie włączona w inicjatywy tego typu są seniorzy, dla których regularna aktywność fizyczna stanowi jedną z podstaw zachowania dobrego zdrowia i sprawności w późnym wieku.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji:

- Cel strategiczny II. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji,
- Cel operacyjny II.1. Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności.

Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na organizację wydarzeń, które będą miały istotny wpływ na promowanie zdrowego trybu życia oraz poprawę aktywności i integracji lokalnej społeczności. Cykl wydarzeń sportowo-rekreacyjnych będzie łączył we wspólnych działaniach mieszkańców w

różnym wieku, w tym dzieci, młodzież, seniorów, promował zdrowy tryb życia, zwiększał zaangażowanie mieszkańców w życie lokalnej społeczności i wydarzenia organizowane na jej rzecz.

Projekt odpowiada na następujące potrzeby:

- promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia wśród mieszkańców, w tym dzieci, młodzieży i seniorów,
- zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom.

Rezultatem projektu będzie organizowany corocznie cykl wydarzeń sportowo-rekreacyjnych, adresowanych do wszystkich mieszkańców każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji, w tym do seniorów, rodzin z dziećmi, młodzieży. Zachęci on do rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu.

Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników:

- liczba zorganizowanych cykli wydarzeń sportowo-rekreacyjnych (szt.),
- liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych organizowanych w obrębie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej podobszarów obszaru rewitalizacji (szt.),
- liczba osób biorących udział w cyklu wydarzeń sportowo-rekreacyjnych (osoby/rocznie),
- liczba osób w wieku poniżej 18 lat biorących udział w cyklu wydarzeń sportowo-rekreacyjnych (osoby/rocznie),
- liczba osób w wieku powyżej 18 lat biorących udział w cyklu wydarzeń sportowo-rekreacyjnych (osoby/rocznie).

Grupa docelowa:

dzieci, młodzież, osoby dorosłe, seniorzy, lokalne organizacje pozarządowe, mieszkańcy podobszarów obszaru rewitalizacji, kluby sportowe.

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

16 000,00 zł

Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:

2024-2030

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:

Wydarzenia odbywać się będą w obrębie infrastruktury dostępnej dla osób ze szczególnymi potrzebami, wyposażonej w podjazd dla osób poruszających

się na wózkach, odpowiednią szerokość drzwi i przejść, odpowiednią przestrzeń manewrową, wydzielone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, duże, czytelne znaki systemu informacji wizualnej w kontrastowych kolorach, ułatwiające poruszanie się osobom niedowidzącym, możliwość wprowadzenia psa-przewodnika.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 16. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Przyszła pora dla seniora”- cykl przedsięwzięć adresowanych do osób w wieku powyżej 60 lat

Nazwa przedsięwzięcia:
„Przyszła pora dla seniora”- cykl przedsięwzięć adresowanych do osób w wieku powyżej 60 lat
Lokalizacja
Gminny Ośrodek Kultury w Suścu, podobszar 4. Susiec I, Susiec II Budynek remizo-świetlicy w Kunkach, podobszar 7. Kunki Budynek remizo-świetlicy w Wólce Łosinieckiej, podobszar 11. Wólka Łosiniecka Budynek remizo-świetlicy w Nowinach, podobszar 12. Nowiny - przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze rewitalizacji
Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:
Gmina Susiec, Klub seniora
Zakres projektu:
Realizacja zadania będzie polegała na corocznej organizacji cyklu przedsięwzięć adresowanych do osób w wieku 60+ w obiektach użyteczności publicznej zlokalizowanych w obrębie podobszarów obszaru rewitalizacji. Raz na kwartał odbywały się będą warsztaty, spotkania, zajęcia rekreacyjne, adresowane do osób od 60 roku życia. Plan czterech wydarzeń dla cyklu w roku 2024: - I kwartał: spotkanie edukacyjne dla seniorów, w zakresie podstawowej obsługi komputera/smartfona oraz oszustw, na które najczęściej są narażeni korzystając z nowoczesnych technologii (metoda „na wnuczka”),

- II kwartał: spotkanie edukacyjne dla seniorów, dotyczące zdrowego trybu życia i odżywiania się, połączone ze wspólnym spacerem oraz warsztatami kulinarnymi,

- III kwartał: spotkanie dla seniorów, dotyczące historii gminy, połączone ze zwiedzaniem obiektów zabytkowych, znajdujących się na terenie gminy (jednodniowa wycieczka),

- IV kwartał: spotkanie dla seniorów, dotyczące czytelnictwa, korzystania z zasobów bibliotecznych, ciekawych nowości literackich.

Ostateczny program cyklu przedsięwzięć w kolejnych latach (2025-2030) będzie corocznie układany przez Gminę Susiec w konsultacji z osobami biorącymi udział w wydarzeniach, organizacjami pozarządowymi, GOK.

Głównym miejscem spotkań grupy seniorów będzie Gminny Ośrodek Kultury w miejscowości Susiec, dodatkowymi miejscami prowadzenia zajęć będą remizo-świetlice w trzech pozostałych podobszarach obszaru rewitalizacji.

Od roku 2030 jednym z miejsc organizacji przedsięwzięć dla seniorów stanie się budynek mieszkań wspomaganych (chronionych) w Kunkach.

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:

W każdym z podobszarów obszaru rewitalizacji, podobnie jak na terenie całej Gminy, postępuje zjawisko starzenia się lokalnej społeczności. Liczba i udział osób starszych w liczbie ludności ogółem wzrastają, co niesie za sobą określone konsekwencje, takie jak wzrost zapotrzebowania na usługi zdrowotne, socjalne i opiekuńcze, wzrost popytu na ofertę kulturalną i społeczną adresowaną do seniorów. Niezbędne jest poszerzenie oferty czynnego spędzania czasu wolnego dla seniorów. Pozwoli to nie tylko na zapobieganie wykluczeniom tej grupy społecznej, ale jest również bardzo istotne z punktu widzenia zwiększania aktywności społecznej tej grupy i prowadzenia zdrowego trybu życia.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji:

- Cel strategiczny II. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów

obszaru rewitalizacji,

- Cel operacyjny II.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na organizację wydarzeń, dzięki którym zwiększy się uczestnictwo seniorów w życiu lokalnej społeczności. Dzięki jego wdrożeniu znaczeni poszerzy się oferta działań adresowanych bezpośrednio do grupy osób w wieku od 60 lat, które zyskają możliwość uczestnictwa zarówno w zajęciach edukacyjnych, jak również kulturalnych, rekreacyjnych, integracyjnych, itp. Przedsięwzięcie umożliwi również pełniejsze wykorzystanie istniejącej w obrębie poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji infrastruktury na rzecz lokalnej społeczności oraz wykorzystanie nowoutworzonego kompleksu do organizacji przedsięwzięć odpowiadających na zidentyfikowane problemy.

Projekt odpowiada na następujące potrzeby:

- wsparcie osób starszych i zaspokojenie ich potrzeb, w tym także kulturalnych i społecznych,
- zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom

Rezultatem projektu będzie organizowany corocznie cykl przedsięwzięć adresowanych do seniorów.

Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników:

- liczba zorganizowanych cykli przedsięwzięć dla osób w wieku powyżej 60 lat (szt.),
- liczba osób w wieku powyżej 60 lat biorących udział w cyklu przedsięwzięć (osoby/rocznie).

Grupa docelowa:

seniorzy, lokalne organizacje pozarządowe

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

32 000,00 zł

Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:

2024-2030

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:

Wydarzenia odbywać się będą w obrębie infrastruktury dostępnej dla osób ze szczególnymi potrzebami, wyposażonej w podjazd dla osób poruszających się na wózkach, odpowiednią szerokość drzwi i przejść, odpowiednią przestrzeń manewrową, wydzielone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, duże, czytelne znaki systemu informacji wizualnej w kontrastowych kolorach, ułatwiające poruszanie się osobom niedowidzącym, możliwość wprowadzenia psa-przewodnika.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 17. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Na drodze dobrze się czuję, bo bezpiecznie podróżuję” – organizacja przedsięwzięcia z zakresu poprawy bezpieczeństwa

Nazwa przedsięwzięcia:
„Na drodze dobrze się czuję, bo bezpiecznie podróżuję” – organizacja przedsięwzięcia z zakresu poprawy bezpieczeństwa
Lokalizacja
Gminny Ośrodek Kultury w Suscu, podobszar 4. Susiec I, Susiec II Budynek remizo-świetlicy w Kunkach, podobszar 7. Kunki Budynek remizo-świetlicy w Wólce Łosinieckiej, podobszar 11. Wólka Łosiniecka Budynek remizo-świetlicy w Nowinach, podobszar 12. Nowiny - przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze rewitalizacji
Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:
Gmina Susiec
Zakres projektu:
Realizacja zadania będzie polegała na corocznej organizacji przedsięwzięcia adresowanego do mieszkańców każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji, które będą podejmować tematy związane z bezpieczeństwem, w tym bezpieczeństwem uczestników ruchu drogowego. Raz do roku będzie miało miejsce wydarzenie edukacyjne, które zwracać będzie uwagę na tematy związane z bezpieczeństwem, w którym

uczestniczyć będą dzieci i młodzież szkolna oraz wszyscy mieszkańcy podobszarów obszaru rewitalizacji.

Plan wydarzenia w roku 2025:

- bezpieczeństwo w ruchu drogowym, połączone z rozdawaniem odblasków, kamizelek dla dzieci, itp.

Program cyklu przedsięwzięć w kolejnych latach (2026-2030) będzie corocznie układany przez Gminę Susiec w konsultacji z osobami biorącymi udział w wydarzeniach, organizacjami pozarządowymi, Policją.

Głównym miejscem organizacji spotkań będzie Gminny Ośrodek Kultury w miejscowości Susiec, dodatkowymi miejscami prowadzenia zajęć będą remizo-świetlice w trzech pozostałych podobszarach obszaru rewitalizacji.

Zakłada się także przeprowadzenie działań wśród uczniów szkoły podstawowej, położonej w podobszarze 4. Susiec I, Susiec II.

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:

W obszarze rewitalizacji zidentyfikowano koncentrację zjawisk związanych z przestępczością. Wszystkie podobszary obszaru rewitalizacji cechowały się wyższą od średniej gminnej wartością wskaźnika dotyczącego liczby przestępstw, natomiast w przypadku liczby wykroczeń jedynie w jednym z podobszarów wartość wskaźnika była niższa od średniej gminnej.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji:

- Cel strategiczny II. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji,
- Cel operacyjny II.1. Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności.

Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na organizację wydarzeń, dzięki którym zwiększy się świadomość dotycząca niebezpieczeństw oraz zaproponowane zostaną działania na rzecz ich ograniczenia. Przedsięwzięcie umożliwi również pełniejsze włączenie mieszkańców w życie lokalnej społeczności.

Projekt odpowiada na następujące potrzeby:

- zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom,

- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców,

- promocja działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa.

Rezultatem projektu będzie organizowane corocznie przedsięwzięcie na rzecz bezpieczeństwa.

Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników:

- liczba zorganizowanych przedsięwzięć na rzecz bezpieczeństwa (szt.),

- liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach na rzecz bezpieczeństwa (osoby/rocznie).

Grupa docelowa:

Mieszkańcy każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji, lokalne organizacje pozarządowe

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

8 000,00 zł

Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:

2025-2030

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:

Wydarzenia odbywać się będą w obiekcie dostępnym dla osób ze szczególnymi potrzebami, wyposażonym w podjazd dla osób poruszających się na wózkach, odpowiednią szerokość drzwi i przejść, odpowiednią przestrzeń manewrową, wydzielone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, duże, czytelne znaki systemu informacji wizualnej w kontrastowych kolorach, ułatwiające poruszanie się osobom niedowidzącym, możliwość wprowadzenia psa-przewodnika.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 18. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „W zdrowym ciele – zdrowy duch” - organizacja przedsięwzięć dla osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin

Nazwa przedsięwzięcia:
„W zdrowym ciele – zdrowy duch” - organizacja przedsięwzięć dla osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin
Lokalizacja
Gminny Ośrodek Kultury w Suścu, podobszar 4. Susiec I, Susiec II Budynek remizo-świetlicy w Wólce Łosinieckiej, podobszar 11. Wólka Łosiniecka, podobszar 11. Wólka Łosiniecka - przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze rewitalizacji, w podobszarze
Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:
Gmina Susiec, GOPS
Zakres projektu:
Realizacja zadania będzie polegała na corocznej organizacji przedsięwzięcia adresowanego do osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin, które będzie podejmować tematy związane z dostępnymi terapiami, możliwościami uzyskania pomocy oraz radzeniem sobie z zaburzeniami w codziennym życiu. Plan wydarzenia w roku 2025: - spotkanie z psychologiem dla osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin. Program przedsięwzięcia w kolejnych latach (2026-2030) będzie corocznie układany przez Gminę Susiec w konsultacji z uczestnikami wydarzeń, organizacjami pozarządowymi, GOPS. Głównym miejscem organizacji spotkań będzie Gminny Ośrodek Kultury w miejscowości Susiec, natomiast miejscem dodatkowym będzie remizo-świetlica w podobszarze 11. Wólka Łosiniecka.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:
W dwóch podobszarach obszaru rewitalizacji (4, 11) zidentyfikowano dużą potrzebę wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi. Wskaźnik obrazujący to zjawisko w podobszarze 11 był najwyższy w całej Gminie.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów

rewitalizacji

Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji:

- Cel strategiczny II. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji,
  - Cel operacyjny II.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na organizację wydarzeń, dzięki którym zwiększy się świadomość osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin odnośnie dostępnych metod wsparcia i terapii.

Projekt odpowiada na następujące potrzeby:

- wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin,
- zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom.

Rezultatem projektu będzie organizowane corocznie przedsięwzięcie na rzecz osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin.

Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników:

- liczba zorganizowanych przedsięwzięć na rzecz osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin (szt.),
- liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach na rzecz osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin (osoby/rocznie).

Grupa docelowa:

Mieszkańcy każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji, osoby borykające się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodziny, lokalne organizacje pozarządowe

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

8 000,00 zł

Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:

2025-2030

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:

Wydarzenia odbywać się będą w obrębie infrastruktury dostępnej dla osób ze szczególnymi potrzebami, wyposażonej w podjazd dla osób poruszających się na wózkach, odpowiednią szerokość drzwi i przejść, odpowiednią

przestrzeń manewrową, wydzielone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, duże, czytelne znaki systemu informacji wizualnej w kontrastowych kolorach, ułatwiające poruszanie się osobom niedowidzącym, możliwość wprowadzenia psa-przewodnika.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 19. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Akcja Integracja” - organizacja przedsięwzięcia dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin

Nazwa przedsięwzięcia:
„Akcja Integracja” - organizacja przedsięwzięcia dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin
Lokalizacja
Gminny Ośrodek Kultury w Suścu, podobszar 4. Susiec I, Susiec II Budynek remizo-świetlicy w Kunkach, podobszar 7. Kunki Budynek remizo-świetlicy w Wólce Łosinieckiej, podobszar 11. Wólka Łosiniecka Budynek remizo-świetlicy w Nowinach, podobszar 12. Nowiny - przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze rewitalizacji
Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:
Gmina Susiec, WTZ w Grabowicy
Zakres projektu:
Realizacja zadania będzie polegała na corocznej organizacji przedsięwzięcia adresowanego do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin, które będą podejmować tematy związane z możliwościami uzyskania pomocy, niwelowaniu barier i zwiększenia uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu lokalnej społeczności. Plan wydarzenia w roku 2024: - spotkanie dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, celem pobudzenia ich do podejmowania samodzielnych inicjatyw ukierunkowanych na szukanie ciekawych form spędzania wolnego czasu, rozwijania

zainteresowań, uczestnictwa w życiu Gminy w organizowanych imprezach. Program cyklu przedsięwzięć w kolejnych latach (2025-2030) będzie corocznie układany przez Gminę Susiec w konsultacji z uczestnikami wydarzeń, organizacjami pozarządowymi, GOPS.

Głównym miejscem organizacji spotkań będzie Gminny Ośrodek Kultury w miejscowości Susiec, miejscami dodatkowymi będą remizo-świetlice w pozostałych trzech podobszarach obszaru rewitalizacji.

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:

W każdym z podobszarów obszaru rewitalizacji odnotowano większą liczbę osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu niepełnosprawności (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) od średniej gminnej, co oznacza, iż w obszarze rewitalizacji koncentrują się potrzeby związane z włączeniem społecznym osób z niepełnosprawnościami i zapewnieniem im odpowiedniego poziomu życia.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji:

- Cel strategiczny II. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji,

- Cel operacyjny II.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na organizację wydarzeń, dzięki którym zwiększy się uczestnictwo osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w życiu lokalnej społeczności.

Projekt odpowiada na następujące potrzeby:

- wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin,

- zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom.

Rezultatem projektu będzie organizowane corocznie przedsięwzięcie na rzecz osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników:

- liczba zorganizowanych przedsięwzięć na rzecz osób

z niepełnosprawnością i ich rodzin (szt.), - liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach na rzecz osób z niepełnosprawnością i ich rodzin (osoby/rocznie).
Grupa docelowa:
Mieszkańcy każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji, osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny, lokalne organizacje pozarządowe
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:
8 000,00 zł
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:
2024-2030
Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:
Wydarzenia odbywać się będą w obrębie infrastruktury dostępnej dla osób ze szczególnymi potrzebami, wyposażonej w podjazd dla osób poruszających się na wózkach, odpowiednią szerokość drzwi i przejść, odpowiednią przestrzeń manewrową, wydzielone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, duże, czytelne znaki systemu informacji wizualnej w kontrastowych kolorach, ułatwiające poruszanie się osobom niedowidzącym, możliwość wprowadzenia psa-przewodnika.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 20. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Piknik ekologiczny”- organizacja przedsięwzięcia ekologicznego

Nazwa przedsięwzięcia:
„Piknik ekologiczny”- organizacja przedsięwzięcia ekologicznego
Lokalizacja
Gminny Ośrodek Kultury w Suścu, podobszar 4. Susiec I, Susiec II Budynek remizo-świetlicy w Nowinach, podobszar 12. Nowiny - przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze rewitalizacji
Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:
Gmina Susiec, GOK
Zakres projektu:

Realizacja zadania będzie polegała na corocznej organizacji przedsięwzięcia mającego na celu podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców podobszarów obszaru rewitalizacji.

Plan wydarzenia w roku 2025:

- szkodliwość azbestu i konieczność jego wymiany, potencjalne źródła finansowania wymiany pokryć dachowych.

Program cyklu przedsięwzięć w kolejnych latach (2026-2030) będzie corocznie układany przez Gminę Susiec w konsultacji z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi.

Głównym miejscem organizacji spotkań będzie Gminny Ośrodek Kultury w miejscowości Susiec, miejscem dodatkowym będzie remizo-świetlica w podobszarze 12. Nowiny.

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:

Podobszary 4 i 12 należały do jednostek, w obrębie których ilość azbestu pozostawionego do utylizacji była wyższa od średniej dla Gminy. Pomimo, iż wskaźnik dla pozostałych podobszarów nie był tak wysoki i średnia dla obszaru nie przekraczała średniej gminnej, to problem związany z pozostającym i niezutylizowanym azbestem należy do najpoważniejszych problemów związanych z ochroną środowiska na terenie całej Gminy, w tym także w obrębie obszaru rewitalizacji.

Ponadto, na terenie całej gminy w tym także w podobszarach obszaru rewitalizacji, występuje problem z emisją zanieczyszczeń przez tzw. źródła niskiej emisji. Część budynków cechuje się niską wydajnością energetyczną (nieocieplone ściany i stropy, nieszczelna stolarka okienna i drzwiowa) oraz nieefektywnymi systemami ogrzewania, co w połączeniu z niewystarczającą świadomością ekologiczną co do konieczności używania właściwego surowca opałowego i niebezpieczeństw płynących ze spalania w przydomowych piecach i kotłowniach przedmiotów wykonanych z tworzyw nieprzeznaczonych do palenia (takich jak plastik, guma, tekstylia) pogarsza jakość powietrza w okresie grzewczym.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji:

- Cel strategiczny II. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji,
- Cel operacyjny II.1. Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności.

Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na organizację wydarzeń, dzięki któremu zwiększy się świadomość ekologiczna mieszkańców poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji, co skutkować będzie ich czynnym zaangażowaniem się na rzecz zmniejszenia występujących w jego obrębie problemów związanych z ochroną środowiska.

Projekt odpowiada na następujące potrzeby:

- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców,
- zwiększenie integracji i aktywności lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom.

Rezultatem projektu będzie organizowane corocznie przedsięwzięcie na poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców.

Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników:

- liczba zorganizowanych przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej (szt.),
- liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach z zakresu edukacji ekologicznej (osoby/rocznie).

Grupa docelowa:

Mieszkańcy każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji, lokalne organizacje pozarządowe

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

8 000,00 zł

Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:

2025-2030

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:

Wydarzenia odbywać się będą w obrębie infrastruktury dostępnej dla osób ze szczególnymi potrzebami, wyposażonej w podjazd dla osób poruszających

się na wózkach, odpowiednią szerokość drzwi i przejść, odpowiednią przestrzeń manewrową, wydzielone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, duże, czytelne znaki systemu informacji wizualnej w kontrastowych kolorach, ułatwiające poruszanie się osobom niedowidzącym, możliwość wprowadzenia psa-przewodnika.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 21. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Weź sprawy w swoje ręce” - organizacja przedsięwzięć aktywizujących dla osób bezrobotnych

Nazwa przedsięwzięcia:
„Weź sprawy w swoje ręce” - organizacja przedsięwzięć aktywizujących dla osób bezrobotnych
Lokalizacja
Gminny Ośrodek Kultury w Suścu, podobszar 4. Susiec I, Susiec II Budynek remizo-świetlicy w Kunkach, podobszar 7. Kunki Budynek remizo-świetlicy w Nowinach, podobszar 12. Nowiny - przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze rewitalizacji
Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:
Gmina Susiec
Zakres projektu:
Realizacja zadania będzie polegała na corocznej organizacji przedsięwzięcia mającego na celu aktywizację osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych powyżej 50 roku życia, oraz szkolenia na ich rzecz. Plan wydarzenia w roku 2025: - spotkanie z pracownikiem Powiatowego Urzędu Pracy. Program przedsięwzięć w kolejnych latach (2026-2030) będzie corocznie układany przez Gminę Susiec w konsultacji z osobami bezrobotnymi oraz przedsiębiorcami. Głównym miejscem organizacji spotkań będzie Gminny Ośrodek Kultury w miejscowości Susiec, miejscami dodatkowymi będą remizo-świetlice w podobszarach 7. Kunki i 12. Nowiny.

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:

Obszar rewitalizacji jest miejscem koncentracji problemu związanego z bezrobociem osób powyżej 50 roku życia – problem ten zidentyfikowano w trzech podobszarach. Ponadto, podobszar 4 cechuje się również dużą liczbą osób bezrobotnych ogółem, bezrobotnych do 30 roku życia i długotrwale bezrobotnych. W podobszarze 12 odnotowano wyższe od średniej gminnej wartości wskaźników dotyczących liczby bezrobotnych ogółem i bezrobotnych do 30 roku życia, natomiast w podobszarze 7 zidentyfikowano większą od poziomu średniego wartość wskaźnika dotyczącego liczby długotrwale bezrobotnych.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji:

- Cel strategiczny II. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji

Cel operacyjny II.3. Przeciwdziałanie bezrobociu i wpieranie rozwoju przedsiębiorczości.

Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na organizację spotkań aktywizujących, szkoleń i warsztatów, które odpowiadać będą na potrzeby osób bezrobotnych i wspomogą je w aktywnym szukaniu pracy i/lub zakładaniu własnej działalności gospodarczej.

Projekt odpowiada na następujące potrzeby:

- wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych, w szczególności powyżej 50 roku życia.

Rezultatem projektu będzie organizowane corocznie przedsięwzięcie aktywizujące dla osób bezrobotnych.

Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników:

- liczba zorganizowanych przedsięwzięć dla osób bezrobotnych (szt.),
- liczba osób bezrobotnych biorących udział przedsięwzięcia h (osoby/rocznie),
- liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, biorących udział w

przedsięwzięciach (osoby/rocznie).
Grupa docelowa:
Osoby bezrobotne z każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji, przedsiębiorcy
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:
8 000,00 zł
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:
2025-2030
Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:
Wydarzenia odbywać się będą w obrębie infrastruktury dostępnej dla osób ze szczególnymi potrzebami, wyposażonej w podjazd dla osób poruszających się na wózkach, odpowiednią szerokość drzwi i przejść, odpowiednią przestrzeń manewrową, wydzielone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, duże, czytelne znaki systemu informacji wizualnej w kontrastowych kolorach, ułatwiające poruszanie się osobom niedowidzącym, możliwość wprowadzenia psa-przewodnika.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 22. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Na własny rachunek” - organizacja przedsięwzięć na rzecz rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej

Nazwa przedsięwzięcia:
„Na własny rachunek” - organizacja przedsięwzięć na rzecz rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej
Lokalizacja
Gminny Ośrodek Kultury w Suścu, podobszar 4. Susiec I, Susiec II Budynek remizo-świetlicy w Kunkach, podobszar 7. Kunki Budynek remizo-świetlicy w Wólce Łosinieckiej, podobszar 11. Wólka Łosiniecka Budynek remizo-świetlicy w Nowinach, podobszar 12. Nowiny - przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze rewitalizacji
Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:

Gmina Susiec
Zakres projektu:
Realizacja zadania będzie polegała na corocznej organizacji przedsięwzięć szkoleniowo-warsztatowych, mających na celu zachęcanie do zakładania własnej działalności gospodarczej w obrębie obszaru rewitalizacji, w tym w szczególności w branży turystycznej. Głównym miejscem organizacji spotkań będzie Gminny Ośrodek Kultury w miejscowości Susiec, miejscami dodatkowymi będą remizo-świetlice w trzech pozostałych podobszarach obszaru rewitalizacji.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:
Trzy podobszary obszaru rewitalizacji cechowały się niższą aktywnością gospodarczą od średniej gminnej, liczonej jako liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Tylko podobszar 4, który jest głównym ośrodkiem gospodarczym Gminy, charakteryzował się wyższą wartością wskaźnika.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji
Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji: - Cel strategiczny II. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji   - Cel operacyjny II.3. Przeciwdziałanie bezrobociu i wpieranie rozwoju przedsiębiorczości   Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na organizację raz do roku przedsięwzięć szkoleniowo-warsztatowych, mających na celu zachęcanie do zakładania własnej działalności gospodarczej w obrębie obszaru rewitalizacji, w tym w szczególności w branży turystycznej.   Projekt odpowiada na następujące potrzeby: - zwiększenie zainteresowania prowadzeniem własnej działalności gospodarczej w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji, w tym w branży turystycznej.   Rezultatem projektu będzie organizowane corocznie przedsięwzięcie na

rzecz rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników produktu i rezultatu: - liczba zorganizowanych przedsięwzięć na rzecz zakładania własnej działalności gospodarczej (szt.), - liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach na rzecz zakładania własnej działalności gospodarczej (osoby/rocznie).
Grupa docelowa:
Osoby zainteresowane prowadzeniem działalności w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji, przedsiębiorcy.
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:
8 000,00 zł
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:
2025-2030
Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:
Wydarzenia odbywać się będą w obrębie infrastruktury dostępnej dla osób ze szczególnymi potrzebami, wyposażonej w podjazd dla osób poruszających się na wózkach, odpowiednią szerokość drzwi i przejść, odpowiednią przestrzeń manewrową, wydzielone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, duże, czytelne znaki systemu informacji wizualnej w kontrastowych kolorach, ułatwiające poruszanie się osobom niedowidzącym, możliwość wprowadzenia psa-przewodnika.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 23. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: Przebudowa wieży widokowej na Górze Grabowickiej

Nazwa przedsięwzięcia:
Przebudowa wieży widokowej na Górze Grabowickiej
Lokalizacja
Susiec, działka nr 200/3, 200/2 - przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze rewitalizacji, w podobszarze 4. Susiec I, Susiec II
Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:
Gmina Susiec

Zakres projektu:

Zakres robót w ramach przedsięwzięcia zakłada przebudowę istniejącej wieży widokowej, usytuowanej w miejscowości Susiec.

Projekt obejmuje:

- podniesienie wieży o jeden poziom,
- wymiana elementów drewnianych,
- wymiana poszycia dachowego,
- oświetlenie,
- monitoring.

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:

Obecny tryb życia społeczeństw europejskich negatywnie wpływa na aktywność fizyczną i zdrowie mieszkańców podobszarów obszaru rewitalizacji wszystkich grup wiekowych. Borykają się oni ze zmianami cywilizacyjnymi i wynikającymi z nich zagrożeniami dla zdrowia. Konieczne jest promowanie aktywności fizycznej, czynnego wypoczynku oraz zdrowego trybu życia wśród wszystkich członków lokalnej społeczności podobszarów obszaru rewitalizacji, by ograniczyć niekorzystne zjawiska wynikające z postępu cywilizacyjnego i upowszechnienia siedzącego trybu życia. Grupą, która powinna być szczególnie włączona w inicjatywy tego typu są seniorzy, dla których regularna aktywność fizyczna stanowi jedną z podstaw zachowania dobrego zdrowia i sprawności w późnym wieku.

Ponadto, poszczególne podobszary obszaru rewitalizacji oraz całej gminy cechują się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz korzystnym położeniem w sąsiedztwie terenów cennych przyrodniczo, unikalnych miejsc i obiektów, rozpoznawalnych na skalę ponadgminną. Na terenie Gminy rozwija się infrastruktura turystyczna, sieć szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, szlaków kajakowych, natomiast atrakcyjne turystycznie obiekty i przestrzenie publiczne oraz istniejące produkty turystyczne przyciągają coraz więcej osób odwiedzających. Koncentracja tego zjawiska występuje w podobszarze 4. Susiec I, Susiec II, w szczególności z uwagi na położenie w pobliżu Szumów nad Tanwią. Zbyt intensywny rozwój turystyki w jednym, skoncentrowanym obszarze, może wywołać negatywne konsekwencje o

charakterze społecznym, kulturowym, psychologicznym, ekonomicznym i środowiskowym dla lokalnej społeczności.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji:

- Cel strategiczny I. Zapewnienie odpowiednio rozwiniętej infrastruktury oraz funkcjonalnej przestrzeni jako bazy dla rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji

- Cel operacyjny I.2. Zwiększenie stopnia wykorzystania istniejących obiektów oraz przestrzeni publicznych na rzecz lokalnej społeczności, Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na poprawę stanu i funkcjonalności istniejącej wieży widokowej w miejscowości Susiec. Wieża widokowa na Górze Grabowickiej jest przez mieszkańców wykorzystywana jako miejsce spacerów i rekreacji. Jej przebudowa zachęci więcej osób do regularnego korzystania z walorów tego miejsca w ramach aktywnego spędzania czasu wolnego. Ponadto, wieża widokowa położona jest poza miejscem największej koncentracji ruchu turystycznego w podobszarze 4, dzięki czemu realizacja jej przebudowy przyczyni się do bardziej równomiernego rozłożenia natężenia ruchu turystycznego i przekierowania jego części na obszar rzadziej odwiedzany. Przyczyni się to zarówno do zwiększenia komfortu odwiedzających, jak też do poprawy warunków życia lokalnej społeczności i złagodzenia skutków intensywnego rozwoju turystyki.

Projekt odpowiada na następujące potrzeby:

- zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznej i jej wykorzystania na rzecz lokalnej społeczności,
- promowanie zrównoważonej turystyki.

Rezultatem projektu będzie przebudowana wieża widokowa w miejscowości Susiec.

Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników:

- liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (szt.),
- liczba osób korzystających z przebudowanych obiektów infrastruktury

turystycznej i rekreacyjnej (osoby/rocznie).
Grupa docelowa:
Mieszkańcy każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji, turyści odwiedzający obszar
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:
2 500 000,00 zł
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:
2025-2030
Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:
Miejsce parkingowe dla osób niepełnosprawnych, oznaczenia w języku Braille'a

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 24. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: Budowa dwóch oczyszczalni ścieków w Nowinach i Wólce Łosinieckiej wraz budową sieci kanalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia:
Budowa dwóch oczyszczalni ścieków w Nowinach i Wólce Łosinieckiej wraz budową sieci kanalizacyjnych
Lokalizacja
Obszar rewitalizacji – podobszary 11. Wólka Łosiniecka oraz 12. Nowiny
Inicjator odpowiedzialny za realizację zadania:
Gmina Susiec
Zakres projektu:
Przedsięwzięcie obejmuje budowę dwóch oczyszczalni ścieków w miejscowościach Nowiny i Wólka Łosiniecka wraz budową sieci kanalizacyjnych w 13 miejscowościach: Wólka Łosiniecka, Łosiniec, Kunki, Zawadki, Łasochy, Maziły, Majdan Sopocki I i II, Nowiny, Grabowica, Ciotusza Stara, Ciotusza Nowa, Łuszczacz, Róża.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia:
Poza podobszarem 4. Susiec I i Susiec II, pozostałe podobszary obszaru rewitalizacji nie posiadają dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej. Obszary

nieskanalizowane korzystają z przydomowych studni i zbiorników bezodpływowych. Obniża to znacznie standardy sanitarne tych terenów oraz powoduje utrudnienia związane ze zbieraniem się ścieków na terenie posesji oraz z ich wywożeniem. Problemem są również różnego rodzaju nieszczelności, które mogą się pojawić szczególnie w starszych i wyeksploatowanych zbiornikach. Brak odpowiednio rozwiniętej sieci kanalizacji sanitarnej wpływa negatywnie na stan środowiska naturalnego.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Przedsięwzięcie odpowiada następującym celom rewitalizacji:

- Cel strategiczny I. Zapewnienie odpowiednio rozwiniętej infrastruktury oraz funkcjonalnej przestrzeni jako bazy dla rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji
  - Cel operacyjny I.1. Poprawa stanu infrastruktury poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji, w tym rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej
- Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na rozwój infrastruktury kanalizacyjnej w podobszarach obszaru rewitalizacji.

Projekt odpowiada na następujące potrzeby:

- rozwój sieci kanalizacji sanitarnej na obszarach nieskanalizowanych.

Rezultatem projektu będzie wybudowana infrastruktura kanalizacyjna.

Sposób oceny rezultatu – za pomocą wskaźników:

- liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt.),
- długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km)
- liczba osób korzystających z nowowbudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (osoby).

Grupa docelowa:

Mieszkańcy każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

25 500 000,00 zł

Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia:

2025-2030

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami:
Nie dotyczy

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

6.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W poniższej tabeli zamieszczono charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk występujących w obszarze rewitalizacji.

Tabela 25. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcie	Lata realizacji	Podmiot realizujący	Opis i cele przedsięwzięcia	Cel i kierunek działań GPR realizowany przez przedsięwzięcie
„Susieckie Kulturalia” Wspieranie działalności indywidualnych artystów, zespołów lokalnych, Kół Gospodyń Wiejskich z poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji.	2025-2030	Gmina Susiec, grupy artystyczne, zespoły, artyści indywidualni, Koła Gospodyń Wiejskich.	Realizacja przedsięwzięć kulturalnych przez lokalne zespoły i artystów, Koła Gospodyń Wiejskich, organizacje pozarządowe we współpracy z Gminą Susiec i gminnymi instytucjami (GOK, Biblioteka, szkoły) w celu rozszerzenia oferty kulturalnej poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji. Cele przedsięwzięcia: - zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich, - wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym.	Cel operacyjny II.1 Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności Kierunek działań: - organizacja przedsięwzięć społecznych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, aktywizujących i zwiększających integrację lokalnej społeczności oraz promujących zdrowy tryb życia.
„O kulturę dbam, bo korzenie swoje znam”	2025-2030	Gmina Susiec, organizacje	Współpraca Gminy i gminnych jednostek	Cel operacyjny II.1 Włączenie mieszkańców

Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców o tradycji i kulturze Gminy Susiec i podobszarów obszaru rewitalizacji.		pozarządowe, instytucje kultury.	z organizacjami pozarządowymi na rzecz zachowania, dokumentowania, upowszechniania i promowania miejscowego dziedzictwa, organizacja obchodów świąt okolicznościowych, spotkania tematyczne, rajdy piesze/rowerowe w celu odwiedzenia gminnych zabytków i miejsc pamięci, zaangażowanie mieszkańców w dbanie o miejsca pamięci, zabytki, kultywowanie zanikających lokalnych tradycji. Cele przedsięwzięcia: - pobudzenie zaangażowania mieszkańców poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji w sprawy lokalne,	w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności Kierunek działań: - organizacja przedsięwzięć społecznych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, aktywizujących i zwiększających integrację lokalnej społeczności oraz promujących zdrowy tryb życia.

			- wykorzystywanie lokalnej infrastruktury i zasobów (w tym dziedzictwo kulturowe).	
„Tu mieszkam, to lubię” Wspieranie działalności organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej.	2025-2030	Gmina Susiec, GOPS, organizacje pozarządowe sfery społecznej.	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej w inicjatywach integrujących i aktywizujących lokalną społeczność oraz umożliwiających wdrożenie innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Cele przedsięwzięcia: - zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich, - wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym, - poszukiwanie i rozwijanie	Cel operacyjny II.1 Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności Kierunek działań: - organizacja przedsięwzięć społecznych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, aktywizujących i zwiększających integrację lokalnej społeczności oraz promujących zdrowy tryb życia.

			innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych.	
„Dla każdego coś dobrego” Organizacja zajęć hobbystycznych dla różnych grup odbiorców w obrębie podobszarów obszaru rewitalizacji.	2025-2030	Gmina Susiec, GOK, GOSiR, organizacje pozarządowe, instytucje kultury.	Organizacja różnych typów zajęć hobbystycznych dla dzieci i młodzieży, dorosłych, seniorów w Gminnym Ośrodku Kultury. Cele przedsięwzięcia: - zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich, - wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym.	Cel operacyjny II.1 Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności Kierunek działań: - organizacja przedsięwzięć społecznych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, aktywizujących i zwiększających integrację lokalnej społeczności oraz promujących zdrowy tryb życia.
„Zielone Roztocze” Wspólne dbanie o zieleni publiczną.	2025-2030	Gmina Susiec, organizacje pozarządowe, mieszkańcy.	Wyznaczenie przez Gminę skwerów i innych miejsc zielonych, o które dbać będą mieszkańcy obszaru w ramach inicjatywy społecznej. Wspieranie ich działań poprzez zapewnienie sprzętu, narzędzi, sadzonek roślin, środków ochrony, organizację spotkań ze	Cel operacyjny II.1 Włączenie mieszkańców w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności Kierunek działań: - organizacja przedsięwzięć społecznych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, aktywizujących i zwiększających integrację

			specjalistami z zakresu ogrodnictwa, promowanie wykorzystania naturalnych metod pielęgnacji roślin, zbierania wody deszczowej. Działanie realizowane wspólnie z organizacjami pozarządowymi oraz nieformalnymi grupami mieszkańców. Cele przedsięwzięcia: - zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich, - wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym, - wsparcie rozwoju wspólnej przestrzeni publicznej w celu budowania relacji pomiędzy członkami danej społeczności.	lokalnej społeczności oraz promujących zdrowy tryb życia.
„Młodzieżowe Rewolucje” Centrum Spotkań	2030	Gmina Susiec, GOPS,	Utworzenie Centrum Spotkań Młodzieżowych z siedzibą	Cel operacyjny II.1 Włączenie mieszkańców

Młodzieżowych		organizacje pozarządowe sfery społecznej	w zmodernizowanym budynku GOSiR, wsparcie młodzieży w jego funkcjonowaniu, wspólne tworzenie planu inicjatyw młodzieżowych na każdy rok, wykorzystanie nowoczesnych technologii w inicjatywach młodzieżowych (media społecznościowe, aplikacja). Cele przedsięwzięcia: - zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich, - wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym, - poszukiwanie i rozwijanie innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych.	w aktywny udział w życiu lokalnej społeczności Kierunek działań: - organizacja przedsięwzięć społecznych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, aktywizujących i zwiększających integrację lokalnej społeczności oraz promujących zdrowy tryb życia.
„Susieckie Debaty Gospodarcze” Promocja podejmowania i realizacji inicjatyw	2025-2030	Gmina Susiec, przedsiębiorcy.	Promowanie przedsiębiorców, którzy zakładają lub prowadzą działalność w sferze	Cel operacyjny II.3 Przeciwdziałanie bezrobociu i wpieranie rozwoju przedsiębiorczości

gospodarczych w sferze pozarolniczej, w tym w branży turystycznej.			pozarolniczej, w szczególności w branży turystycznej. Cele przedsięwzięcia: - rozwój przedsiębiorczości i branży turystycznej w oparciu o walory poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji.	Kierunek działań: - promocja przedsiębiorczości, - promocja zrównoważonego rozwoju branży turystycznej.
Promocja poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji jako miejsc atrakcyjnych turystycznie.	2025-2030	Gmina Susiec, przedsiębiorcy,	Promowanie (w szczególności z wykorzystaniem nowoczesnych technologii) poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji jako miejsc atrakcyjnych turystycznie, ze szczególnym uwzględnieniem mniej popularnych szlaków i atrakcji turystycznych. Promocja zrównoważonego korzystania z walorów obszaru rewitalizacji	Cel operacyjny II.3 Przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości Kierunek działań: - promocja zrównoważonego rozwoju branży turystycznej.

			i położonych w jego sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo, przekierowanie części ruchu turystycznego w miejsca mniej uczęszczane. Cele przedsięwzięcia: - rozwój przedsiębiorczości i branży turystycznej w oparciu o walory obszaru rewitalizacji.	
„Susieckie Forum Turystyczne” Forum na rzecz zrównoważonego turystyki.	2025-2030	Gmina Susiec, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy.	Współpraca pomiędzy przedsiębiorcami branży turystycznej, pozostałymi przedsiębiorcami, władzami Gminy, organizacjami pozarządowymi i lokalną społecznością na rzecz minimalizowania negatywnych efektów intensywnego rozwoju turystyki oraz promowania jej zrównoważonego rozwoju. Cele przedsięwzięcia:	Cel operacyjny II.3 Przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości Kierunek działań: - promocja zrównoważonego rozwoju branży turystycznej.

			- rozwój przedsiębiorczości i branży turystycznej w oparciu o walory obszaru rewitalizacji.	

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

GPR przewiduje realizację, potencjalnie we współpracy z organizacjami pozarządowymi, dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą wypełniały następujące cele:

- wyposażenie mieszkańców w narzędzia umożliwiające wdrażanie długotrwałych i pozytywnych zmian w miejscu, w którym żyją,
- poszukiwanie i rozwijanie innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych,
- pobudzenie zaangażowania mieszkańców obszaru rewitalizacji w sprawy lokalne,
- zachęcenie mieszkańców poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji do podejmowania oddolnych działań na rzecz dobra wspólnego,
- zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich,
- wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym,
- wykorzystywanie lokalnej infrastruktury i zasobów (w tym dziedzictwo kulturowe),
- wsparcie rozwoju wspólnej przestrzeni publicznej w celu budowania relacji pomiędzy członkami danej społeczności.

7. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

7.1. Mechanizmy integracji

Dla opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji konieczne jest przewidzenie mechanizmów zapewniających integrację poszczególnych jego elementów. Mechanizmy te tworzą logikę zaplanowanej interwencji prowadząc do uzyskania sprzężenia zwrotnego pomiędzy planowanymi przedsięwzięciami. Integrowanie poszczególnych projektów polega na połączeniu m.in. działań koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych. Głównym źródłem zbudowania trzech autonomicznych poziomów integracji

projektów/przedsięwzięć jest założenie, że każde z działań zwiększa swój własny potencjał czerpiąc z innych i zarazem zwiększa ich potencjał oddziałując na nie.

1. Integracja na poziomie celów – mechanizm integracji w tym obszarze został wdrożony na poziomie opracowania dokumentu i będzie kontynuowany w okresie jego wdrażania.

Etap opracowania dokumentu uwzględniał takie mechanizmy jak:

- a) konsultacje wytyczonego obszaru zdegradowanego i wyznaczonego na jego podstawie obszaru rewitalizacji – etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez uruchomienie procesu udziału mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców w tworzeniu GPR,
- b) nabór projektów do GPR – otwarty nabór projektów przełożył się na stworzenie pola do weryfikacji projektów z punktu widzenia ich oddziaływania na podobszary rewitalizacji i zaplanowania kompleksowej i zintegrowanej interwencji,
- c) wsparcie dla przedsiębiorczości lokalnej: Wprowadzenie działań wspierających rozwój lokalnej przedsiębiorczości, takich jak organizacja cyklu przedsięwzięć aktywizujących dla osób bezrobotnych, organizacja cyklu przedsięwzięć na rzecz rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej,
- d) kształtowanie przestrzeni publicznej: Projekty ukierunkowane na poprawę przestrzeni publicznej, takie jak utworzenie mieszkań wspomaganych (chronionych) w miejscowości Kunki, modernizacja kompleksu sportowego GOSiR w Suścu, przebudowa wieży widokowej na Górze Grabowickiej, budowa dwóch oczyszczalni ścieków wraz budową sieci kanalizacyjnych w tych miejscowościach Nowiny, Wólka i Majdan Sopocki, które stanowią istotny element poprawy jakości życia mieszkańców.
- e) integracja planowania przestrzennego: Zintegrowane planowanie przestrzenne, uwzględniające aspekty infrastrukturalne, kulturalne,

społeczne i ekonomiczne. Skoordynowane podejście do planowania może maksymalizować korzyści z działań rewitalizacyjnych.

- f) edukacja i aktywizacja społeczna: Programy edukacyjne i aktywizacyjne skierowane do mieszkańców, które promują aktywność społeczną, wzmacniają więzi społeczne.

Na etapie wdrażania mechanizmem integracji na poziomie celów będzie proces monitoringu – weryfikacji osiągniętych celów i formułowania zaleceń określających dalsze kroki wdrażania GPR.

2. Integracja na poziomie partycypacji społecznej w zarządzaniu

wdrażaniem GPR – mechanizm ten będzie realizowany poprzez:

- a) powołanie Komitetu Rewitalizacyjnego – podstawową funkcją Komitetu będzie ocenianie postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji,
- b) współpracę ze środowiskiem seniorów oraz młodzieży w zakresie działań rewitalizacyjnych podejmowanych dla osób starszych, młodzieży i dzieci,
- c) współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych,
- d) partnerstwo publiczno-privatne. Możliwość nawiązania współpracy z sektorem prywatnym, aby skorzystać z zasobów finansowych, ekspertyz i doświadczenia biznesowego. Partnerstwo publiczno-privatne może być kluczowe w realizacji większych projektów rewitalizacyjnych,
- e) spotkania z interesariuszami,
- f) dodatkowym narzędziem integracji jest kontrola społeczna procesu realizowana dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu GPR.

3. Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem – mechanizm

związany z ciągłą oceną postępu wdrażania GPR, realizowany poprzez:

- a) Innowacyjne modele finansowania. Poszukiwanie różnorodnych źródeł finansowania, takich jak środki UE, krajowe fundusze rewitalizacyjne, dotacje, a także potencjalne inwestycje prywatne. Dywersyfikacja źródeł finansowania zwiększa elastyczność Programu.
- b) monitoring i ewaluacje. Regularne oceny umożliwią dostosowanie działań do bieżących potrzeb i skuteczne zarządzanie zasobami. Monitoring oraz ewaluacja GPR zostały opisane w rozdziale 11. Na poziomie mechanizmów integracji zostaną one wykorzystane dla prowadzenia procesu zarządzania, zgodnie z zaplanowanymi celami, jednocześnie odnosząc się do mierzalnych wskaźników, co pozwoli na pomiar realizacji celów, a tym samym ocenę integracji GPR.

7.2. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Komplementarność stanowi istotny element budowy GPR. Wskazuje na wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami skutkować będzie efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Komplementarność rozpatrywana jest na poziomie pięciu aspektów: przestrzennego, problemowego, proceduralno-instytucjonalnego, międzyokresowego i źródeł finansowania.

7.2.1. Komplementarność przestrzenna

Obszar zdegradowany i obszar do rewitalizacji w Gminie Susiec został wyznaczony na podstawie wyników przeprowadzonej analizy wskaźnikowej.

Projekty wyznaczone do realizacji w procesie rewitalizacji swoim zasięgiem obejmują obszar, który w wyniku przeprowadzonej diagnozy określono obszarem rewitalizacji. W przypadku Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030, obszar rewitalizacji składa się z czterech podobszarów: 4. Susiec I, Susiec II, 7. Kunki, 11. Wólka Łosiniecka, 12. Nowiny, które, jak wykazała diagnoza stanu obecnego,

borykają się z podobnymi problemami sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej. Poszczególne podobszary obszaru rewitalizacji, będące częścią obszaru zdegradowanego cechują się nagromadzeniem negatywnych zjawisk i w ich obrębie zlokalizowane zostały działania rewitalizacyjne.

Wyniki tych badań zostały wzbogacone także o opinie interesariuszy zebrane w ramach spotkań roboczych, warsztatów oraz konsultacji społecznych. Dzięki tym działaniom trafność doboru projektów i innych przedsięwzięć na podobszarach obszaru rewitalizacji jest wysoka.

Komplementarność przestrzenna planowanych przedsięwzięć przejawia się między innymi w ich lokalizacji na całym obszarze rewitalizacji – w obrębie poszczególnych podobszarów, wchodzących w jego skład.

Projekty stanowią odpowiedź na główne problemy zidentyfikowane w trakcie prac nad GPR. Dzięki zróżnicowaniu projekty wzajemnie się uzupełniają i oddziałują na zidentyfikowane wyzwania w sposób skoncentrowany i kompleksowy. Pozwoli to na rozwiązywanie problemów „u źródła”, zapobiegając ich przenoszeniu w inne części Gminy. Stosunkowo bliskie sąsiedztwo poszczególnych przedsięwzięć sprawia, że z ich efektów będą mogli na równych prawach korzystać mieszkańcy każdego z podobszarów obszaru rewitalizacji.

Zawarte w Programie rewitalizacji projekty skupiają się przede wszystkim na podobszarach obszaru rewitalizacji lub są z nimi ściśle powiązane i oddziałują na społeczność zamieszkującą te tereny. Komplementarność przestrzenna została zapewniona dzięki skupieniu projektów na różnych elementach zagospodarowania przestrzeni poszczególnych obszarów, co stanowi odpowiedź na główne problemy tych terenów. Projekty rewitalizacyjne dotyczą m.in. rewitalizacji obiektów oraz terenów zielonych, w których zaprogramowano aktywności dla lokalnych społeczności. Dzięki odpowiedniej realizacji poszczególnych projektów i efektywnemu włączeniu w ich realizację lokalnej społeczności będzie można zauważyć pozytywne ich skutki w obszarze całej Gminy. Realizacja tych działań będzie zapobiegać rozwojowi obecnych oraz przyszłych problemów występujących w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji.

Działania oddziałują nie tylko na podobszary obszaru rewitalizacji, ale na cały obszar zdegradowany, a także zapewniają pozytywny wpływ na całą społeczność regionu gdyż wszystkie proponowane projekty będą dostępne dla ogółu mieszkańców Gminy.

7.2.2. Komplementarność problemowa

Wyznaczone do realizacji projekty odpowiadają na zdiagnozowane problemy oraz dopełniają się tematycznie, aby w pełni i w sposób kompleksowy oddziaływać na poszczególne podobszary obszaru rewitalizacji we wszystkich aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Wybrane do realizacji projekty odpowiadają na różne problemy: społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe, razem tworząc zintegrowaną koncepcję działań. Część zadań w sferze technicznej uwzględnia rozwiązania przyjazne środowisku (np. oszczędzanie zasobów). Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym. Projekty rewitalizacyjne o charakterze infrastrukturalnym (w tym obiekty użyteczności publicznej) dla których dominującą sferą interwencji jest sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa, stanowić będą trwałą bazę dla realizacji projektów społecznych (kulturalnych, integracyjnych, aktywizujących mieszkańców).

Działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć miękkich - społecznych, jednocześnie porządkując przestrzeń publiczną, zwiększając ład przestrzenny i docelowo poprawiają jakość życia mieszkańców oraz ich aktywizację. Zasada komplementarności problemowej wyraża się także w tym, że poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w kierunki działań przewidziane do rewitalizacji, a co za tym idzie również w cele strategiczne i operacyjne rewitalizacji. Dopełnianie się przedsięwzięć rewitalizacyjnych jak również powiązanie ich z celami rewitalizacji zapobiega zjawisku fragmentaryzacji, zapewniając oddziaływanie na poszczególne podobszary obszaru rewitalizacji w sposób kompleksowy.

Projekty realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji obejmują działania o charakterze społecznym, przestrzennym, technicznym czy środowiskowym, dlatego wszystkie działania podjęte w ramach rewitalizacji będą się uzupełniać i dzięki temu w sposób całościowy wpłyną na poprawę sytuacji w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji. Zagospodarowanie terenów publicznych wpłynie na poprawę nie tylko stanu technicznego obiektów i miejsc, ale także na stan środowiska.

Przedstawienie planowanych działań i ich powiązań w ramach matrycy komplementarności pozwala jeszcze lepiej dostrzec w jakim stopniu poszczególne działania uzupełniają się w realizacji tych samych celów strategicznych.

Tabela 26. Spójność projektów z celami strategicznymi GPR

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Cel strategiczny I	Cel strategiczny II
Projekty z listy podstawowych przedsięwzięć			
1	Utworzenie mieszkań wspomaganych (chronionych) w miejscowości Kunki	X	
2	Modernizacja kompleksu sportowego GOSiR w Suścu	X	
3	„Zdrowo na sportowo” - cykl wydarzeń sportowo-rekreacyjnych w obszarze rewitalizacji		X
4	„Przyszła pora dla seniora”- cykl przedsięwzięć adresowanych do osób w wieku powyżej 60 lat		X
5	„Na drodze dobrze się czuję, bo bezpiecznie podróżuję” – organizacja przedsięwzięcia z zakresu poprawy bezpieczeństwa		X
6	„W zdrowym ciele – zdrowy duch” - organizacja przedsięwzięć dla osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin		X
7	„Akcja Integracja” - organizacja przedsięwzięcia dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin		X
8	„Piknik ekologiczny”- organizacja przedsięwzięcia ekologicznego		X

9	„Weź sprawy w swoje ręce” - organizacja przedsięwzięć aktywizujących dla osób bezrobotnych		X
10	„Na własny rachunek” - organizacja przedsięwzięć na rzecz rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej		X
11	Przebudowa wieży widokowej na Górze Grabowickiej	X	
12	Budowa dwóch oczyszczalni ścieków w Nowinach i Wólce Łosinieckiej wraz budową sieci kanalizacyjnych	X	
Projekty z listy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć			
1	„Susieckie Kulturalia” Wspieranie działalności indywidualnych artystów, zespołów lokalnych, Kół Gospodyń Wiejskich z poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji.		X
2	„O kulturę dbam, bo korzenie swoje znam” Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców o tradycji i kulturze Gminy Susiec i podobszarów obszaru rewitalizacji.		X
3	„Tu mieszkam, to lubię” Wspieranie działalności organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej.		X
4	„Dla każdego coś dobrego” Organizacja zajęć hobbystycznych dla różnych grup odbiorców w obrębie podobszarów obszaru rewitalizacji.		X
5	„Zielone Roztocze” Wspólne dbanie o zieleń publiczną.		X
6	„Młodzieżowe Rewolucje” Centrum Spotkań Młodzieżowych		X
7	„Susieckie Debaty Gospodarcze” Promocja podejmowania i realizacji inicjatyw gospodarczych w sferze pozarolniczej, w tym w branży turystycznej.		X
8	Promocja poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji jako miejsc atrakcyjnych turystycznie.		X

9	„Susieckie Forum Turystyczne” Forum na rzecz zrównoważonego turystyki.		X

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

7.2.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna odnosi się do harmonijnego współdziałania różnych procesów i instytucji zaangażowanych w przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Działa to jak skoordynowany mechanizm, który pomaga w skutecznym prowadzeniu działań na rzecz rozwoju danego obszaru.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania Programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu system zarządzania wdrażaniem procesu rewitalizacji w Gminie Susiec został zaprojektowany w sposób zapewniający z jednej strony wydolność decyzyjną a z drugiej strony – spójność i synergii pomiędzy działaniami.

Dla zapewnienia wydolności decyzyjnej procesem kieruje Wójt Gminy Susiec, działając w sprawach strategicznych osobiście, a w sprawach bieżących – poprzez pracowników Urzędu Gminy Susiec zaangażowanych w proces rewitalizacji.

Dla zapewnienia spójności i synergii przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poziomie ich wdrażania, w systemie instytucjonalnym wdrażania rewitalizacji przewidziano Zespół Koordynujący złożony z pracowników jednostek organizacyjnych samorządu Gminy Susiec zaangażowanych w proces rewitalizacji oraz przedstawicieli instytucjonalnych partnerów w poszczególnych przedsięwzięciach (zespół powołany zarządzeniem). Ponadto Powołany zostanie Komitet Rewitalizacji, który stanowił będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny Gminnego Programu

Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 oraz pełnić będzie funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy Susiec w zakresie rewitalizacji.

Ponadto Program rewitalizacji zawiera komplementarność w wymiarze proceduralno-instytucjonalnym poprzez zapewnienie współpracy różnych podmiotów działających na rzecz realizacji procesu rewitalizacji i poprawy negatywnych zjawisk w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji, m.in. mieszkańców, organizacji społecznych i jednostek gminnych. Każdy interesariusz może stać się partnerem Programu rewitalizacji, dlatego też na każdym etapie prac związanych z rewitalizacją w Gminie zapewniono dostęp do danych i informacji na temat realizacji założeń Programu. Dzięki temu zainteresowane podmioty mają szansę uczestniczyć w realizacji poszczególnych zadań oraz zgłaszać zadania usprawniające realizację procesu rewitalizacji.

Włączenie społeczności lokalnej w procesy decyzyjne jest kluczowe dla skutecznej rewitalizacji. Komplementarność proceduralna występuje, gdy różne instytucje i organizacje wspierają i ułatwiają partycypację społeczną, co przyczynia się do lepszej akceptacji projektów i ich skuteczności.

Komplementarność proceduralna przejawia się także w przypadku integracji procesów planistycznych, takich jak plany zagospodarowania przestrzennego czy strategie społeczne. Skoordynowane działania pomagają w utrzymaniu spójności i zgodności różnych działań rewitalizacyjnych.

System realizacji i wdrażania GPR oraz szczegółową strukturę zarządzania jego realizacją przedstawiono w rozdziale 9.

Wypracowane spójne procedury zarządzania Programem rewitalizacji w oparciu o istniejące struktury administracyjne i systemy zarządzania Gminą pozwolą na zachowanie komplementarności proceduralno-instytucjonalnej oraz skuteczne wdrożenie powiązanych ze sobą przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

7.2.4. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa odnosi się do synergii i związku pomiędzy różnymi fazami lub projektami rewitalizacyjnymi, które są realizowane w różnych okresach czasu. Efektywne wykorzystanie wyników jednego projektu jako podstawy lub wsparcia dla kolejnych działań może przynieść dodatkowe korzyści społeczności lokalnej.

W poprzednich latach Gmina Susiec pozyskiwała środki finansowe na działania mające na celu poprawę sytuacji Gminy w kilku płaszczyznach. Wśród zrealizowanych projektów znalazły się działania „miękkie” skierowane na aktywizację społeczeństwa oraz działania, których zadaniem była poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Susiec. Działania podjęte w latach poprzednich przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 27. Projekty odpowiadające celom rewitalizacji zrealizowane na terenie Gminy Susiec

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Program/działanie/fundusz	Perspektywa finansowa
Roztoczańskie dziedzictwo kulturowe wschodu i zachodu. Renowacja dawnej Cerkwi Unickiej w Łosińcu, Gmina Susiec	Parafia Katolicka pw. św. Michała Archanioła z siedzibą w Łosińcu	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 Działanie 7.1. Dziedzictwo kulturowe i naturalne Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	2014-2020
Odnawialne źródła energii na terenie gminy Susiec	Gmina Susiec	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 Działanie 4.1. Wsparcie wykorzystania OZE Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	2014-2020

Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Susiec	Gmina Susiec	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 Działanie 5.2. Efektywność energetyczna sektora publicznego Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	2014-2020
Adaptacja i modernizacja budynku w celu utworzenia przedszkola w Gminie Susiec	Gmina Susiec	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 Działanie 13.5. Infrastruktura przedszkolna Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	2014-2020
Aktywność-Integracja-Partnerstwo w Gminie Susiec	Stowarzyszenie Rozwoju Społeczności Lokalnej-PAARY	Program Operacyjny Kapitał Ludzki Działanie 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji Europejski Fundusz Społeczny	2007-2013
Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń na terenie gm. Susiec, poprzez wykorzystanie energii słonecznej	Gmina Susiec	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 Działanie 4.1. Wsparcie wykorzystania OZE Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	2014-2020
Zagospodarowanie terenów zielonych i wypoczynkowych	Gmina Susiec	Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój	2004-2006

w centrum miejscowości Susiec		obszarów wiejskich Działanie 2.3. Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej	
Remont połączony z modernizacją Gminnego Ośrodka Kultury w Suścu	Gmina Susiec	Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich Działanie 2.3. Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej	2004-2006
Zagospodarowanie terenów wokół zalewu w miejscowości Majdan Sopocki Pierwszy i Majdan Sopocki Drugi do celów turystyczno-wypoczynkowych	Gmina Susiec	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego Działanie 7.1. Infrastruktura kultury i turystyki Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	2007-2013
Przebudowa budynku szkoły w Ciotuszy Starej na mieszkanie chronione	Gmina Susiec	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 Działanie 13.4. Rewitalizacja obszarów wiejskich Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	2014-2020
PORA DLA SENIORA	Gmina Susiec	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	2014-2020

		Działanie 11.2. Usługi społeczne i zdrowotne Europejski Fundusz Społeczny	
Z NAUKĄ ZA PAN BRAT	Gmina Susiec	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014- 2020 Działanie 12.2. Kształcenie ogólne Europejski Fundusz Społeczny	2014-2020
BĄDŹCIE AKTYWNI - aktywizacja społeczno - zawodowa osób bezrobotnych	Gmina Susiec/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suścu	Program Operacyjny Kapitał Ludzki Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji Europejski Fundusz Społeczny	2007-2013
Modernizacja oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych	Gmina Susiec	Program Operacyjny Kapitał Ludzki Działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty Europejski Fundusz Społeczny	2007-2013
Na nas nie ma mocnych	Gmina Susiec	Program Operacyjny Kapitał Ludzki Działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	2007-2013

		Europejski Fundusz Społeczny	
Wiedza-moja inwestycja	Gminny Ośrodek Kultury w Suścu	Program Operacyjny Kapitał Ludzki Działanie 9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich Europejski Fundusz Społeczny	2007-2013

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie: mapadotacji.gov.pl

Dzięki kontynuacji poprzednich projektów oraz realizacji nowych, zintegrowanych inicjatyw, skoncentrowanych na obszarze rewitalizacji, możliwe będzie wzmocnienie dotychczas uzyskanych efektów i przyspieszenie procesu wyprowadzania wskazanego terenu ze stanu kryzysowego.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 zapewnia zachowanie ciągłości programowej. W poprzedniej perspektywie finansowej na lata 2014-2020 Gmina Susiec prowadziła działania w obszarze wyznaczonym do rewitalizacji tj. „Przebudowa budynku szkoły w Ciotuszy Starej na mieszkanie chronione”.

Komplementarnymi projektami realizowanymi w poprzednich latach, a mającymi swoją kontynuację w ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych są projekty skierowane do lokalnej społeczności. Ponadto, projekty wskazane w niniejszym GPR będą stanowiły dopełnienie działań rewitalizacyjnych realizowanych do chwili obecnej.

Realizując obecny Program rewitalizacji Gmina Susiec wykorzystywać będzie dotychczasowe doświadczenia w ramach realizacji projektów.

7.2.5. Komplementarność źródeł finansowania

Wszystkie projekty, które będą realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 będą miały

zapewnione finansowanie z różnych źródeł, w tym w szczególności: z budżetów własnych podmiotów zgłaszających, ze środków strukturalnych dostępnych w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 (np. Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny a także programów krajowych), ze środków z budżetu krajowego (np. Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych, programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Sportu). Oznacza to dywersyfikację źródeł finansowania dla uzyskania korzystnych efektów na obszarze rewitalizacji.

Program rewitalizacji w pierwszej kolejności zakłada wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy UE dedykowanych rewitalizacji. Kluczowe inwestycje będą realizowane ze środków programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

Pozyskiwanie funduszy na realizację założonych projektów będzie prowadzone z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania.

8. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Kluczowym warunkiem powodzenia procesu rewitalizacji poza zaangażowaniem społeczeństwa, które z tego procesu ma czerpać korzyści jest przeznaczenie odpowiednich środków finansowych pokrywających koszty rewitalizacji określonego obszaru. Pozyskanie wystarczających zasobów, które w sposób całkowity pokryją planowane inwestycje oraz działania społeczne jest kluczem do powodzenia procesu rewitalizacji. Nie mniej ważne jest, aby działania podejmowane w trakcie procesu rewitalizacji były ze sobą powiązane, a ich celem było osiągnięcie wielopłaszczyznowej poprawy sytuacji na objętym Programem obszarze.

W procesie wdrażania projektów rewitalizacyjnych istotna jest dywersyfikacja źródeł finansowania. Finansowanie z różnych źródeł sprawia, że realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie efektywna i bezpieczna (zwiększa szanse na powodzenie i pełną realizację założeń). Dywersyfikacja

źródeł finansowania daje możliwość korzystania zarówno z funduszy komercyjnych (m.in. kredyty, pożyczki, obligacje komunalne), jak i niekomercyjnych (m.in. środki własne budżetu Gminy, fundusze europejskie, środki budżetu Państwa). Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą być realizowane przez różnorodne grupy podmiotów tj. przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego. Na etapie realizacji zapisów GPR bardzo istotna jest współpraca różnych podmiotów gwarantująca powodzenie wdrażanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W przypadku niepozyskania dotacji na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wnioskodawcy podejmą próbę sfinansowania realizacji projektów korzystając m.in. z preferencyjnych pożyczek UE, kredytów krajowych oraz programów krajowych. Planowany zakres projektów lub czas ich realizacji będzie zależny od uzyskania innych źródeł wsparcia.

Tabela 28. Szacunkowe ramy finansowe Programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych dla projektów podstawowych

Lp.	Tytuł projektu	Rodzaj projektu	Wnioskodawca	Okres realizacji	Szacowana wartość projektu [zł]	Źródła finansowania		
						Publiczne	Prywatne	Fundusze UE
1	Utworzenie mieszkań wspomaganych (chronionych) w miejscowości Kunki	infrastrukturalny	Gmina Susiec	2025-2030	10 000 000,00	1 500 000,00	-	8 500 000,00
2	Modernizacja kompleksu sportowego GOSiR w Suścu	infrastrukturalny	Gmina Susiec	2025-2028	7 000 000,00	3 500 000,00	-	3 500 000,00
3	„Zdrowo na sportowo” - cykl wydarzeń sportowo-rekreacyjnych w obszarze rewitalizacji	„miękki”	Gmina Susiec	2024-2030	16 000,00	16 000,00	-	-
4	„Przyszła pora dla seniora”- cykl przedsięwzięć adresowanych do osób w wieku powyżej 60 lat	„miękki”	Gmina Susiec, Klub seniora	2024-2030	32 000,00	32 000,00	-	-
5	„Na drodze dobrze się czuję, bo bezpiecznie podróżuję” –	„miękki”	Gmina Susiec	2025-2030	8 000,00	8 000,00	-	-

	organizacja przedsięwzięcia z zakresu poprawy bezpieczeństwa							
6	„W zdrowym ciele – zdrowy duch” - organizacja przedsięwzięć dla osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin	„miękki”	Gmina Susiec, GOPS	2025-2030	8 000,00	8 000,00	-	-
7	„Akcja Integracja” - organizacja przedsięwzięcia dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin	„miękki”	Gmina Susiec, WTZ w Grabowicy	2024-2030	8 000,00	8 000,00	-	-
8	„Piknik ekologiczny” - organizacja przedsięwzięcia ekologicznego	„miękki”	Gmina Susiec, GOK	2025-2030	8 000,00	8 000,00	-	-
9	„Weź sprawy w swoje ręce” - organizacja przedsięwzięć aktywizujących dla osób bezrobotnych	„miękki”	Gmina Susiec	2025-2030	8 000,00	8 000,00	-	-
10	„Na własny rachunek” - organizacja przedsięwzięcia na rzecz rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej	„miękki”	Gmina Susiec	2025-2030	8 000,00	8 000,00	-	-
11	Przebudowa wieży widokowej na Górze Grabowickiej	infrastrukturalny	Gmina Susiec	2025-2030	2 500 000,00	375 000,00	-	2 125 000,00
12	Budowa dwóch oczyszczalni ścieków w Nowinach i Wólce Łosinieckiej wraz budową sieci kanalizacyjnych	infrastrukturalny	Gmina Susiec	2025-2030	25 500 000,00	3 825 000,00	-	21 675 000,00

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Tabela 29. Szacunkowe ramy finansowe Programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych dla pozostałych dopuszczalnych projektów

Lp.	Tytuł projektu	Rodzaj projektu	Wnioskodawca	Okres realizacji	Szacowana wartość projektu [zł]	Źródła finansowania		
						Publiczne	Prywatne	Fundusze UE
1	„Susieckie	„miękki”	Gmina Susiec,	2025-2030	6 000	6 000	-	-

	Kulturalia” Wspieranie działalności indywidualnych artystów, zespołów lokalnych, Kół Gospodyń Wiejskich z poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji.		grupy artystyczne, zespoły, artyści indywidualni, Koła Gospodyń Wiejskich					
2.	„O kulturę dbam, bo korzenie swoje znam” Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców o tradycji i kulturze Gminy Susiec i podobszarów obszaru rewitalizacji.	„miękki”	Gmina Susiec, organizacje pozarządowe, instytucje kultury	2025-2030	6 000	6 000	-	-
3	„Tu mieszkam, to lubię” Wspieranie działalności organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej.	„miękki”	Gmina Susiec, GOPS, organizacje pozarządowe sfery społecznej	2025-2030	6 000	6 000	-	-
4	„Dla każdego coś dobrego” Organizacja zajęć hobbyistycznych dla różnych grup odbiorców w obrębie podobszarów obszaru rewitalizacji.	„miękki”	Gmina Susiec, GOK, GOSiR, organizacje pozarządowe, instytucje kultury	2025-2030	6 000	6 000	-	-
5	„Zielone Roztocze” Wspólne dbanie o zieleń publiczną.	„miękki”	Gmina Susiec, organizacje pozarządowe, mieszkańcy	2025-2030	6 000	6 000	-	-
6	„Młodzieżowe Rewolucje”	„miękki”	Gmina Susiec,	2030	6 000	6 000	-	-

	Centrum Spotkań Młodzieżowych		GOPS, organizacje pozarządowe sfery społecznej					
7	„Susieckie Debaty Gospodarcze” Promocja podejmowania i realizacji inicjatyw gospodarczych w sferze pozarolniczej, w tym w branży turystycznej.	„miękki”	Gmina Susiec, przedsiębiorcy	2025-2030	6 000	6 000	-	-
8	Promocja poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji jako miejsc atrakcyjnych turystycznie.	„miękki”	Gmina Susiec, przedsiębiorcy	2025-2030	6 000	6 000	-	-
9	„Susieckie Forum Turystyczne” Forum na rzecz zrównoważonego turystyki.	„miękki”	Gmina Susiec, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy	2025-2030	6 000	6 000	-	-

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

9. STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji wymaga odpowiedniego systemu wdrażania i zarządzania, ze względu na swoją złożoność. Konieczne jest odpowiednie przygotowanie informacyjne i aktywna partycypacja wszystkich

interesariuszy rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji jest narzędziem niezbędnym do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Jednak, żeby jego realizacja przyniosła oczekiwane efekty potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring ich realizacji.

Wdrażanie GPR, oparte jest na wsparciu realizacji projektów stworzonych z myślą osiągnięcia celów spójnych z celami strategicznymi oraz operacyjnymi przewidzianymi w GPR. Lista projektów zaplanowanych do realizacji w ramach wdrażania GPR ma charakter listy otwartej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane w Programie rewitalizacji lub zakwalifikowane przez Program jako dopuszczalne mają bardzo zróżnicowany charakter. Do zakwalifikowania dowolnego projektu jako projektu spełniającego kryteria projektu rewitalizacyjnego, niezbędne będzie wskazanie w jaki sposób projekt proponowany przez podmiot wykonawczy, realizuje cel strategiczny bądź cele operacyjne GPR ze szczególnym uwzględnieniem informacji o tym w jaki sposób pomaga rozwiązywać problemy wskazane w diagnozie obszaru przygotowanej na potrzeby GPR.

System zarządzania Programem zaprojektowany został z uwzględnieniem istniejących rozwiązań organizacyjnych, które działają w Urzędzie Gminy Susiec, a ponadto zorientowano go na realizację zasad partycypacji, współdecydowania i partnerstwa.

Strukturalnie za tematykę rewitalizacji odpowiedzialne będą następujące organy i jednostki:

- Rada Gminy – zgodnie z przepisami ustaw ustrojowych regulujących zasady działania jednostek samorządu terytorialnego, uchwała ona program rewitalizacji, akceptuje jego zmiany, zatwierdza środki finansowe na przedsięwzięcia rewitalizacyjne w budżecie Gminy,
- Wójt Gminy Susiec – organ wykonawczy w Gminie, odpowiedzialny za wdrażanie Programu rewitalizacji, uwzględniający procesy rewitalizacji w projektowaniu budżetu Gminy,
- Zespół Zadaniowy ds. Rewitalizacji (gminne jednostki organizacyjne) – powołany zarządzeniem, jako aparat pomocniczy, za pomocą którego Wójt

Gminy Susiec wykonuje swoje zadania w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i infrastruktury przestrzennej,

- Komitet Rewitalizacji – powołany niezwłocznie po podjęciu przez Radę Gminy Susiec uchwały określającej zasady wyznaczenia oraz działania Komitetu Rewitalizacji.

Osobą odpowiedzialną za funkcjonowanie tej struktury jest Wójt Gminy Susiec.

Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji to proces, w którym głównym celem jest zbudowanie odpowiedniego partnerstwa między koordynatorem procesu – Urzędem Gminy Susiec a innymi podmiotami uczestniczącymi w rewitalizacji bezpośrednio lub pośrednio. Właściwe zarządzanie Programem ma ułatwić realizację poszczególnych przedsięwzięć, a tym samym doprowadzić do osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych.

Za przygotowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiedzialny jest Wójt Gminy Susiec, który powierzył opracowanie dokumentu firmie zewnętrznej.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz monitorowanie i przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji odpowiedzialny jest Wójt. Wójt pełni rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, jego zadania wykonywane są we współpracy z powołanym przez niego organem, którym będzie Zespół Zadaniowy ds. Rewitalizacji - gminne jednostki organizacyjne, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie Programem. Kierowanie zespołu powierzono jednostce Urzędu Gminy Susiec, która posiada doświadczenie w opracowywaniu i realizacji Programu rewitalizacji jak również ma wieloletnie doświadczenie w budowaniu dokumentów strategicznych, realizacji działań społecznych oraz przygotowaniu i realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE.

Zadania Zespołu Zadaniowego ds. Rewitalizacji:

Zespół odpowiada za przekazywanie zbiorczych informacji z zakresu realizacji i aktualizacji poszczególnych projektów, które to informacje będą

przygotowywane przez komórki merytoryczne Urzędu lub przez inne jednostki organizacyjne uczestniczące w Zespole.

Członkowie Zespołu odpowiedzialni są za:

- monitorowanie postępu wdrażania projektów rewitalizacyjnych wskazanych w Programie, a także monitoring wdrażania projektów realizowanych na obszarze rewitalizacji w ramach zadań własnych, a które to projekty wypełniają cele Programu rewitalizacji,
- gromadzenie danych niezbędnych do monitoringu postępu Programu będących w zasobach komórek organizacyjnych Gminy Susiec,
- ocenę zgodności z założeniami Programu oraz rekomendowanie co do ujęcia/ odrzucenia fiszek projektowych zgłaszanych w procesie aktualizacji Programu, w tym w zakresie możliwych źródeł finansowania,
- przygotowywanie rekomendacji oraz opracowywanie kierunków działań w oparciu o przeprowadzony pomiar stopnia realizacji programu w zakresie realizowanych projektów,
- sporządzanie rocznych sprawozdań z realizowanych projektów,
- przekazywanie Koordynatorowi do spraw rewitalizacji wszelkich informacji wymaganych do sporządzania sprawozdań z realizacji Programu,
- monitoring i rozliczanie budżetu projektów rewitalizacyjnych w ramach współpracy między jednostkami,
- przygotowywanie projektów uchwał i innych aktów związanych z realizacją projektów/programu rewitalizacji.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Gminy podejmuje uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Wójt Gminy Susiec niezwłocznie po podjęciu przez Radę Gminy Susiec uchwały określającej zasady wyznaczenia oraz działania Komitetu Rewitalizacji, powoła w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji będzie stanowił forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy Susiec w sprawach dotyczących

prowadzenia oceny rewitalizacji oraz będzie pełnić funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy Susiec.

Rolą Komitetu Rewitalizacji będzie doradzanie Wójtowi w zakresie dbałości o prawidłową realizację GPR oraz prowadzenie dialogu między interesariuszami procesu rewitalizacji a organami Gminy. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa Rada Gminy w drodze uchwały, zapewniając wyłanianie przez interesariuszy jego przedstawicieli. Podjęcie uchwały w tej sprawie poprzedza przeprowadzenie konsultacji społecznych. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należeć będzie zaopiniowanie, sporządzonej przez Wójta, oceny aktualności i stopnia realizacji GPR. Do pozostałych zadań Komitetu należeć będą m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych.

Struktura powołania Komitetu Rewitalizacji:

1. Określenie zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji:
  - a) projekt uchwały,
  - b) konsultacje społeczne projektu uchwały,
  - c) podjęcie uchwały,
  - d) nabór kandydatów.
2. Powołanie Komitetu Rewitalizacji:
  - a) zarządzenie Wójta w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji.

W Komitecie Rewitalizacji zapewniona będzie reprezentatywność kluczowych grup interesariuszy (mieszkańcy, organizacje społeczne, przedstawiciele przedsiębiorców) oraz wrażliwych grup wiekowych mieszkańców (seniorzy, młodzież). W skład Komitetu wejdą interesariusze rewitalizacji (określeni w art. 2 ust. 2 Ustawy o rewitalizacji):

- a) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- b) mieszkańcy Gminy inni niż wymienieni w pkt a),
- c) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność gospodarczą,
- d) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- e) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- f) organy władzy publicznej,
- g) podmioty, inne niż wymienione w pkt f), realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Projekty będą realizowane zgodnie z uchwaloną przez Radę Gminy Susiec Wieloletnią Prognozą Finansową (WPF). Spójność niniejszego Programu z WPF zapewnić ma efektywną realizację zadań projektów zaplanowanych, zhierarchizowanych i ujętych w Programie.

Proces rewitalizacji jest zadaniem własnym Gminy i prowadzony jest w związku z tym głównie poprzez Urząd Gminy Susiec przy współpracy z interesariuszami, dlatego zarządzanie realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji nie będzie generowało kosztów. Całość procesu wdrażania, monitoringu i ewaluacji będzie realizowana przez pracowników Urzędu Gminy Susiec, w ramach obowiązków służbowych, w związku z czym nie przewiduje się ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z obsługą procesu. Również praca w ramach Komitetu Rewitalizacyjnego będzie miała charakter społeczny, zatem nie będzie wymagała rezerwowania środków finansowych w budżecie Gminy Susiec.

Tabela 30. Harmonogram zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

Nazwa zadania	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Uchwalenie GPR							
Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych							
Ocena stopnia realizacji z możliwością dokonywania w nim stosownych zmian							
Ewaluacja śródkresowa wraz z raportem							
Sprawozdania z realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych							
Ewaluacja ex-post wraz z raportem							

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

10. MECHANIZM WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI W TYM W RAMACH KOMITETU REWITALIZACJI

Partycypacja społeczna jest jedną z podstawowych zasad, w oparciu o którą powstał niniejszy dokument. GPR tworzony był w warunkach pełnej partycypacji społeczności lokalnej zarówno przy opracowywaniu Programu jak i projektów rewitalizacji, co daje podstawę do wspólnego działania mieszkańców i władz lokalnych.

Udział mieszkańców w procesie rewitalizacyjnym (partycypacyjny model rewitalizacji) oznacza, że administracja samorządowa używa zróżnicowanych narzędzi, zarówno w celu pozyskania informacji od mieszkańców, jak również

umiejętnego włączania ich w działania istotne z punktu widzenia interesu Gminy.

Podczas opracowywania Programu rewitalizacji zorganizowano spotkania, w których udział brali wszyscy interesariusze procesu rewitalizacji w Gminie Susiec tj. pracownicy Urzędu Gminy Susiec, przedstawiciele lokalnej społeczności, mieszkańcy i przedsiębiorcy. Spotkania konsultacyjne prowadzone były przez zewnętrznych ekspertów. Udzielali oni informacji z zakresu problematyki rewitalizacji oraz zaangażowani byli w proces pozyskiwania informacji od mieszkańców poprzez przeprowadzanie z mieszkańcami wywiadów w formie ankiet. Rola doradców nie ograniczała się tylko do spotkań, polegała również na zapewnieniu ciągłego kontaktu telefonicznego i e-mailowego. W ramach partycypacji społecznej prowadzono badania ankietowe dotyczące pogłębionej analizy problemów obserwowanych w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji.

Art. 5 ust. 2 pkt 6 Ustawy o rewitalizacji nakazuje, aby w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji zapewnić możliwość wypowiedzenia się przez interesariuszy. Służą temu przede wszystkim badania ankietowe, w których może wziąć udział najszersza grupa mieszkańców gminy.

Art. 5 ust. 1, mówi wprost, że „partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy”. Uczestnicy procesu rewitalizacji powinni brać udział w powstawaniu GPR od samego początku, od momentu przygotowywania całego procesu.

Partycypacja w rewitalizacji uznawana jest za wzajemną komunikację pomiędzy różnymi grupami społecznymi, podczas której uczestnicy mają możliwość przedstawienia swoich propozycji, wpłynięcia na podejmowane w danym temacie decyzje, a następnie udział w ich realizacji. Istotą tych działań jest zaprogramowanie takich przedsięwzięć, które zaspokajać będą faktyczne potrzeby społeczności lokalnej. Rewitalizacja prowadzona ma być nie tylko przez podmioty publiczne, lecz przez wszystkich uczestników tego

procesu i podmioty, których szeroko pojęte interesy spotykają się na obszarze rewitalizacji.

Przed przystąpieniem do zbierania danych do opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji odbyło się spotkanie w Urzędzie Gminy Susiec, w którym udział wzięli pracownicy odpowiedzialni za przygotowanie GPR. Uczestnicy spotkania zostali wprowadzeni w zagadnienia dotyczące procesu rewitalizacji oraz odpowiadali na pytania dotyczące problemów i zjawisk kryzysowych w Gminie.

W terminie od dnia 23 grudnia 2022 r. do dnia 31 stycznia 2023 r. przeprowadzono konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susiec. Informacja o konsultacjach została opublikowana na 7 dni przed ich rozpoczęciem. W ramach konsultacji społecznych (zgodnie z ustawą o rewitalizacji) zbierane były uwagi za pomocą formularzy papierowych i elektronicznych, a także możliwe było zgłaszanie uwag w postaci ustnej do pracowników Urzędu Gminy Susiec. Udostępniono formularz do zgłaszania uwag w formie papierowej i elektronicznej nt. granic obszaru rewitalizacji oraz ankietę konsultacyjną.

Konsultacje społeczne prowadzone były w formie:

1. Zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej za pomocą formularzy.

Formularz zgłaszania uwag dostępny był od dnia 23 grudnia 2022r.:

- a) w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Susiec pod adresem internetowym: ugsusiec.bip.lubelskie.pl
- b) na stronie Gminy Susiec pod adresem internetowym: susiec.pl
- c) w pokoju nr 12 Urzędu Gminy Susiec,
- d) podczas spotkania konsultacyjnego, o którym mowa w pkt 4.

2. Zbierania uwag ustnych:

Zbieranie uwag ustnych było możliwe od dnia 23 grudnia 2022 r. do dnia 31 stycznia 2023 r.

- a) w Urzędzie Gminy Susiec pokój nr 12 w godzinach pracy Urzędu,

b) podczas spotkania konsultacyjnego, o którym mowa w pkt 4.

3. Ankiety w postaci papierowej lub elektronicznej.

Ankieta dostępna była od dnia 23.12.2022 r.:

- a) w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Susiec pod adresem internetowym: ugsusiec.bip.lubelskie.pl,
- b) na stronie Gminy Susiec pod adresem internetowym: susiec.pl
- c) w pokoju nr 12 Urzędu Gminy Susiec,
- d) podczas spotkania konsultacyjnego, o którym mowa w pkt 4.

4. Otwartego spotkania konsultacyjnego ekspertów z mieszkańcami Gminy Susiec umożliwiającego prezentację głównych założeń i propozycji do uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także zgłaszanie uwag, opinii i propozycji.

Otwarte spotkanie konsultacyjne odbyło się w budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Suścu, w dniu 13 stycznia 2023 r. w godzinach 10.00-12.00.

Przedmiotem konsultacji było poznanie opinii mieszkańców Gminy Susiec na temat granic wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały na podstawie art. 5a ust. 1, art. 30 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 11 ust. 3 w związku z art. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2021 r. poz. 485).

Konsultacje społeczne zostały podsumowane raportem, który został opublikowany na stronie BIP Urzędu Gminy Susiec.

Komitet Rewitalizacji

W terminie od dnia 7 listopada 2023 r. do 15 grudnia 2023 r. przeprowadzono konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy Susiec w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Otwarte spotkanie konsultacyjne odbyło się w dniu 21 listopada 2023 r. w godzinach 7:30–17:30 w budynku Urzędu Gminy Susiec.

Po zakończonych konsultacjach opracowano raport z przeprowadzonych konsultacji społecznych.

W procesie konsultacji uruchomiono badanie ankietowe służące poznaniu opinii publicznej dotyczącej określania zasad wyznaczania składu i działania Komitetu Rewitalizacji. Ankieta miała charakter anonimowy. Badanie prowadzono z użyciem formularza ankiety umieszczonej na stronie internetowej oraz w siedzibie Urzędu Gminy Susiec. W trakcie trwania konsultacji wpłynęło 36 ankiet. Z analizy przedłożonych ankiet wynika, że ankietowani mieszkańcy są świadomi dziejących się procesów rewitalizacji lecz według ankietowanych w większości nie wyrażają zainteresowanie procesem Komitetu Rewitalizacji a większa połowa nie jest w jego proces zaangażowana. W większości zgadzają się z regulaminem określającym zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji Gminy. Większość ankietowanych wyraziło chęci uczestnictwa w pracach Komitetu Rewitalizacji.

Do Urzędu Gminy wpłynęły 3 formularze zgłaszania uwag. Szczegółowe informacje dotyczące zgłoszonych uwag zamieszczone zostały w raporcie z konsultacji i udostępnione do wiadomości publicznych. Gmina Susiec nie wprowadza zmian w projekcie uchwały dotyczącej określenia zasad wyznania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Po przeprowadzeniu analizy zapisów, Gmina Susiec uważa, że zaproponowany skład Komitetu jest wystarczający. Zaplanowana ilość osób oraz rozróżnienie ilości poszczególnych grup interesariuszy w Komitecie zagwarantuje prawidłowe jego funkcjonowanie oraz dbanie o interesy wszystkich interesariuszy.

Ponadto w spotkaniu zaplanowanym w dniu 21 listopada 2023 roku uczestniczyło 6 osób, w tym:

- Przedstawiciel Urzędu Gminy Susiec - osoba prowadząca spotkanie,
- Radni i Sołtysi,
- Mieszkaniec Gminy Susiec z obszaru objętym rewitalizacją,
- Przedsiębiorca z obszaru rewitalizacji,
- Przedstawiciel Spółdzielni Socjalnej Arka.

Na spotkaniu omówiony został projekt uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Padły też wstępne deklaracje uczestnictwa w otwartym naborze do Komitetu Rewitalizacji, który ogłoszony został po uchwaleniu konsultowanego projektu uchwały. Żaden z uczestników nie wniósł zastrzeżeń co do zapisów projektu uchwały.

W ramach konsultacji, których podsumowanie zawiera raport udostępniony do wiadomości publicznej, zapewniony został udział różnych grup interesariuszy procesu rewitalizacji. Przeprowadzone konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały Rady Gminy Susiec w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji pozwoliły poznać opinie i uwagi interesariuszy rewitalizacji odnośnie proponowanych zasad wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji.

Badanie ankietowe

W dniach od 16 listopada 2023 r. do dnia 1 grudnia 2023 r. zostało przeprowadzone badanie ankietowe wśród interesariuszy procesu rewitalizacji (m.in. mieszkańcy, przedsiębiorcy).

Celem badania ankietowego była pogłębiona diagnoza problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych obserwowanych w obszarze rewitalizacji. Ankieta dostępna była w formie papierowej w Urzędzie Gminy Susiec oraz na stronie internetowej: [https:// ugsusiec.bip.lubelskie.pl](https://ugsusiec.bip.lubelskie.pl). Respondenci mogli wypełnić formularz w dogodnym dla siebie miejscu i czasie, co zwiększa liczbę osób gotowych wziąć udział w badaniu. Ważne jest również wysokie poczucie anonimowości. W badaniu łącznie wzięło udział 44 osoby.

W dniu 4 grudnia 2023 roku w Urzędzie Gminy Susiec odbyło się spotkanie podczas którego rozmawiano na temat działań, jakie należy podjąć aby wyznaczony obszar zdegradowany/rewitalizacji wyprowadzić ze stanu kryzysowego.

Od 30 listopada 2023 roku do 15 grudnia 2023 roku mieszkańcy i główni interesariusze mogli zgłaszać swoje pomysły i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które pozwolą na wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Wypełnione karty można było składać:

- drogą elektroniczną do Urzędu Gminy Susiec, o treści: „Zgłoszenie przedsięwzięcia rewitalizacyjnego”,
- drogą korespondencyjną na adres Urząd Gminy Susiec, z dopiskiem: „Zgłoszenie przedsięwzięcia rewitalizacyjnego”,
- bezpośrednio w Urzędzie Gminy Susiec, pokój nr 12, w godzinach pracy Urzędu.

W ramach otwartego naboru przedsięwzięć wpłynęły 4 formularze przedsięwzięć, z których każdy z nich został wpisany na listę przedsięwzięć podstawowych.

W dniu 19 grudnia 2023 r. miało miejsce spotkanie, którego celem było wspólne wypracowanie wizji obszaru po procesie rewitalizacji. Dyskusja dotyczyła stworzenia wizji jako obrazu przyszłości obszaru rewitalizacji. Podczas spotkania została wypracowana propozycja wizji wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, a także propozycje kierunków działań. Podczas spotkania zostały również omówione wszystkie zgłoszone przedsięwzięcia rewitalizacyjne do ujęcia w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Konsultacje społeczne dotyczące projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030.

W dniach od 31.01.2024 r. do 05.03.2024 r. trwają konsultacje społeczne dotyczące projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 w następujących formach:

- zbierania uwag, opinii i propozycji w formie papierowej lub elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, który był dostępny w formie papierowej w Urzędzie Gminy Susiec, w formie elektronicznej na adres: gmina@susiec.pl
- zbierania uwag ustnych od dnia 31.01.2024 r. do 05.03.2024 r w Urzędzie Gminy Susiec pokój nr12, w godzinach pracy Urzędu.
- otwartego spotkania konsultacyjnego, które odbyło się 12 lutego 2024r. w budynku Gminnego Ośrodka kultury w Suścu, Susiec, ul. Tomaszowska 100 z mieszkańcami Gminy Susiec i innymi interesariuszami, którego celem jest prezentacja projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030, a także zebranie uwag i opinii.

Po zakończonych konsultacjach opracowany zostanie raport z przeprowadzonych konsultacji społecznych dotyczących projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030.

Przez cały okres tworzenia Programu rewitalizacji na stronie internetowej Urzędu Gminy Susiec zamieszczano najważniejsze informacje dotyczące postępu prac oraz możliwości włączenia się w proces rewitalizacji.

Istotnym dla powodzenia procesu rewitalizacji zagadnieniem było budowanie świadomości interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 poprzez działania w sferze komunikacji społecznej. W ramach realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec partycypacja społeczna obejmowała działania o charakterze konsultacyjno-informacyjnym, które dotyczyły przygotowania dokumentu jak również przygotowania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Na etapie wdrażania Programu rewitalizacji przewiduje się wprowadzenie wielu działań związanych z komunikacją społeczną. Podstawowym elementem będzie publikowanie na stronie internetowej Urzędu Gminy Susiec i w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Susiec bieżących informacji o stanie realizacji przedsięwzięć w ramach Programu rewitalizacji.

Przewiduje się także prowadzenie cyklicznych badań jakościowych w formie ankiety elektronicznej oraz papierowej służącej badaniu aktualnych potrzeb i problemów w poszczególnych podobszarach obszaru rewitalizacji oraz ocenie wskaźników stopnia realizacji celów rewitalizacji. W ramach zapewnienia aktywnego udziału różnych grup interesariuszy w procesie wdrażania i monitorowania Programu rewitalizacji przewiduje się także organizację otwartych spotkań sprawozdawczych z realizacji Programu rewitalizacji oraz spotkań informujących i włączających społeczność w działania związane z realizacją projektów rewitalizacyjnych. Otwarte spotkania będą stanowiły możliwość wymiany wiedzy i dobrych praktyk z zakresu realizacji różnorodnych projektów oraz będą mogły służyć nawiązywaniu nowych partnerstw i wdrażaniu nowych pomysłów usprawniających realizację Programu.

W celu efektywnego prowadzenia działań komunikacyjnych i partycypacyjnych wśród społeczności lokalnej planuje się realizację następujących czynności:

- rozwój i aktualizacja zakładki na stronie Urzędu Gminy Susiec dedykowanej rewitalizacji i wdrażaniu GPR, na której publikowane będą bieżące wiadomości o projektach i Programie,
- wykorzystanie mediów społecznościowych w zakresie komunikowania o realizacji projektów, jak i bieżących wiadomości,
- publikacja tekstów w mediach, m.in. na lokalnych portalach internetowych.

11. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GPR

11.1. Monitoring Programu

Skuteczność działań podjętych w procesie rewitalizacji uzależniona jest od efektów, jakie zostaną osiągnięte szczególnie, w wymiarze społecznym, dlatego niezmiernie ważne jest monitorowanie poprawy sytuacji w obrębie poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizowanego oraz poza tym

obszarem. Poprawa sytuacji społecznej mieszkańców Gminy Susiec będzie monitorowana poprzez ankiety i spotkania przeprowadzane po realizacji określonych przedsięwzięć. Pozwoli to zaobserwować zmiany, jakie nastąpiły w przestrzeni społecznej, świadomości mieszkańców oraz na terenie poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji i poza tym obszarem.

Istotnym elementem skutecznego prowadzenia procesu rewitalizacji jest system monitorowania oraz ocena realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030. Za wdrażanie i monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiadać będzie powołany Zespół Zadaniowy ds. Rewitalizacji. W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga nadzoru nad postępowaniem prac oraz oceny podejmowanych działań. Istotną rolę w tym procesie pełni ewaluacja. Pozwala ona na obiektywną ocenę działań podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Dostarcza informacji zwrotnych o efektach realizowanych przedsięwzięć, dzięki czemu umożliwia zwiększenie ich skuteczności i efektywności. Ewaluacja jest badaniem prowadzonym systematycznie podczas całego wieloletniego procesu rewitalizacji za pomocą zróżnicowanych metod i technik badawczych. Dzięki temu możliwe jest oszacowanie jakości prowadzonych działań i ich wpływu na społeczeństwo. Ewaluacja jest nie tylko narzędziem służącym do oceny realizowanych działań, ale także poprzez ustalanie związków między nakładami a końcowym rezultatem, pozwala określić mechanizmy odpowiedzialne za powodzenie lub porażkę podjętych działań.

Monitoring Programu przejawia się w czterech płaszczyznach:

1. Monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji.

2. Monitorowanie stopnia realizacji celów.
3. Monitorowanie skutków realizacji Programu poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji.
4. Bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu – stopień realizacji poszczególnych projektów.

Monitoring procesu rewitalizacji stanowi procedurę systematycznego rejestrowania postępów procesu rewitalizacji na podstawie realizacji działań i powstawania produktów tych działań. Monitoring prowadzony w odniesieniu do realizowanych przedsięwzięć będzie polegał na pozyskiwaniu informacji na temat postępów z realizacji oraz kontroli założeń. Ponadto kontrolowane będą aspekty finansowe przedsięwzięć w kontekście zapewnienia trwałości osiągniętych rezultatów.

Raport monitoringowy będzie przygotowywany corocznie przez Zespół Zadaniowy ds. Rewitalizacji we współpracy z Komitetem Rewitalizacji. Sprawozdawczość za dany rok zostanie opracowana do 31 marca następnego roku kalendarzowego.

W ramach ewaluacji okresowej przeprowadzane będą następujące czynności:

1. Pracownik referatu merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej, odpowiedzialny za realizację danego zadania zapisanego w GPR, sporządza sprawozdanie z realizacji w formie karty zadań i ankiety ewaluacyjnej tego zadania, uwzględniające w szczególności poziom osiągnięcia zakładanych wskaźników realizacji przedsięwzięcia oraz jego oddziaływanie na mieszkańców poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji.
2. Wypełnioną kartę zadania i ankietę ewaluacyjną za ubiegły rok pracownik referatu merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej przekazuje do Zespołu Zadaniowego ds. Rewitalizacji.
3. Zespół Zadaniowy ds. Rewitalizacji przeprowadza badanie przy pomocy ankiety ewaluacyjnej wśród podmiotów prywatnych i publicznych (innych niż jednostki gminne). Badanie służy ocenie poziomu osiągnięcia zakładanych wskaźników realizacji przedsięwzięcia oraz jego

oddziaływanie na mieszkańców poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji.

4. Zespół Zadaniowy ds. Rewitalizacji sprawdza wypełnione karty zadań i ankiety ewaluacyjne pod względem kompletności informacji i w przypadku stwierdzenia uchybień, odsyła je do właściwego kierownika referatu lub kierownika jednostki organizacyjnej w celu naniesienia poprawek.
5. Poprawnie wypełnione ankiety ewaluacyjne zostają skompletowane i poddane analizie.
6. Zespół Zadaniowy ds. Rewitalizacji na podstawie informacji zawartych w kartach zadań i ankietach ewaluacyjnych przygotowuje zbiorczy raport, który przekazuje Wójtowi Gminy Susiec.
7. Wójt Gminy Susiec zatwierdza raport i przekazuje go Komitetowi Rewitalizacyjnemu. Raport będzie stanowił podstawę sformułowania zaleceń na kolejne lata wdrażania GPR.
8. Komitet Rewitalizacyjny opiniuje raport i przekazuje swoje uwagi i zalecenia Wójtowi Gminy.
9. Wójt Gminy Susiec po uzyskaniu opinii Komitetu Rewitalizacyjnego przekazuje go niezwłocznie Radzie Gminy.

11.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji. Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki ocenie realizacji przedsięwzięć naprawczych. Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Wójta przy pomocy

Zespołu Zadaniowego ds. Rewitalizacji co najmniej raz na 3 lata.
 Sporządzona ocena podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet
 Rewitalizacji oraz zostanie opublikowana na stronie BIP Urzędu Gminy
 Susiec, zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Tabela 31. Wskaźniki realizacji poszczególnych celów

Przedsięwzięcie	Wskaźnik
CEL STRATEGICZNY I	
Utworzenie mieszkań wspomaganych (chronionych) w miejscowości Kunki	- liczba obiektów wykorzystywanych na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne, społecznego, którym nadano nowe funkcje (szt.), - powierzchnia terenu, któremu nadano nowe funkcje (m²), - liczba osób korzystających z mieszkania wspomagane (osoby/rocznie), - liczba wydarzeń o charakterze społecznym, edukacyjnym, kulturalnym, rekreacyjnym, organizowanych (szt./rocznie).
Modernizacja kompleksu sportowego GOSiR w Suścu	- liczba zmodernizowanych obiektów wykorzystywanych na cele społeczne, edukacyjne, kulturalne, społeczne, sportowo-rekreacyjne (szt.), - powierzchnia terenu, któremu nadano nowe funkcje (m²), - liczba osób korzystających z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (osoby/rocznie), - liczba osób korzystających z budynku w obrębie kompleksu (osoby/rocznie), - liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych organizowanych w obrębie kompleksu (szt./rocznie), - liczba wydarzeń o charakterze społecznym, edukacyjnym, kulturalnym organizowanych w obrębie kompleksu (szt./rocznie).
Przebudowa wieży widokowej na Górze Grabowickiej	- liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i

	rekreacyjnej (szt.), - liczba osób korzystających z przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (osoby/rocznie).
Budowa dwóch oczyszczalni ścieków w Nowinach i Wólce Łosinieckiej wraz budową sieci kanalizacyjnych	- liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt.), - długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km) - liczba osób korzystających z nowowyzbudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (osoby).
CEL STRATEGICZNY II	
„Zdrowo na sportowo” - cykl wydarzeń sportowo-rekreacyjnych w obszarze rewitalizacji	- liczba zorganizowanych cykli wydarzeń sportowo-rekreacyjnych (szt.), - liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych organizowanych w obrębie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej podobszarów obszaru rewitalizacji (szt.), - liczba osób biorących udział w cyklu wydarzeń sportowo-rekreacyjnych (osoby/rocznie), - liczba osób w wieku poniżej 18 lat biorących udział w cyklu wydarzeń sportowo-rekreacyjnych (osoby/rocznie), - liczba osób w wieku powyżej 18 lat biorących udział w cyklu wydarzeń sportowo-rekreacyjnych (osoby/rocznie).
„Przyszła pora dla seniora”- cykl przedsięwzięć adresowanych do osób w wieku powyżej 60 lat	- liczba zorganizowanych cykli przedsięwzięć dla osób w wieku powyżej 60 lat (szt.), - liczba osób w wieku powyżej 60 lat biorących udział w cyklu przedsięwzięć (osoby/rocznie).
„Na drodze dobrze się czuję, bo bezpiecznie podróżuję” – organizacja przedsięwzięcia z zakresu poprawy bezpieczeństwa	- liczba zorganizowanych przedsięwzięć na rzecz bezpieczeństwa (szt.), - liczba osób biorących udział w

	przedsięwzięciach na rzecz bezpieczeństwa (osoby/rocznie).
„W zdrowym ciele – zdrowy duch” - organizacja przedsięwzięć dla osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin	- liczba zorganizowanych przedsięwzięć na rzecz osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin (szt.), - liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach na rzecz osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin (osoby/rocznie).
„Akcja Integracja” - organizacja przedsięwzięcia dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin	- liczba zorganizowanych przedsięwzięć na rzecz osób z niepełnosprawnością i ich rodzin (szt.), - liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach na rzecz osób z niepełnosprawnością i ich rodzin (osoby/rocznie).
„Piknik ekologiczny”- organizacja przedsięwzięcia ekologicznego	- liczba zorganizowanych przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej (szt.), - liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach z zakresu edukacji ekologicznej (osoby/rocznie).
„Weź sprawy w swoje ręce” - organizacja przedsięwzięć aktywizujących dla osób bezrobotnych	- liczba zorganizowanych przedsięwzięć dla osób bezrobotnych (szt.), - liczba osób bezrobotnych biorących udział w przedsięwzięciach (osoby/rocznie), - liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, biorących udział w przedsięwzięciach (osoby/rocznie).
„Na własny rachunek” - organizacja przedsięwzięć na rzecz rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej	- liczba zorganizowanych przedsięwzięć na rzecz zakładania własnej działalności gospodarczej (szt.), - liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach na rzecz zakładania własnej działalności gospodarczej (osoby/rocznie).

„Susieckie Kulturalia” Wspieranie działalności indywidualnych artystów, zespołów lokalnych, Kół Gospodyń Wiejskich z poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji.	- liczba przedsięwzięć integrujących i aktywizujących lokalną społeczność, zorganizowanych przez indywidualnych artystów, zespoły regionalne, Koła Gospodyń Wiejskich z poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji (szt./rocznie), - liczba uczestników przedsięwzięć integrujących i aktywizujących lokalną społeczność, zorganizowanych przez indywidualnych artystów, zespoły regionalne, Koła Gospodyń Wiejskich z poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji (osoby/rocznie)
„O kulturę dbam, bo korzenie swoje znam” Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców o tradycji i kulturze Gminy Susiec i podobszarów obszaru rewitalizacji.	- liczba wydarzeń z zakresu popularyzacji wiedzy mieszkańców o tradycji, historii i kulturze Gminy Susiec oraz poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji (szt./rocznie), - liczba uczestników wydarzeń z zakresu popularyzacji wiedzy mieszkańców o tradycji, historii i kulturze Gminy Susiec oraz poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji (osoby/rocznie)
„Tu mieszkam, to lubię” Wspieranie działalności organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej.	- liczba inicjatyw integrujących i aktywizujących lokalną społeczność (szt./rocznie), - liczba wdrożonych innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych (szt./rocznie), - liczba uczestników inicjatyw integrujących i aktywizujących lokalną społeczność (osoby/rocznie), - liczba osób objętych wdrożonymi innowacyjnymi rozwiązaniami problemów społecznych (osoby/rocznie)
„Dla każdego coś dobrego” Organizacja zajęć hobbystycznych dla różnych grup odbiorców w obrębie	- liczba zajęć hobbystycznych, zrealizowanych we współpracy z organizacjami i instytucjami kultury

podobszarów obszaru rewitalizacji.	(szt./rocznie), - liczba uczestników zajęć hobbystycznych, zrealizowanych we współpracy z organizacjami i instytucjami kultury (osoby/rocznie)
„Zielone Roztocze” Wspólne dbanie o zielen publiczną.	- liczba inicjatyw integrujących i aktywizujących lokalną społeczność (szt./rocznie), - liczba uczestników inicjatyw integrujących i aktywizujących lokalną społeczność (osoby/rocznie)
„Młodzieżowe Rewolucje” Centrum Spotkań Młodzieżowych	- liczba inicjatyw integrujących i aktywizujących dzieci i młodzież z podobszarów obszaru rewitalizacji (szt./rocznie), - liczba uczestników inicjatyw integrujących i aktywizujących dzieci i młodzież z podobszarów obszaru rewitalizacji (osoby/rocznie)
„Susieckie Debaty Gospodarcze” Promocja podejmowania i realizacji inicjatyw gospodarczych w sferze pozarolniczej, w tym w branży turystycznej.	- liczba działań promujących podejmowanie i realizację inicjatyw gospodarczych w sferze pozarolniczej (szt./rocznie), - liczba zrealizowanych inicjatyw gospodarczych w sferze pozarolniczej (szt./rocznie)
Promocja poszczególnych podobszarów obszaru rewitalizacji jako miejsc atrakcyjnych turystycznie.	- liczba działań promujących podobszary obszaru rewitalizacji jako miejsca atrakcyjne turystycznie (szt./rocznie), - liczba turystów odwiedzających podobszary obszaru rewitalizacji (osoby/rocznie)
„Susieckie Forum Turystyczne” Forum na rzecz zrównoważonego turystyki.	- liczba spotkań Forum (szt./rocznie), - liczba wdrożonych inicjatyw wypracowanych w ramach Forum (szt./rocznie), - liczba uczestników spotkań Forum (osoby/rocznie),

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Ocena postępu celów strategicznych i wskaźników diagnostycznych będzie dokonywana raz do roku. Natomiast gromadzenie wskaźników bezpośrednio związanych z realizacją konkretnych projektów będzie następowało w systemie ciągłym i będzie związane z momentem zakończenia tych projektów. Powyższe dane będą prezentowane w postaci raportu. Kolejnym etapem monitoringu wdrażania GPR jest analiza zebranych danych. Analizy dokonuje Komitet Rewitalizacji, który w przypadku stwierdzonych opóźnień w harmonogramie lub braku zadowalających efektów formułuje rekomendacje bądź propozycje działań naprawczych. Wnioski z przeprowadzonego monitoringu mogą być podstawą do wprowadzenia zmian do GPR. Formalną podstawą do wprowadzenia zmian w GPR będzie uchwała Rady Gminy Susiec.

11.3. System wprowadzania modyfikacji do Programu

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzania zmian w Programie w uzasadnionych przypadkach. W momencie, gdy Wójt Gminy Susiec wraz z Zespołem Zadaniowym ds. Rewitalizacji w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji Gminy Susiec wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

12. ZMIANY W UCHWAŁACH DOTYCZĄCYCH ZASOBU MIESZKANIOWEGO GMINY I ZASAD WYNAJMOWANYCH LOKALI W TYM ZASOBIE

Zaplanowane w GPR przedsięwzięcia nie rodzą konieczności wprowadzenia zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów.

Gmina Susiec posiada:

- Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Susiec na lata 2022-2026, przyjęty uchwałą nr XXI/181/2021 Rady Gminy Susiec z dnia 29 grudnia 2021 roku w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Susiec na lata 2022-2026,
- Uchwałą nr XXI/182/2021 Rady Gminy Susiec z dnia 29 grudnia 2021 roku w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Susiec.

Przedsięwzięcia wynikające z Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec nie mają wpływu na zasób mieszkaniowy objęty ww. uchwałami.

13. ZMIANY W UCHWALE W SPRAWIE WYZNACZANIA SKŁADU ORAZ ZASAD DZIAŁANIA KOMITETU REWITALIZACJI

Gmina Susiec przyjęła uchwałą Nr XXXIV/213/2023 Rady Gminy Susiec z dnia 29 grudnia 2023 r. w sprawie określenie zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Susiec - nie występuje konieczność dokonywania zmian ww. uchwale.

14. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

W Gminnym Programie Rewitalizacji nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia października 2015 r.

15. SPOSÓB REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Działaniami infrastrukturalnymi objęte są następujące działki:

- Kunki, działka nr 621/1 wraz z istniejącym budynkiem – w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, przyjętym uchwałą Rady Gminy Susiec Nr XIX/176/2017 z dnia 22.09.2017 w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Susiec w obrębie geodezyjnym Ciotusza Stara, Kunki, Paary (I etap) działka oznaczona jest jako U – tereny zabudowy usługowej (usługi nieuciążliwe). Planowane przedsięwzięcie Utworzenie mieszkań wspomaganych (chronionych) w miejscowości Kunki nie zakłada zmiany sposobu zagospodarowania tego terenu, teren w dalszym ciągu przeznaczony będzie pod zabudowę usługową - usługi nieuciążliwe,
- Susiec, ul. Spółdzielcza 5, Działka 623/1 – w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy Susiec Nr VII/44/2003 z dnia 30 października 2003 r. z późn. zm., działka oznaczona jest jako 8 US - teren usług publicznych - boisko sportowe. Planowane przedsięwzięcie nie zakłada zmiany przeznaczenia tego terenu.
- Susiec działka nr 200/3, 200/2 - – w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy Susiec Nr VII/44/2003 z dnia 30 października 2003 r. z późn.

zm., działki oznaczone są jako RP - rolnicza przestrzeń produkcyjna. Planowane przedsięwzięcie nie zakłada zmiany przeznaczenia terenu i zakłada przebudowę istniejącej już w obrębie działek wieży widokowej.

- Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Nowiny na granicy obrębu miejscowości Majdan Sopocki. Planowana inwestycja budowy oczyszczalni ścieków zlokalizowana jest na terenie działek nr 25/2, 26/2 w obrębie geodezyjnym Nowiny. Ponadto, planuje się wykonanie kanalizacji sanitarnej w miejscowości Majdan Sopocki Pierwszy.

Planowana inwestycja jest zgodna ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Susiec” zgodnie z uchwałą Rady Gminy Susiec nr XXIX/277/2023 z dnia 31 marca 2023r. Obecnie trwają prace planistyczne związane ze zmianą w planie zagospodarowania przestrzennego gminy Susiec na teren oczyszczalni zgodnie z uchwałą Rady Gminy Susiec nr XXIX/274/2023 z dnia 31 marca 2023r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Susiec w obrębach geodezyjnych Nowiny i Wólka Łosiniecka.

Docelowo do oczyszczalni ścieków w Nowinach mają być podłączone miejscowości: Majdan Sopocki Pierwszy, Majdan Sopocki Drugi, Ciotusza Nowa, Ciotusza Stara, Grabowica, Nowiny, Łuszczacz i Róża.

Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Wólka Łosiniecka planowana jest na terenie działek nr - 1240, 1243, 1246, 1248, 1248, 1250, 1252, 1254 ark.3 w obrębie geodezyjnym Wólka Łosiniecka. Ponadto, planuje się wykonanie kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wólka Łosiniecka.

Planowana inwestycja jest zgodna ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Susiec” zgodnie z uchwałą Rady Gminy Susiec nr XXIX/277/2023 z dnia 31 marca 2023r.

Obecnie trwają prace planistyczne związane ze zmianą w planie zagospodarowania przestrzennego gminy Susiec na teren oczyszczalni

zgodnie z uchwałą Rady Gminy Susiec nr XXIX/274/2023 z dnia 31 marca 2023r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Susiec w obrębach geodezyjnych Nowiny i Wólka Łosiniecka.

Docelowo do oczyszczalni ścieków w Wólce Łosinieckiej mają być podłączone miejscowości: Wólka Łosiniecka, Łosiniec, Maziły, Zawadki, Kunki, Łasochy. Gminny Program Rewitalizacji nie wymaga wprowadzania zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Susiec.

Gminny Program Rewitalizacji nie wymaga wprowadzenia zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030 nie wymaga uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

16. PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych stanowią załącznik nr 1 do Gminnego programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030.

SPIS TABEL

Tabela 1. Lista projektów wpisanych do Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2017-2023	7
Tabela 2. Wynik przeprowadzonej delimitacji i diagnozy obszaru zdegradowanego	19
Tabela 3. Powierzchnia i liczba ludności obszaru rewitalizacji	22
Tabela 4. Podział Gminy Susiec na jednostki urbanistyczne	24
Tabela 5. Obiekty i obszary ulegające degradacji w podobszarach obszaru rewitalizacji.....	83
Tabela 6. Wyniki badania ankietowego – ocena obecnego poziomu rozwoju obszaru	86
Tabela 7. Podsumowanie analizy zjawisk negatywnych.....	91
Tabela 8. Cele strategiczne i kierunki działań zawarte w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Zielone Serce Roztocza 2021–2030 wpisujące się w cele Gminnego Programu rewitalizacji na lata 2024-2030	97
Tabela 9. Cele strategiczne i cele operacyjne zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Susiec na lata 2021-2026 wpisujące się w cele Gminnego Programu rewitalizacji na lata 2024-2030.....	101
Tabela 10. Potrzeby lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji	104
Tabela 11. Cele Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Susiec na lata 2024-2030	107
Tabela 12. Powiązania kierunków działań z celami oraz wynikającymi z nich potrzebami.....	110
Tabela 13. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: Utworzenie mieszkań wspomaganych (chronionych) w miejscowości Kunki.....	117
Tabela 14. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: Modernizacja kompleksu sportowego GOSiR w Suścu	122
Tabela 15. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Zdrowo na sportowo” - cykl wydarzeń sportowo-rekreacyjnych w obszarze rewitalizacji.....	125
Tabela 16. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Przyszła pora dla seniora”- cykl przedsięwzięć adresowanych do osób w wieku powyżej 60 lat	129
Tabela 17. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Na drodze dobrze się czuję, bo bezpiecznie podróżuję” – organizacja przedsięwzięcia z zakresu poprawy bezpieczeństwa	132
Tabela 18. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „W zdrowym ciele – zdrowy duch” - organizacja przedsięwzięć dla osób borykających się z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin	135
Tabela 19. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Akcja Integracja” - organizacja przedsięwzięcia dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin	137
Tabela 20. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Piknik ekologiczny”- organizacja przedsięwzięcia ekologicznego	139

Tabela 21. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Weź sprawy w swoje ręce” - organizacja przedsięwzięć aktywizujących dla osób bezrobotnych	142
Tabela 22. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: „Na własny rachunek” - organizacja przedsięwzięć na rzecz rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej	144
Tabela 23. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: Przebudowa wieży widokowej na Górze Grabowickiej	146
Tabela 24. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: Budowa dwóch oczyszczalni ścieków w Nowinach i Wólce Łosinieckiej wraz budową sieci kanalizacyjnych.....	149
Tabela 25. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	152
Tabela 26. Spójność projektów z celami strategicznymi GPR	167
Tabela 27. Projekty odpowiadające celom rewitalizacji zrealizowane na terenie Gminy Susiec.....	171
Tabela 28. Szacunkowe ramy finansowe Programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych dla projektów podstawowych	177
Tabela 29. Szacunkowe ramy finansowe Programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych dla pozostałych dopuszczalnych projektów	178
Tabela 30. Harmonogram zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji	186
Tabela 31. Wskaźniki realizacji poszczególnych celów.....	198

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	32
Wykres 2. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	33
Wykres 3. Liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	34
Wykres 4. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	35
Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	36
Wykres 6. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	37

Wykres 7. Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	38
Wykres 8. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej.....	39
Wykres 9. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	40
Wykres 10. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba długotrwale bezrobotnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	41
Wykres 11. Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców).....	42
Wykres 12. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej.....	43
Wykres 13. Liczba przestępstw w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	44
Wykres 14. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba przestępstw w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej.....	45
Wykres 15. Liczba wykroczeń w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	46
Wykres 16. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba wykroczeń w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej.....	47
Wykres 17. Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu ubóstwa w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	49
Wykres 18. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu ubóstwa w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	50
Wykres 19. Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	51
Wykres 20. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej.....	52
Wykres 21. Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu niepełnosprawności w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	53
Wykres 22. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu niepełnosprawności w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	54

Wykres 23. Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	55
Wykres 24. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba przyznanych świadczeń z tytułu ochrony macierzyństwa w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	56
Wykres 25. Liczba przyznanych świadczeń z tytułu wsparcia osób starszych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	57
Wykres 26. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba przyznanych świadczeń z tytułu wsparcia osób starszych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	58
Wykres 27. Liczba osób pobierających świadczenia GOPS z tytułu wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców).....	59
Wykres 28. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba przyznanych świadczeń z tytułu wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	60
Wykres 29. Ilość azbestu pozostałego do unieszkodliwienia w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (Mg)	61
Wykres 30. Porównanie ilości azbestu pozostałego do utylizacji w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej.....	62
Wykres 31. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	63
Wykres 32. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	64
Wykres 33. Liczba gospodarstw rolnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	65
Wykres 34. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba gospodarstw rolnych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	66
Wykres 35. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	67
Wykres 36. Porównanie wartości wskaźnika „Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	68
Wykres 37. Długość tras pieszych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2022 roku (na 1000 mieszkańców)	69

Wykres 38. Porównanie wartości wskaźnika „Długość tras pieszych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2022 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	70
Wykres 39. Długość tras rowerowych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2022 roku (na 1000 mieszkańców)	71
Wykres 40. Porównanie wartości wskaźnika „Długość tras rowerowych w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2022 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	72
Wykres 41. Dostęp do usług i handlu w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)	73
Wykres 42. Porównanie wartości wskaźnika „Dostęp do usług i handlu w poszczególnych obszarach w Gminie Susiec w 2021 roku (na 1000 mieszkańców)” dla obszaru rewitalizacji i średniej gminnej	74

SPIS MAP I RYSUNKÓW

Rysunek 1. Budynek po rewitalizacji w ramach projektu „Przebudowa budynku szkoły w Ciotuszy Starej na mieszkanie chronione”	11
Mapa 2. Obszary zdegradowane w Gminie Susiec	20
Mapa 3. Obszar rewitalizacji w Gminie Susiec	23
Mapa 4. Podział Gminy Susiec na obszary	25
Mapa 5. Obszar 4: Susiec I, Susiec II	27
Mapa 6. Obszar 7: Kunki	28
Mapa 7. Obszar 11: Wólka Łosiniecka	29
Mapa 8. Obszar 12: Nowiny	30

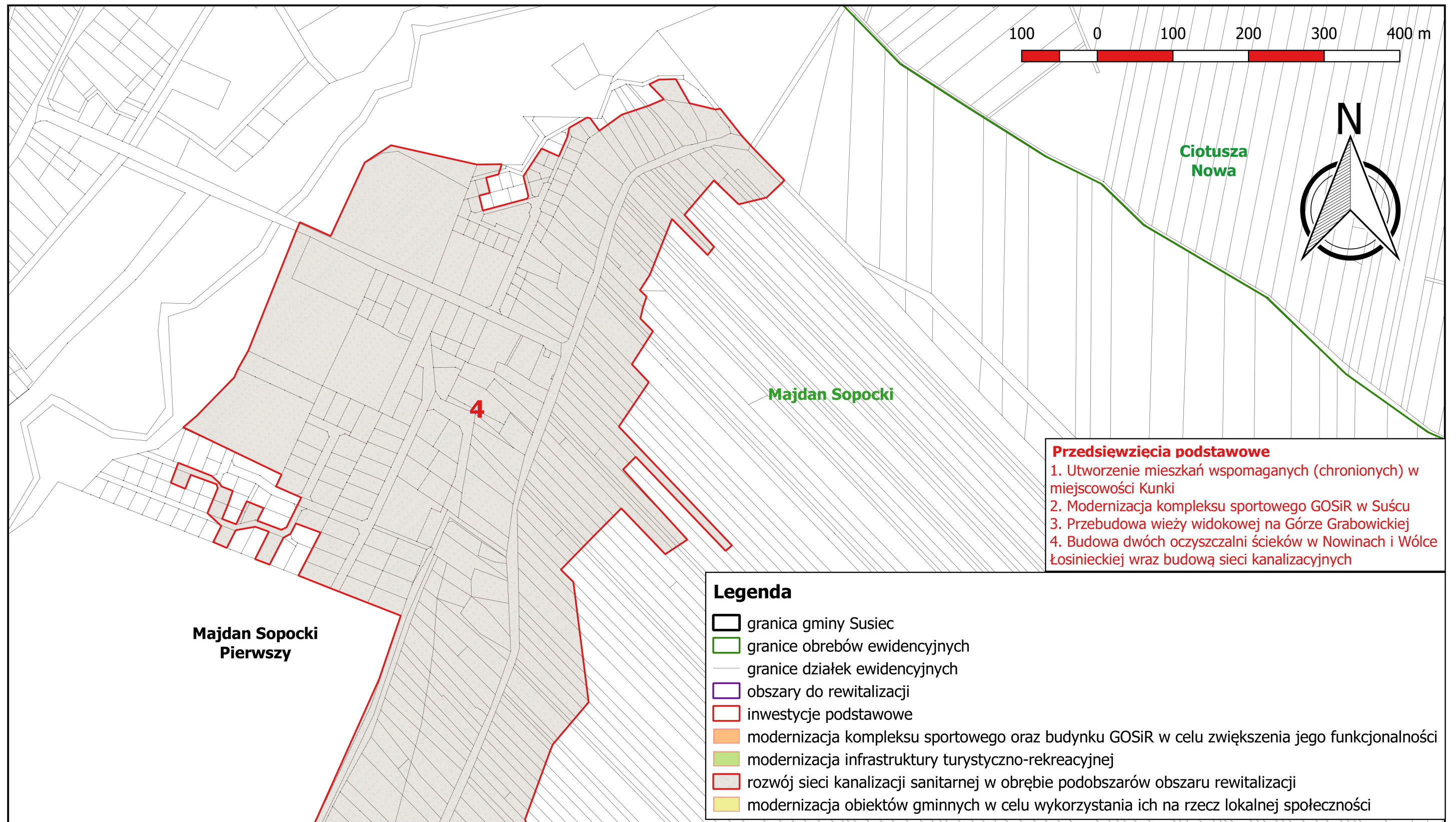
ZAŁĄCZNIKI

1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych

Mapa pokazująca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych I

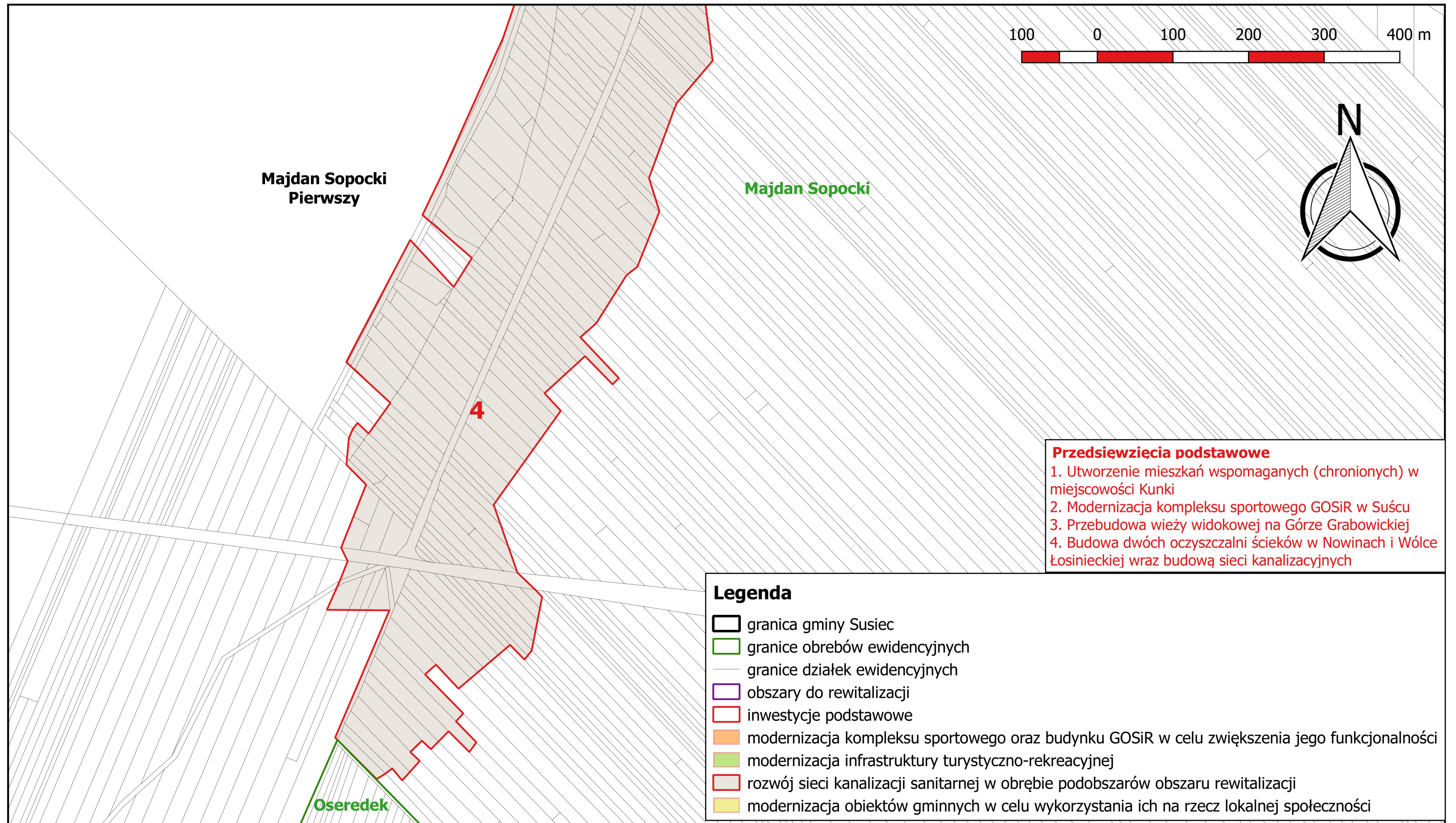
skala 1:5000

Mapa pokazująca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych II

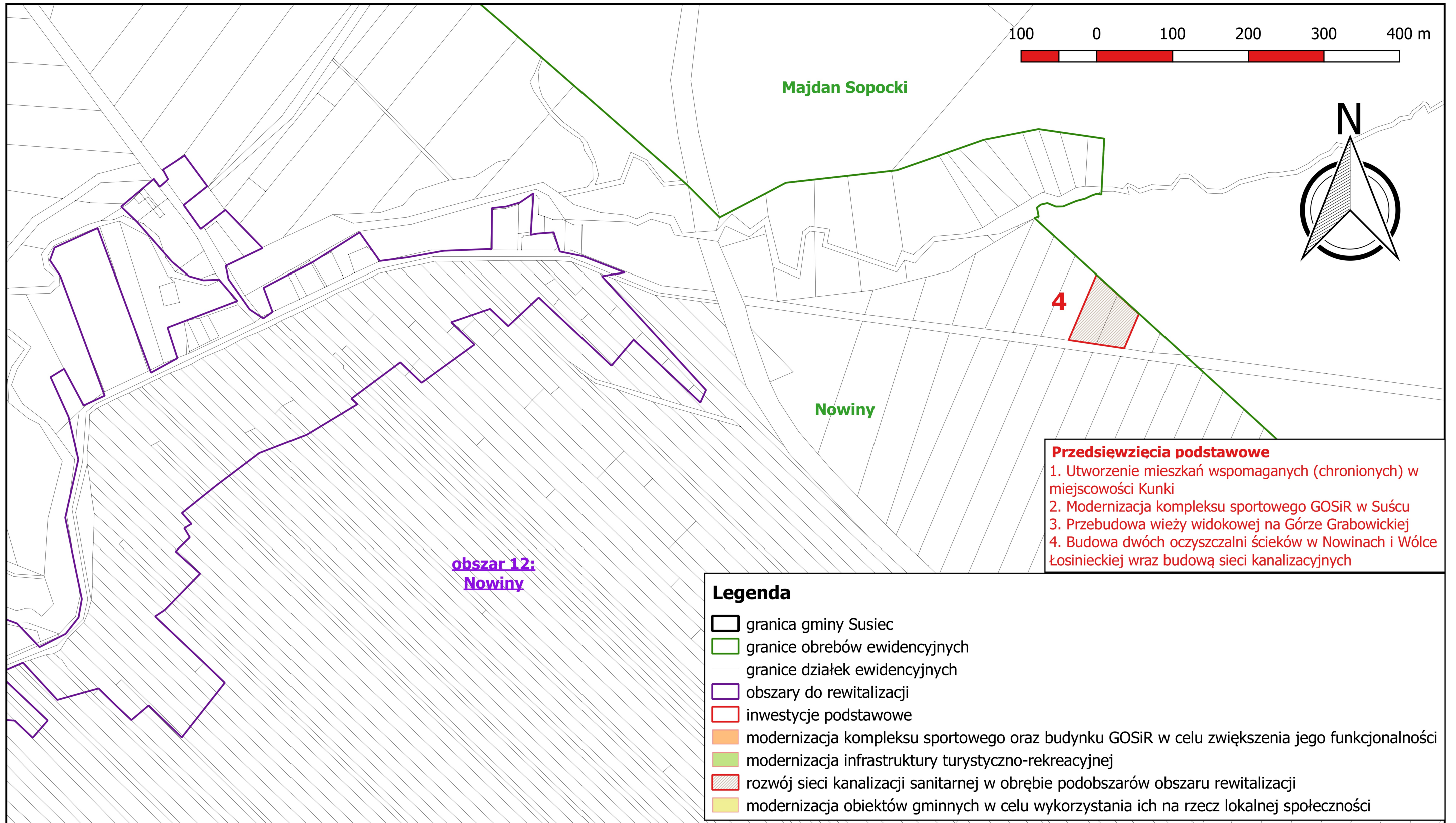
skala 1:5000

Mapa pokazująca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych III

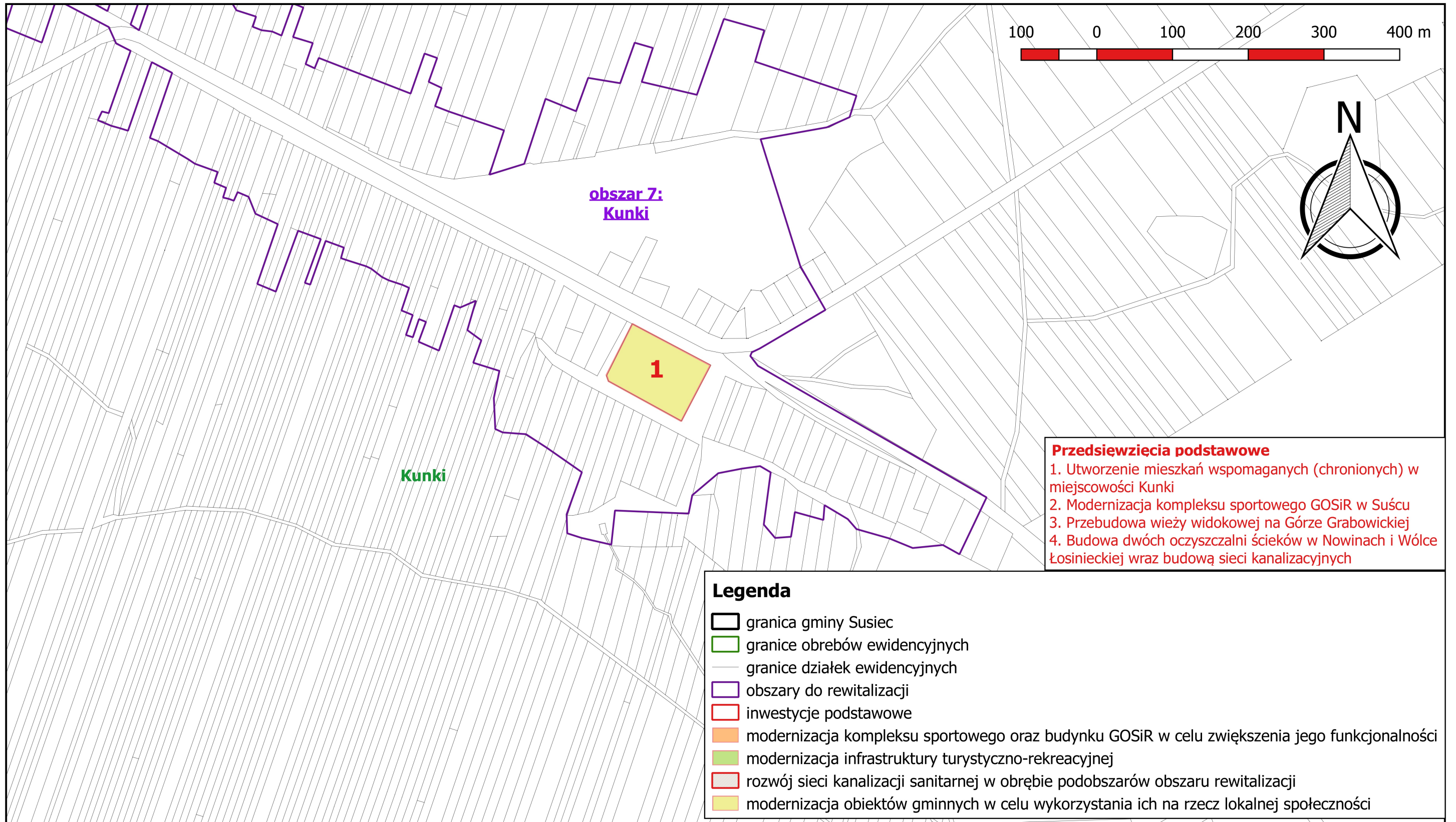
skala 1:5000

Mapa pokazująca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych IV

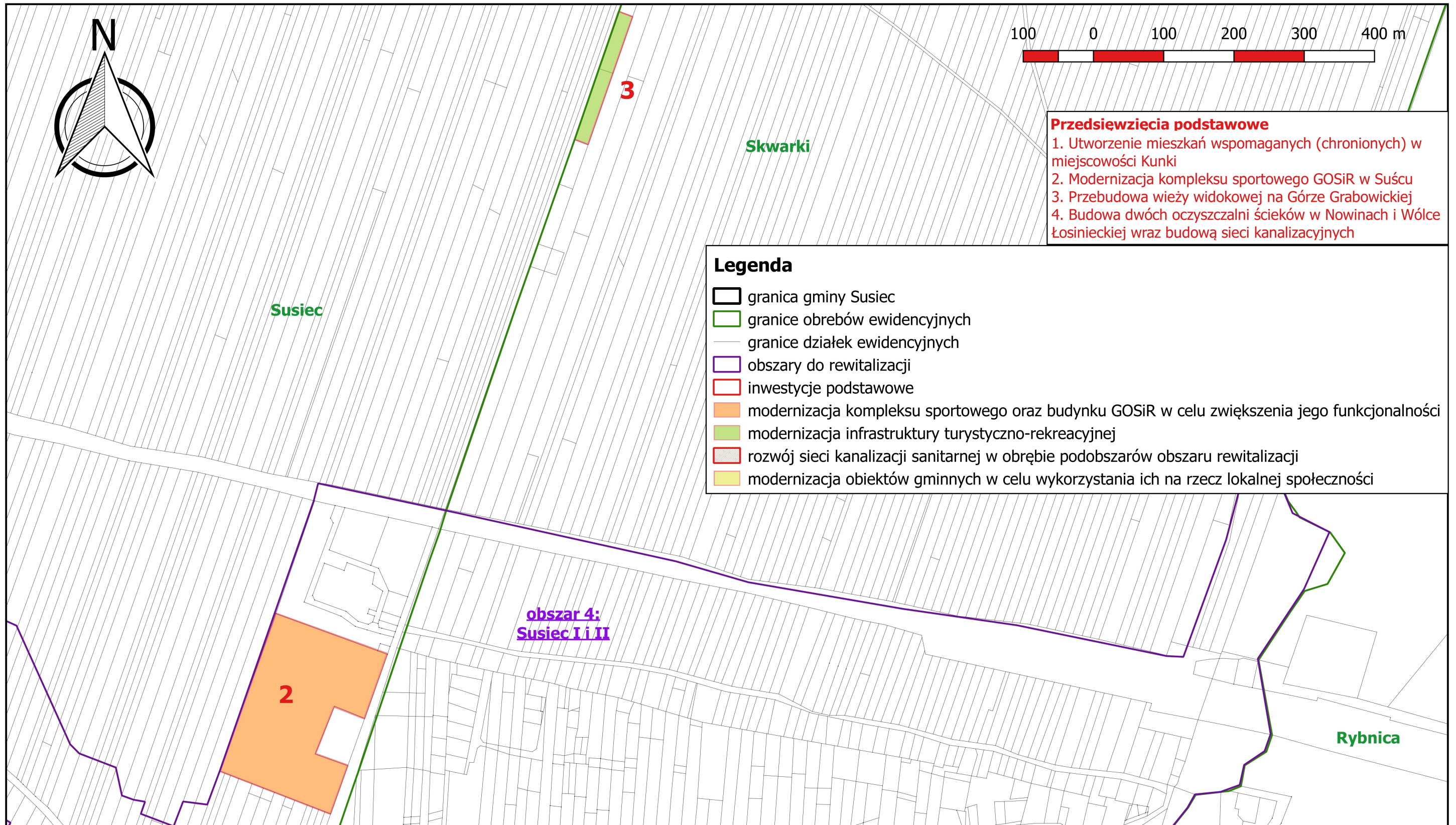
skala 1:5000

Mapa pokazująca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych V

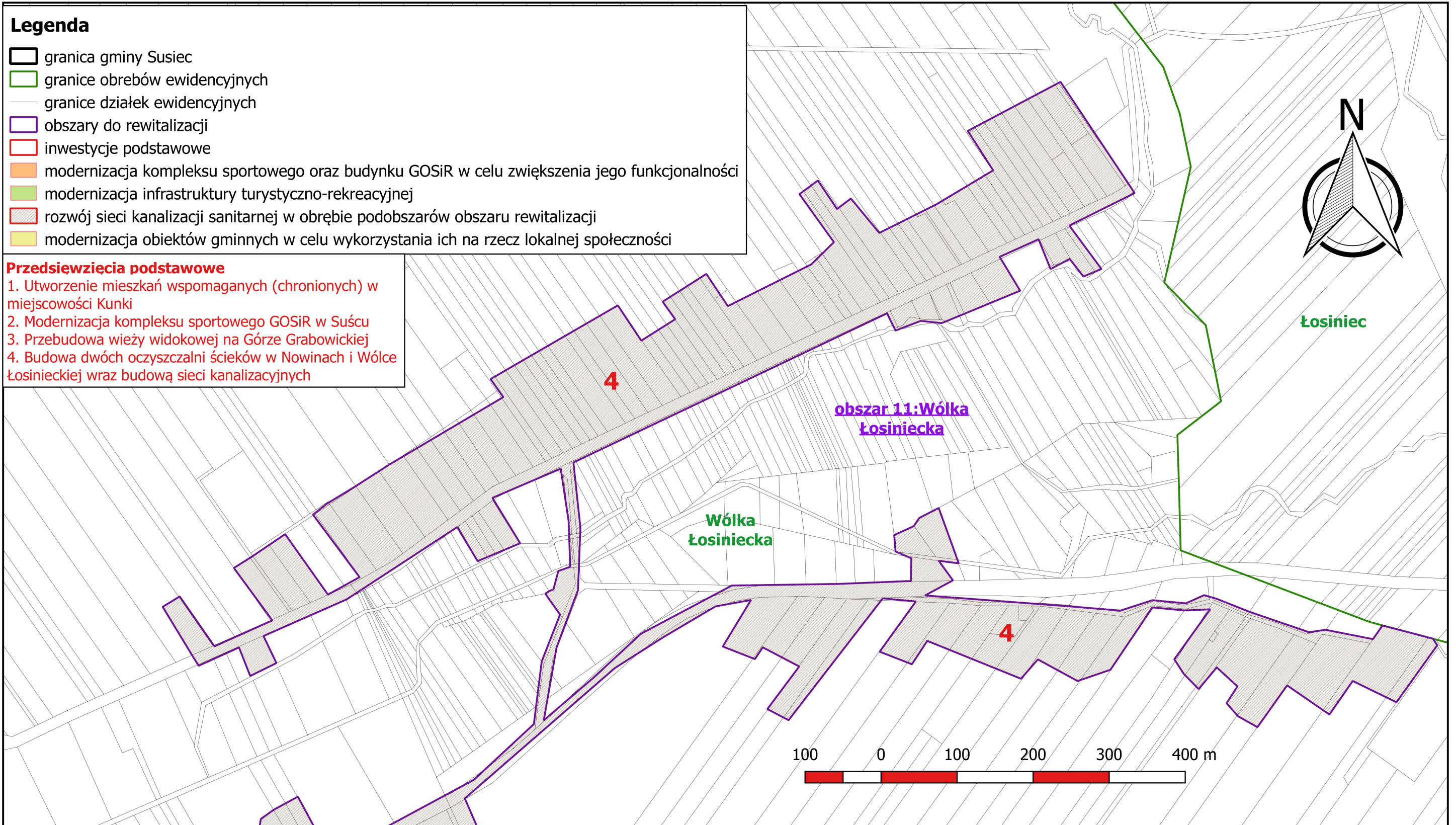
skala 1:5000

Mapa pokazująca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych VI

skala 1:5000

Mapa pokazująca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych VII

skala 1:5000

